

KAIS. KÖN. HOF

BIBLIOTHEK

55.205-B

Alt-

55205-B.

43. No. 472.

11/1

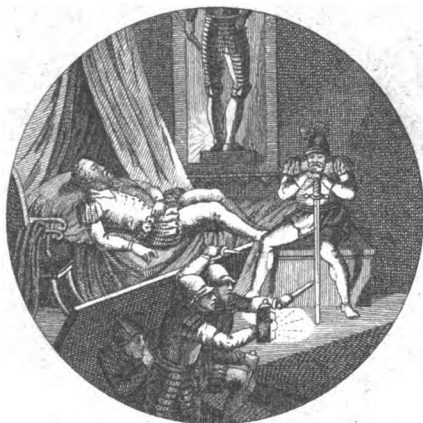
Lehnhardt sc

43. Nn. 473.

Brend Vitéz Arnyéka,

^{vagy}
A' Tsudálatos erejű Kard.
Egy Cseh Országi Tündéres Történet
a' XVIIk Századból.

Irta
Tormássy János.

PESTEN

Trattner János Tamás Betűvel, és költőjével.
1819

Ezer második esztendőben, Udalrik Cseh Országi Herczegnek kedve jött, hogy ama vadon erdőben, melly az Országnak nagy részét setét éjszaka módjára béborította, vadászatra menjen. Minekokáért számos Vitézek, Grófok, és Nemesek társaságában megindulván, Driska Várában szállott, melly egy Uri jobbágyának jószágá volt, 's az említett Erdőség tövében, a' mostani Pilsni Kerületben feküdt.

Hozzá kezdvén a' Vadászathoz, majd minden hajnalba ki mentek az erdőre, 's a' leg-kegyetlenebb módon öldösték a' vadakat, de Udalrik nem hogy meg elégedett volna azzal; hanem a' Vitézek 's többi Cseh Urak sokszor még az ágyba és álomba vóltak, mikor ő a' fegyverhordozójával, 's egy néhány inasokkal ki ment az erdőre, 's egész nap üldözte a' rókákat, farkasokat, 's medvéket.

Egy egész hónapot töltöttek a' vadászatban, 's a' Herczegnek még sem volt elég az a' mulattság, sőt minden nap nagyobb nagyobb kedve jött ahhoz: kísérei pedig egész a' tsömörig meg unván azt, ki Prágába, ki másuvá a' maga várába, 's hazájába egyenként nagyobb részént eloszlottak. De a' Herczegnek esze ágába sem volt hogy ezt a' vadak tanyáját elhagyja, 's lakó várába vissza térjen.

Brend Vitéz árnyéka

Egyszer, még alig hasadt a' hajnal mikor egyedül fegyverhordozójától késértetve ki ment az erdőre vadászni. Magának egy széles kard, és egy tegez, a' fegyverhordozójának pedig egy hajtó dárda, 's egy kard volt minden fegyverek. Csak gyalog indultak, mivel a' meredek bértzek, veszedelmes ingoványok és sűrű bokrok miatt a' lovakon való vadászat lehetetlen volt. Hegyeken, völgyeken, 's meredek bértzekén által menvén, az erdőnek leg belsőbb részébe jutottak, 's útjukban minden bokrot, barlangot kikerestek. Itt egy farkast ejtett el a' Heczeg nyilával, ott medvét ölt széles pallosával, amott szarvast sebesített meg hajtó dárdájával. Egyszer azt mondja néki a' fegyverhordozója: Már dél van Uram nem fordúlunk haza felé?

Udalrik. Haza felé? — Nem én! míg a' hajnal tsillag fel nem tettszik; hanem most düljünk le ez alá a' tserfa alá, hamar nyugodjunk ki magunkat, 's azután ismét hozzá fogunk a' vadászathoz.

György. (a' fegyverhordozó) Én úgy tartom Uram, hogy már ma eleget dolgoztunk. Itt 7 farkas, amott 3 medve hever a' vérebe. — Nem elég munka e' ez mára?

Udalrik. De hány száz maradt még ezeken kívül életben, mellyek ezt a' boldogtalan Cseh Országot egész vadak lakó helyévé változtatják, 's a' szegény földmivelőnek barmait, és vetéseit rongálják, pusztítják. Ez az erdőség majd hatod részét

elfoglalja Országomnak, mellyben a' mint már láthattad nintsen egyéb megjárhatatlan értzeknél, hegyeknél, mélységes völgyeknél, ingoványoknál! nem látsz ebbe csak egy kunyhót, vagy egy embert is — egyedül a' rókák, farkasok, medvék's több efféle vad állatok tanyája ez. Hát így hagyjam e' el vadulni Országomat? 's nem kötelességem e' ezt az Erdőt a' vadaktól tisztítani. Szégyen! gyalázat! hogy az én jobbágyim között mind eddig senki sem találkozott, a' ki ezt az erdőt megjárta, 's vizsgálta volna. — Még a' Driskai Vitéz sem, a' ki benne lakik ebbe.

György. Minek törekedsz arra, a' mi csak nem lehetetlen? Ki ereszkedik le az itt való mélységekbe; ki mászsza megezeket a' meredek kősziklákat; ki gázol által amaz ingoványos helyeken; 's ki járhat a' fene vadaknak ezen rettentő lakhelyében életének ezer veszedelme nélkül.

Udalrik. Míg a' karomat birom, 's pallosomat felemelhetem, nem esmérek semmi veszedelmet; és én akarok az első lenni a' ki ezt a' rengeteg erdőt megjáróm és megvizsgálom, mi lehet ebben. — Hallodé? ama bokorba valami zörög.

György, (*Lassan fel kél, fegyverét kivonya's vadász módon arra néz*) Talán farkas volt.

Udalrik. Nézd meg jól mi van ott. — Még nekünk egy hétig kell vadásznunk, hogy egy óráig a' gyepen bátorsággal nyugod-

hassunk. — György bele vág a' kardjával a' bokorba — és egy szarvas, mint a' hó olly tiszta fejer szarvas ugrott ki abból, 's Udalrik mellett sebessen elszaladt. A' Herczeg alig pillantotta meg ezt a' nagyritkaságú, és szépségű vadat, hirtelen felugrott; de míg a' tegzét felvonta addig eltűnt szemei elől.

Megállott mint a' bálvány, — álmom é? vagy valamelly gonosz léleknek szemfényvesztő játéka ez, nem tudta — 's arra a' helyre bamúlt a' mellyen a' jelenés volt. A' szarvas ismét fel ugrott egy bokorból, meg másikba bujt el; Udalrik utánna indult, de a' szarvas majd erre, majd amára tsavaradott előtte, úgy hogy mint egy kötödni láttatnék a' Herczeggel.

Egyszer megharagszik a' Herczeg, üzőbe veszi valójába a' vadat, tüskén bokron keresztül kergeti, míg nem egy ki álló kőszikla mellett az el szakadván láthatatlanná lett. Csorgott az izzadság a' homlokáról, és a' körül belül lévő bokrokat kikeresté ha a' vadat megtalálhatná. De midőn látta, hogy minden fáradsága haszontalan, se a' szarvast, se a' szolgáját nem találná, 's azomba észre vévén azt is hogy nagyon megszire be ment légyen az erdőben, leoldozta a' kardját, pántzélját ki kaptsolta 's egy tserfa alá, míg a' szolgája elérkezne leheveredett. Ott várakozott egy óráig, de hiába, 's kezdett nyughatatlankodni, a' szolgáját kiáltozni, és végre vadász kürtjét

erössen megfujván olly lármát csinált az erdőbe, hogy a' kősziklák száz féleképpen is ekhóztatták vissza kürtjének szavát, de a' György nem adott vissza sem kiáltással, sem kürtel való feleletet.

Most kezdett már arról gondolkodni, hogy ő ma az erdőből alig ha kiérhet, és talán az éjtszakát is ezen vadak országába kell neki eltölteni: ezek a' gondolatok nyughatatlanokdtatták a' Herczeget, mindazáltal semmit sem félt, mert az ő szíve mindég helyén szokott állani.

Haragudott magára, hogy egy ollyan *Tünemény* után ereszkedett, a' melly gyönyörködni látszott az ő velle való kötekedésben — a' vissza felé indult, de csak hamar észre vette, hogy még bellyebb halad az erdőbe, és hogy semmi reménysége nem lehet felőle, hogy ma abhol kiverelkedhessen.

Rettentő volt a' tájjék a' hol meg állott, a' bértzről véghetetlen nagy kőszikla darabok állottak ki, mellyek alólról mint a' fekete felhők ugy látszottak, és a' nézőt a' mindjárt lezendő leszakadással fenyegették. Mindenfelé a' megjárhatatlan sűrűségű bokrok, vették a' tájéket körül, és a' hegy oldalba olly sűrűen öszve nyőttek a' 100 esztendőös tserfák ágai, hogy azokon a' nap sугára sem hathatott által.

Mélységes tsendesség uralkodott az egész tájékon, mellyet csak a' medvék mormolása, és a' farkások ordítása szakasztott néha néha félbe.

Végre elfáradván Udalrik, *hogy gondolatának szabad folyamatot engedne, egy dombra levetette magát*, és a' fű melly itt ember magasságu volt úgy elfedte őtet, hogy senki alatta reá nem akadhatott volna.

Itt volt tehát a' Fejedelmi vadász jó darab ideig a' maga gondolatiba elmerülve, a' midőn egy mellette el suhanó kígyó felébresztette őtet azokból, 's arra emlékeztette, hogy magának az éjtszakára valamelly harlangot, vagy más valami ollyas helyet kellene keresni, a' hol ennek a' sivatag erdőnek vad lakósai ellen bátorságos menedék helyet találhatna.

Illyen indulattal körül vizsgálta a' tájékat, most a' mélyiségeket, majd a' kőszálakat, tekingette; a' midőn a' leg magassabb kőszikla tetején meglátott egy tserfát, melly a' többi tserfák között, mint azoknak királyok, jóval is fellyebb emelkedett, 's tetejével a' fellegekkel látszott jádszódni. Azon szempillantásban mindjárt feltette magában, hogy arra fel menjen, 's a' körülbelől lévő tájékat onnét meg nézván valamelly menedék helyet szemléljen magának.

Sok fáradságába került míg a' meredek hegynék, többbe míg a' 100 esztendő Cserfának tetejére felmászható; a' honnan széjjel nézván, nagy tsudálkozással látta hogy az erdőben négy kerek tornyok volnának.

A' mint magas falai mutatták, annak egy Várnak kellett lenni — de ki bírná? — vagy hogy épült oda? ollyan kérdés maradt

előtte, a' mellyet ő meg nem tudott magyarázni: azomba azt is jól tudta, hogy ezt az erdőt még egy Cseh se járta jól meg; és hogy annak belső alkotásáról, annyival inkább erről a' benne lévő várról még a' körül belől lakó Vitézek se tudnának semmit is.

Nagyon kíváncván ezen félre lévő helyen épült városnak lakósival megesmerkedni, egyszersmind örülvén azon is hogy éjjeli bátorságos szállásra fog találni; jól megjegyzette a' tájjékot, a' melly felé esett az említett vár, 's hamar leszálván a' fárol arra valamelly nyílást vagy utat keresett: de nem kis erőbe került az; mert mindenfelé a' sűrű, és járhatatlan berkek 's véghetetlen mélységek állottak előtte — de a' mellyeket az ő rettenhetetlen bátorsága mind elhárított. Kivonta a' kardját, 's a' hol nem mehetett az ágakat szaporán letsapkodta, és így folytatván dolgát annyira ment, hogy alkonyodtakor már megláthatta a' vár falait és tornyait.

Oda érvén Udalrik a' vár alá, tsudálkozott azon, hogy ottan egészszen fenn álló vár vagyon, és a' mellyről ő mint az Ország fejedelme az előtt semmit sem tudott. Egy magas kősziklán állott az, és tsak egy felől lehetett belé fel menni, de kerülete nem felette nagy vala. A' négy torony a' kősziklának négy szegleteire volt építve és úgy tetszet mint ha az egész vár úgy nőtt volna ki a' kősziklából. — Nagy nehezen rá akadt

a' felvezető útra, hol ismét más akadályra talált, mivel a' felvonó híd felvont húzva, hollók krákogtak, vértsek, és bőr-egerek repkedtek a' tornyok körül — a' bástyán egy lelket se látott — olyan halgatás volt a' várba mint a' holtak országába.

Ő kiáltott egynehányszor, hogy ereszkék bé, de semmi feleletet nem nyerhetvén, elhitette magával, hogy a' várba senki sem lakik. Ez ő benne ismét más gondolatra adott alkalmatosságot, és mivel feltett szándékait soha sem szokta meg változtatni, azon kezdette elméjét törni; miképpen lehetne a' várba bémenni?

Az erdő szélén talált egy fát, melyet a' szél tövéből kitsavart, ennek az ágait kardjával rövidekre letsapkodta, úgy hogy abból kész lajtorjája lett néki, melyet egy pintze ablakhoz támasztván, annak segítségével abba lement. — Ott az ő vizsgálódásának kezdete tsudálatos, és nevetséges volt, mert az a' pintze mellybe a' Herczeg lement tele volt boros hordókkal — gondolta magába: melly nagy készülétez; ezzel egy háznép 100 esztendeig is meg érné; 's egy kantsót és egy hébert elő vevén két három pohár jó ó borral magát, megfrissítette, 's vadász tarisznájából útra valóját elő vevén olly jó izüen vatsorált, a' millyen jó izüen a' maga Herczegi asztalánál soha sem. Ekképen magát meg erősítvén, belőlről, kinyitotta a' pintze ajtaját, és egy hoszszu folyosóra talált, melly őtet a' Kastélyhoz vezette.

Ez pusztának és irtóztatónak látszott. Fűnyőtt ki a' négy szegű faragott kövek közül mellyekkel kivala rakva a' Kastély udvara, — a' Kastély oldalát az abból kinőtt apró bokrok majd egészen bé lepték; 's az udvaron megposhadt vizből szenvedhetetlen büdösség származott. Felmenvén egy gráditson a' Kastélyba, megjárta a' szobákat, 's minden osztályait annak: megvizsgált mindeneket, és úgy találta, hogy ennek a' Kastélynak Ura szobáinak felkészítésében 's ékesítésében inkább a' haszonra mint a' pompára nézett. Egy házba sem talált ezüstet vagy arannyal készített falra való szőnyeget, valamint az ágyak körül sem semmi féle drága firhangokat, a' falak üressen állottak; — hanem egy házba pántzélók, 's fegyverek függöttek azokon, hol néhány szűette székek, és egy asztalis találtattak, 's az asztalon egynehány czin poharak. Különösen megvizsgálta ő a' fegyvereket, a' mellyek között neki leg inkább megtetszett egy nagy pántzél, sisak, lábra való pántzél, a' melly mellett egy rendkívül való nagyságu, 's a' közönséges kardoknál jóvalis nagyobb pallos függött, és a' mellyből ki tettsett, hogy azt valaha valamelly Óriási teremtű vitéz viselte. Kivonván a' kardot ezt az írást találta rajta: *az Altenburgi Brendé*. Ennél fogva még inkább felgyulladott benne az a' kívánság, melly szerint ennek a' Várnak eredetéről, és históriájáról bizonyos dolgokat szeretett volna tudni. Már beest.

veledett, a' hóld homályosan világított a' megzöldült ablak karikákon által, meghatározta tehát magában, hogy a' reggelt itt várja meg — 's mivel igen kellemetes hóld világ volt egy ablakba álván, körül nézte ezt az irtóztató és félelmes tájjékot, 's ama történt dolgokat forgatta elméjében, a' melyek olly édesdeden estek néki; hogy magát elfelejtven egynehány óráig állana ottan; utoljára álom jöven szemére egy nyoszolyába lefeküdt.

De alig feküdt le, ismét előbbeni gondolatjainak folyamatja ötlölt elméjébe, 's az álmot szeméről elúzvén egész éjjél tájig nem alhatott.

Egyszer valami lassu keserves nyögés töltötte be a' Kastélyt, a' szél süvöltött a' töredezett ablakokon, azokat, és az ajtót keményen rázta, 's a' Kastély tetején volt vitorlák tsikorogtak. Megütközött ezen Udalik, de nem ijedt meg, — pallosát kivonván maga mellé tette, 's minden felé halgatódzott. Egyszer megnyilik az ajtó, 's valami világosság, és egy Kolossusi, vagy Óriási nagyságu fekete pántzélos *Tünemény*, mint valamelly Vitéz, felnyitott Sisakkal közelgetett lassu lépésekkel a' Herczeg felé. Ennek a' Tüneménynek ortza vonásai nagy bátorságot, és vitézséget mutattak ugyan, de az ő könyörgő tekintete mélységes szomorúságát elárulta. Néhány lépésnyire a' Herczegtől megállott, kezeit az ég felé ki terjesztvén 's össze kötsolván keservesen

nyögött — Udalrik kivont fegyverével fel állott, és a' Lélek lassan le eresztvén kezeit jobb kezével intett a' Herczegnek hogy őtet követné. Minden kopogás nélkül lépegett a' Lélek — Udalrik utánna. Hosszszu folyosókon s sok tekervényes gráditsokon által végre szabad helyre vezette őtet — a' melly a' váron kívül egy különös Sántz volt, mellyen valamelly el égett épületnek maradványi, nagy rakás szén 's hamulát szott, — itt megállott a' lélek, szomorú-ábrázattal, 's úgy tettszett mintha valamit akart volna mutatni, midőn a' baglyok huhogni, a' hollók pedig károgni elkezdvén hirtelen eltűnt.

Akarmelty kemény természetű volt is a' Herczeg, de csak ember volt ő, a' ki a' maga bátorságát 's rettenhetetlenségét mind végig nem tudta megtartani. — Megrettent mikor a' lélek eltűnt, haja szálaifelállottak, 's fegyverét [kezéből kiejtvén, lábain alig álhatott. Hirtelen felkapta fegyverét 's nagy siettséggel vissza mene a' várba, a' maga szobájába; hol köpönyegébe bele takaródván igen hamar elaludt. Már jól fel jött a' nap midőn más nap felébredt. Merően nézett azon helyre mellyen a' Tünemény állott, annak utánna a' pántzélra vetvén szemeit, 's annak nagyságát látván elhitette magával, hogy azt a' megjelent Léleknek kellett viselni, és hogy annak az Altenburgi Brendnek kellett lenni. Felkelvén az ágyból kezdette a' szobát jobban is vizgálni, és három kép tűnt

szemébe, melyeket az előtt való nap nem vett észre. Ketteje két pántzélba öltözött, 's felnyitott Sisakkal álló Vitézeket mutatott, a' harmadik pedig egy ritka szépségű Aszszonyságot, természeti nagyságjokban. Mihelyt ezeket megpillantotta, mindjárt megesmerte, hogy az edgyik a' léleknek képe, a' másikat pedig mivel igen hasonlított hozzá, annak testvérjének gondolta. Örömet megvizsgálta volna még több részeit is a' Kástélynak és a' Várnak, de mivel enni valója elfogyott, az éhség a' haza menetelre kényszerítette, és ámbár még dél nem volt, még is szükségesnek látta útra készülni, hogy estvére Driska várába vissza mehessen.

Minekutánna azért a' pöntzében egy két pohár jó ó borral megerősítette magát haladéknélkül haza felé indult, és késő este volt mikor a' vár kapujához ért.

Eppen vatsoránál ültek a' Cseh Urak, midőn Udalrik belépet a' szobába. Tsudálkoztak rajta, hogy a' Herczeg olly hőszzsasan oda maradt a' vadászaton. Ő asztalhoz ülven mint egy pirongató hangon szemekre vetette a' Vitézeknek, kivált Driskának, a' ki az erdő tövébe lakott — hogy nem volt hātorságok eddig, hogy ennek a' nagy erdőnek belső részeit megjárták, 's vizgálták volna — 's utóbb egész történetét elbeszéllette.

Tsudálkoztak a' Cseh Urak — és sokan azt álomnak állították — de a' Herczeg álhatoson erősítette annak valóságos igazságát.

Hallod é Prim! megszóllit eggyet a Vitézek közzül's azt mondja néki: Te vagy egyedül a' kiből leg nagyobb bátorságot nézek ki; ennek a' Várnak megvizsgálását, 's eredetéről való historiájának felkeresését te reád bízom.

Prim 's mi lesz a' jutalmam Kegyelmes Herczeg?

Udatrik. Maga a' vár; a' neve lészen Przimda, (magyarul Aszszonyhegy, és arról fog a' te familiád neveztetni. *)

Prim. Meghajtván magát, jól vagyon Kegyelmes Uram; Én parantsolatja szerint tselekszem 's addig nem is fogok Herczegséged színe előtt megjelenni, valamig a' rám bízott dolgot, tökéletesen el nem végezem.

Prim igen jó természetű, bátor, vigyázó, és serény Vitéz volt, a' ki minden alkalmatosságot örömmel szokott elfogadni, mellyben fegyverével szolgálhatott, 's egész Cseh Országba leg erősebbnek tartották a' Vitézek között — a' minthogy egyszer adta is nagy erejének szép jelét, midőn egy pántzél inget elszaggatott, 's egy Sisakot az öklével össze lapított. Nagyságra nézve az egész Országban nem volt hozzá hasonló senki, és azok a' nagy fegyverek mellyeket a' Herczeg a' Várba látott egyedül az ő testéhez illhettek.

Mihelyt meg virradt mindjárt útnak készültek. A' Herczeg követőivel Prágába,

*) Ennek a' várnak omladékit még máig napig is láthatni a' Pilsni kerületben.

Prim pedig az erdőre. A' Herczeg szóval le rajzolta Primnek, melly tályon esik a' vár, úgy hogy eltévelyedéstől nem tarthatott. Hegyen völgyön keresztül törekedvén, a' meredek hegyeken lévő leg magassabb fákra fel ment, hogy azokról a' várat megláthatná. — Dél tájba fel ment egy nagy Cserfa tetejébe, 's onnan nagy örömeire meglátván a' Tornyokat, megkettőztette lépéseit, és mire estvére hanyatlott a' nap oda is érkezett, 's Udalrik tegnap belőlről könnyű móddal le eresztvén a' felvonó hídat, minden akadály nélkül be ment a' várba.

Ámbár tudta ő, hogy ez nem egyéb hanem a' Lelkek lakó helye, ámbár azt is előre látta, hogy ama Lélek néki bizonyosan meg fog jelenni: még sem félt semmit, és ha egy Legio vagy csorda lélek vette volna is körül, még se rettenthetne volna meg őtet. Bátor kopogással fel ment a' gráditson a' Szálába, midőn már alkonyodni kezdett, 's minden szempillantásban sötétebb sötétebb lett. De erre nézve előre gondoskodott magáról Prim, mert ki ütő szerszámot, lámpást 's fáklyát, vívén magával mindjárt világot gyújthatott.

Ekkor a' Szálába a' leg kisebb dolgokat is szemesen, és figyelmetesen megnézegette, azután bal kezébe vévén egy fáklyát, megfutott minden szobákat, folyosókat, és gráditsokat, 'azomba a' lélek megjelenéséről megfeledkezvén egyszer abba a' szobába ért mellybe a' Herczeg hált, és a' Brend

fegyverei függöttek. Prim megörült azoknak, egy nehányat mindjárt fel próbált magára, 's úgy találván hogy azok az ő Hollossusi testéhez éppen hozzá illenek, nevetve azt mondotta: köszönöm Brendnek hogy számomra ezeket eddig az ideig megtartotta. De mind azok között legjobban tetszett neki egy rendkívül való nagyságu Kard; és mindjárt az ágy mellé húzván egyasztalt azon elkezdette a' köpönyegje szélével tisztítani a' fegyvereket, 's nevezetesen a' Brend melly vasát, mellynek fényeségét némelly helyeken a' rozsa meghomályosította.

Az éjféli tudta nélkül elközelgetett — 's mint a' Herczeg itt létekor, úgy most is szomorú nyögés töltötte bé a' Kastélyt, az ablakok ajtók is reszkettek. Tudtam úgy mond Prim, hogy nem fogsz elmaradni! — Ekkor erőssen vigyázott az ajtóra, 's mihelyt kinyílt 's a' lélek bejött mindjárt fel ugrott; de a' Lélek illendő távolságra meg állott előtte 's integetett néki.

Prim azt fel se vette, hanem azt mondotta: "abbol bizony semmi sem lesz., 's folytatta tovább a' melly vas tisztogatását.

A' Lélek tsak integetett. —

Prim leteszi egyszer a' mellyvasat, tetétől fogva talpig végig nézi a' Lelket, és azt mondja neki: Kitsoda vagy te? A' Lélek nagy méltósággal felel, én vagyok ugymond: az Altenburgi Brend.

Prim. (tovább tisztítván a' fegyvereket) Hát ezek a' fegyverek a' tieid voltak?

Lélek. Igen is azok, — mit tsinálsz te azokkal?

Prim. Erről a' mellyvasról tisztítom a' rozsdát.

Lélek. (sóhajtvá) Azok azok a' könytsepppek mellyeket akkor hullattam reá, mikor az én kedves Mathildem megholt.

Prim. Nem engeded é nekem ide ezeket a' fegyvereket?

Lélek. Oda engedem.

Ezeket szólván a' lélekkel, úgy gondolta hogy már eleget beszélt véle, 's folytatta tovább a' maga munkáját, semmit nem ügyelvén a' lélekre. De a' lélek (mint az előtt) meg nem szűnt integetni.

Prim. Hová akarsz te engem vezetni?

Lélek. Ollyan helyre, hol 100 ember halt meg az én kezem által — Kövess engemet.

Prim. Én nem követlek,

A' Lélek harmadszor is intett.

Prim. Mit kívánsz te én tőlem?

Lélek. (Lassu és könyörgő hangon) Szabadítást.

Prim. Hát a' Lélekkel kell nekem te érted bartzolni, és a' föld mélylységes gyomrába leszállani?

Lélek. Nem.

Prim. Hát mit akarsz hogy érted tselekedjem? Én szívesen szolgállok néked — hogy ha ezeket a' drága fegyvereket nekem ajándékozod, mivel szolgálhatom én azt meg?

Lélek. Vedd fel ezeket a' fegyvereket és menj el a' *Hasztiai* Völgyre, ott Vittovuth

vuth Imánhoz fognak vezetni, a' ki neked ennek a' Várnak minden történeteit el fogja beszélni.

Prim. Úgy? — Segíts hát magad benne miképpen juthatok el én oda?

Lélek. Az oda fent lévő hatalmasság meg fogja neked az utat mutatni, menj Misnán és a' Pogány Burkusokon keresztül, és a' *Hasztiai Völgyön* megtalálod Vuttovuth Imán Vendusok Fejedelmét, 's köszöntésem mellet mond meg néki: hogy az Altenburgi Brend viszsza küldötte néki a' Kardját.

Prim. Hát nem tarthatom meg magamnak ezt, a' mellyel sok százaknak ki mertem volna állani?

Lélek. Megtarthatod; bidd el viszsza fogja ő azt neked adni. Kívánom hogy olly szerentsével viseld mint én, Rudolf, az én atyám viselték azt. Csak haláloddal engedd azt kezedből kitsavartatni, és ha történetből ez a' kard diribről darabra törne is, tsak annak arany markolatját vidd az én Vuttovuth Imán barátomnak, 's az ezt meglátván mindjárt elbeszéli ezen Várnak történeteit. Jó szerentsével járj! mindjárt indulj útnak, mert ettől függ, tsak egyedül ettől függ a' te jövőendő szerentséd, és az én szabadulásom. — Mikor ez a' Vár a' te kezedre fog szállani ismét meg jelenek tenéked.

Ezzel eltűnt a' Lélek — Még a' mellyvassat szeretete volna már egészen megtisztítani Prim, de gyertyája is el aludt, magátis úgy elérte az álom hogy annak éppen el-

Brend Vitéz árnyéka

lent nem álhatván kénytelen volt lefekünni. Sokat álmodott a' jövődökröl, a' szerencséről, és örömökröl mellyekbe részesülni fog, ha a' léleknek parantsolatját tellyesíti. Ez az álom neki bátorította őtet az útazásnak, 's mihelyt megvirradt fel vette a' Brend fegyvereit, 's Driska várába sietett, hol leg nagyobb paripájára fel ülven útnak indult.

Nem akarom azokat az akadályokat, 's nyomorúságokat előszámlálni, mellyeket az utazásban szenvedett, p. o. hányszor esett a' Pogányok fogságába, és hányszor szabadtotta ki magát Brend kardjával a' veszedelemből. Mind ezeket rövidség okáért elhalgatom, tsak azt mondom hogy sok viszontagsági után, szép hold világgal tündöklő este fáradtan érkezett a' *Hasztiai* Völgybe.

A' Tájják bájoló (*Romános*) volt. — Távolról láttszott *Haszti*-Vára, Vittovuth Herczeg lakó helye, a' ki magát ama Nagy Vittovuth Király unokájának nevezte, a' ki alatt a' Vendusok és Tótok nagy hatalomra emelkedtek. — Illyen apró Fejedelmek mint *Vittovuth Imán* a' *Hasztiai Völgyön* igen számosan voltak abba az időbe itt a' Pogányok között. Mentől közelebb ért a' városhoz, annál jobban tettsett Primnek ez a' tájjék. De leg inkább megtettsett neki azon Nyáros, melly a' vártól fogva a' völgyön elnyulladt, 's lovárol leszálván kántár száránál fogva vezette azt, azon a' sétáló helyen (*Allee*) melly annak közepén minden mulattságra megkívántató dolgok-

kal fel volt készítve — 's észre sem vette midőn egyszer a várba ért.

Vittovuth Imán már igen éltés ember vala, kinek ortza vonási emberséget, és jószágot mutattak, övéjig ért hó színű szakállla, 's bokáig való hosszú ruhába öltözött, egy hosszú kard függött az oldalán, és hadi vezéreitől, 's udvari embereitől körül véttetve fogadta Primet, midőn az ő hozzá bóbosáttatott. Az Udvarló szála márványbol épült, 's ugyan márvány oszlopokon állott. Arany és ezüst fedte a falakat, mellyeken a Gothusi Czirádáknak remekjeit lehetett látni. Az illy nagy pompa szokatlan lévén Prim előtt nagyon eltsudálkozott, — de az Imán még inkább megijedt midőn őtet meglátta — Brend! Brend! igen is az ez így kiálta fel — azígon is az — a Főembereknek is igen tsudálatosnak tetszett Brendnek megjelenése, mivel tudták hogy már az előtt őt esztendővel megholt. Prim észre vévén tevelyedéseket igyekezett a dolgot megmagyarázni, de Imán kezénél fogván, egy képhez vezette, melly az (*Aszszonyhegyi*) Várban függő Brend képéhez mellyet ott látott Prim mindenben hasonló volt.

Imán. (a képre mutatván) Brend már megboldogult, és mi felettünk emberek felett fellyül magasztaltatott, te bizonyos n annak a Lelke vagy, és éppen abba a fegyverbe öltöztél a mellyet életedben viseltél, feketék ezek a fegyverek mint ezen a képen, nagy vagy te mint ezen kép, melly Brend-

nek nagyságát pontba elő adja, leg nagyobb bizonságul pedig ez a' rendkívül nagy kard szolgál nekünk.

Prim. Méltóztassék Herczagséged engem meghalgatni? Nem Brend lelke vagyok én, hanem egy Cseh Országi Vitéz. Igaz hogy ezek a' fegyverek a' Brend fegyverei, a' kard a' Brend kardja, de ez a' test mellyet ezen pántzél, mellyvas, és sisak fednek nem annak a' tagjai.

Imán. 'S hogy jutottál te ezen fegyverekhez?

Prim. Brend adta ezeket nékem,

Imán. (megütközve) Mitsoda? Brend?
— Él meg ő?

Prim. Nem, — már megholt; —hanem az ő lelke adta ezeket nékem, 's ide te hozád is ő küldött, hogy köszöntésével tégedet idvezeljelek.

Imán. A' lelke köszönt engemet? Oh szólj szólj nemes Vitéz — Beszélj elő minident, valamit ezen nagy emberről tudhatsz.

Prim. Éppen ezen okból jöttem Cseh országból meszsze földről ide, hogy Brendnek történeteit tőled meghalhassam; — maga a' Brend lelke küldött engemet a' végre ide. Azt mondotta: hogy az én szerentsém, 's az ő szabadulása ettől az utazástól függ. — Egyszersmind meghagyta nékem, hogy a' *Hasztiai Völgyön* az ő barátját Vittovuth Imánt felkeresvén, 's nevével köszöntvén annak mondanám meg: hogy Brend vissza küldötte az ő kardját (*te oldván oldaláról*

által adja). Itt vagyon ez nagy Fejedelem, mindazáltal kívánom alázatossan jelenteni, hogy ezeket a' fegyvereket Brend nékem ajándékozta — és én — jól érti Herczegséged mit akarok mondani. —

Imán. Azzal semmit se törődj, 's a' fiának mondja eredj nézd meg megegyeznek é a' jegyek, valyon a' barátságunk valóságos záloga é ez! Az ifjú *Herczeg* kevés idő múlva vissza jöven jelentette, hogy a' jegyek pontba megegyeznek, következésképpen hogy ez az ő Brendel való barátságának tökéletes bizonyága. Semmit oh ldegen! ne törődj monda Vittovuth, elviheted magaddal a' Brend fegyvereit, hanem most nyugoddd ki magadat, 's reggelre készülj a' Brend ritka történetének figyelemmel való halgatására. azután

Egy oldal szobába be vezették őtet, hol Fejedelmi módon megvendégelték. Ez a' nap kellemetes gondolatok között tölt el tőle, az éjtszaka édes álmodozásokkal; azomban megvirradván a' Brend, és Aszszonyhegy Vára történeteinek halgatására készítette magát. Eljött az öreg Herczeg, 's kezénél fogva azon szép Nyárásba vezette, melly az előtt való estve néki feletébb megtettség. — Oda érvén megállottak egy kunyhó előtt: E' volt a' Brend lakása monda Vittovuth, maga kezeivel tsinálta; ezeket a' Róza fákat is ő ültette, ezek mellett üldögéltek feleségestől, ama fekete jegenye erdőbe szokott vadászni jární, és onnan ma-

gának 's feleségének eledelekre valót szerezni, megvetvén az én Nagy Atyámnak gazdag asztalát, 's Herczegi adományait.

Jer közelebb Vitéz! ez alá a' nyárfa alá, ezen gyep ágyra, 's itt haljad tőlem az Altenburgi Brendnek, 's annak testvérjének Albrektnek történeteit.

Sok esztendőkkel ez előtt élt egy Rudolf nevű Altenburgi Gróf Ersébet nevű feleségével. Albrekt, és Brend voltak az ő házasságoknak gyümöltsei. Rudolf Saxoniába igen nagy hírű és hatalmu Gróf és sok váraknak 's jobbágyoknak Ura volt, de a' mint hire volt ezen állapotra ő, egy nagy Kardnak ereje által jutott, mert ettől a' a' kardtól a' szomszéd nemzetek annyira féltek, hogy őtet senki sem merte leg kisebb bel is hántani, és ha azt a' kardot kezébe meglátták nem mertek előtte megállani. Ő Madarász Henrik Herczegnek igen hűséges embere volt, és sok táborozásokba forgott, míg végre egy Keresztes háborúnak végződése után, melyet a' Pogány Vendusok ellen folytatott, az Udvarat végképpen oda hagyta, maga helyében Albrekt nevű 18 esztendősi fiát hagyván, hogy a' Fejedelemért, hazájáért, és familiájáért fegyverével szolgáljon; Brend pedig az ő nagyobbik fia idegen lévén az udvari élettől, atya várában oda haza maradott, 's magános életet élt. Ellenben Albrekt ideje korán atya nyomdokait követvén, Szentelt Vitézzé, végre a' Konrád Római Császár ellen hadakozó Szászok Fő

vezérjévé lett; és olly híven szolgálta fejedelmét, hogy 916-dik esztendőben Ehresberg mellett Frankokon vett győzödelmet az ő okosságának 's vitézségének köszönhetete a' Herczeg. Konrád halála után Császárnak választatván Henrik, Albrekt volt az, a' ki ingadozó tronusába őtet megtartotta, midőn a' Sváb országi Burkhard, Bajor országi Arnulf, Francia országi Király az Eggyűgyű Károly, és a' Hunnusok 's Tótok őtet Császári székéből levetni igyekeztek. De nem beszéllek erről többet — hanem vissza megyek az Altenburgi Rudolf és Brend történeteikre.

Ezek a' magok várába Altenburgba oda haza laktak, 's az ő tartományokat az ellenségtől megíszttották. Mind a' ketten Kollussai nagyságúak voltak, és az ő nagy kardjokat egyedül tsak ketten tudták forgatni; mellyről közönségesen azt hitték, hogy az szerzi nekik az ellenségen való győzödelmet; melly miatt felette sok irígyeik, ellenségeik támadtak, kik azt hírelték el, hogy Rudolf ördögi mesterséget üz.

Maga Henrik Császár is, a' kinek ő számtalan szolgálatokat tett, helyt adott ezen igazságtalan vádnak. Sokszor feltámadtak ellene irígyei, 's őtet haza árúlással, az ellenséggel való titkos tizmborálással 's több effélékkel vádolták. — Külömbkülömb fogások alatt, várát gyakran megszállották, 's körül kerítették; de a' vitéz Gróf mindenkor tudott magának igazságot

szolgáltatni, és a' szállókat széllyel vervén azoknak irigy szándékjokat semmivé tenni,

Mikor pedig az ellenség néha nagyon megszorította, 's a' táborba azt gondolnák hogy minden órán fel adja a' Gróf a' várat, hirtelenséggel ezredenként jelentek meg a' fényes pántzélba öltözött vitézek, és meg vervén az ellenséget, olly hirtelenséggel ismét eltűntek, mint a' millyennel megjelentek; úgy hogy senki sem tudta honnét jöttek, 's hová mentek, 's ennél fogva azt gondolták, hogy ezeket Rudolf a' maga örögi mestersége által hívta elő, 's az ő Kardjának elvételére annál inkább törekedtek, mennél erősebben hitték hogy a' kardjába áll Rudolfnak ez a' mestersége. Természetel minden nap szaporodott az ő irigyeinek 's ellenségeinek száma, és annyival inkább, mivel látták, hogy semmi veszedelemtől legkissebbet sem fél. Nem vette azomba észre, hogy fortéllyal, 's alattomba való áskálódással kezdetek ellene dolgozni — és a' kiket leghűségesebb barátinak gondolt, azok voltak halálos ellenségei.

Első Henrik Császár második esztendőjére megyen fel ezen történetnek kezdete, következésképpen Krisztus születése után 922-dik esztendőre.

Albrekt a' Rudolf kisebbik fia ez idő tájban Sváb országban táborozott, a' nagyobbik pedig magával oda haza gazdálkodott, 's tartományait és lakó várat az ellenség dühössége ellen védelmezte — most leg

közelebb pedig készült Attya azon egynehány jó barátinak elfogadására, a' kiket bizonyos napra vendégségre előre meghívott. Már a' vendégek majd mindnyájan jelen voltak, de Rudolf, a' ki jó barátit sorba járta, hogy azokat a' mulattságra való jövetelre sűrgesse, maga még hátra maradt. Éppen Brend a' fia szolgálkat akart felkérésére kiküldeni, a' midőn egészen más formája lett a' dolognak.

Az Altenburg mellett lévő Erdő.

Altenburghoz közel, egy Erdőben az Altenburgi Rudolf, és Konrád régi vitéz barátja a' gyepre heveredve pihennek, 's lovaik egy fához pányvázva legelésznek.

Rudolf. (le veszi sisakját 's a' földre veti, Konrád hasonlóképpen tselekszik). Ez derék utazás! Az én vendégeim már mind Altenburgba vannak.

Konrád. Igaz az — már harmad napja miolta tévelygünk, és abba is mernék fogadni hogy még ma otthon nem hálunk.

Rudolf. A' volna ám a' szép — már meguntam azokkal a' gyilkosokkal küszködni.

Konrád. Ne törődj azokkal, mind el-
űzzük mi azokat, 's kardodat még se nyer-
hetik el tőled.

Rudolf. Talán azt gondolod hogy én
Argusi 100 szemmel vígyázhatok ellensé-
gimre ?

Konrád. Barátom kettőnknek csak négy
szemünk van, még is ma száz ellenséget
széllyel verhattunk. Gazemberek! ha ezek
itt is amott is meg nem támadtak volna ben-
nünket ez előtt harmad nappal már otthon
lehattunk volna: de hol innen hol amonnan
tsapott ránk egy egy tsoport gyilkos, 's erő
hatalommal el akarták kardodat venni, de
mi emberül forgatván magunkat megmutat-
tuk, hogy nem olyan könnyű a' Rudolf Pal-
losához jutni mint valaki gondolná.

Rudolf. A' kard nem tesz semmit.

Konrád. Igen — de ők azt gondolják
hogy azzal tsudákat lehet tenni, és ha nekik
egyszer olyan szerentséjek lehetne, hogy
azt magokévé tehetnék, akkor akkor fognák
ők azt tsudálni, 's magok között nevetkezni.

Rudolf. Ostobák! Nekem a' kardom
csak azt a' szolgálatot teszi, a' mit a' tiéd
tészen néked — még is mennyi ellenségem,
mennyi károm van nekem a' miatt; de azért
oldalamról le nem teszem, 's míg azt meg
márkolhatom senki tőlem el nem fogja venni.

(*Távolról lármá, és fegyver zörgés
hallatik.*)

A' bokrok megül szó hallatik. "Itt fogsz
ismét viaskodni, és a' mint reménylem szeren-
tsés is lenni,"

(*Rudolf's Konrád felugranak, sisak-
jaikat fejekre teszik.*)

Rudolf. Hallod! gondoltam én azt,
hogy ebben az erdőben nem egészen bá-
torságos az utazás.

Konrád. Majd meg lásd még is nemes
Vitéz, mi lesz még ma ebből. (*a' bokorhoz
akar menni.*)

Rudolf. (*lovát eloldozza*) Ej Konrád,
nem elég sebet kaptál é már ma? Ülünk
lóra, 's mennyünk tovább (*mind a' ketten
lóra ülnek, 's a' bokrok megül, egy pán-
tzelos és sisakos ember elöl jön.*)

Sisakos. Meg álj! Itt halsz meg ha
kívánságomat nem tellyesited Rudolf.

Rudolf. Mi a' kívánságod?

Sisakos. Add ide a' kardodat.

Rudolf. Azt nem gondoltam hogy ma
arrol szó legyen. Nem te vagy az első a'
ki ma azt én tőlem kérte, de valamint azok,
tol meg nem ijedtem neked is a' szemedbe
fogok nézni. — Távozz míg ebet nem kapsz.

Sisakos. Meg gondold a' dolgot! vagy
a' kardot, vagy a' véredet!

Konrád. Abból bizony semmi se lesz.

Rudolf. (*fegyverét kivonván*) Távozz.

Sisakos. Itt nincs helye a' távozásnak.
Ide pajtásim! rohanjatok rá (*a' tserből so-
kan elő jönnek, 's Rudolfra rohannak.*)

Konrád. Ej gaz emberek, már ma
többször is láttunk benneteket!

(*a' tsata közönségessé lessz.*)

Rudolf. (az első tsapással hármat egyszerre le vág) Gyilkosok, halál a fejeteiken, még ez a kard az ennyim lessz.

Konrád. (bal karján egytől sebet kapván) Gaz ember jól találtad.

Rudolf. (levágván azt a ki Konrádot megsebesítette) Itt azért a jutalmad.

Sisakos. Ti hitvány emberek! úgy hagyjátok magatokat szeldeltetni mintha répából volnátok!

Egy azok közül. Jól van Uram! de ki áthat ellene annak a tsudálatos erejű kardnak.

Sisakos. Ha a viadalra kedvetek nints mért nem maradtatok otthon. Rajta! most ma vagy sohasem. (megsebesíti Rudolfot).

Rudolf. (megharagudván) Már megelégedtem a gyermek játékkal! Fussatok előlem, míg haragom mint a pazdorját meg nem emészt benneteket.

(Előre ugrat nagy lovával, még ketőt közülök levág, a többieket széjjel veri, a vezérjekis a bokrok mege vonja magát),

Konrád. No ezek ma eleget dolgoztak, tudom hogy az éjjel jó ízűen el fognak aludni.

Rudolf. Én is eleget dolgoztam mára, hanem a te karodból tsorog a vér, én pedig 7 sebet érzek a testemen, minek ténénk ki tovább magunkat a veszedelemnek, míg össze nem szedik ismét ezek a gaz emberek magokat, lovagoljunk tovább. (lovagolnak a bokrok felé, s ismét egy csoport Sisakossak rohannak rájuk.)

Rudolf. (*dühössen*) Hát pokol tötlelékjei! nem lehet titeket elfogyasztani! minden szempillantásban szaporodnak a Gyilkosok!

(*a' tsata elkezdődik.*)

Egy a' Sisakosok között. Add ide a' kardodat azután szabadon mehetesz akár hová.

Rudolf. Te gaz ember, te mersz nekem szólni! te mered az én fegyveremet tőlem kérni! Érezd meg kinek a' kezében van az, 's hozzá vágván, fejét sisakostól ketté hasította, úgy hogy a' vágás a' pántzélon keresztül egészszen a' mejjéig ment. (*a' tsata megszűnik, mindnyájan bámulják ezt azerős vágást.*)

Egy a' Sisakosok között. A' volt ám a' vágás! a' kardon kívül más erő is kellett ám ahhoz.

Másik. Én azt gondoltam, hogy a' kard inkább össze törik abba a' kemény atzél sisakba mintsem el lehessen vele vágni.

Harmadik. Pajtásim! nem jó nekünk itt soká mulattunk, a' hol olyan erős kardok és karok vannak.

(*azomba foly a' viadal.*)

Ismét egy másik. Jobb nekünk haza menni, mert a' mint látom itt a' kardot el nem nyerjük, hanem sebekkel jól megraknak bennünket.

(*Rudolf ismét levág egyet*)

Másik. Ismét egyet levágott, az öröög álhatja ki itt a' viadalt. (*elszalad,*

utánna a' többi, hogy a' vezér csak néhány magával marad.)

Vezér. Rajta legények! csak a' gyáva emberek félnek egy kard életől.

Rudolf. Az én kardom életől? tán azt gondolod hogy nem förösztöttem én ezt meg ma eléggé a' vérben. Még a' te véreddel is meg festem ma — Távozz előlem gyilkos.

(Rudolf keményen megsebesíti a' vezért, úgy hogy kardiát mindjárt elejti, Konrád öszve szedvén minden erejét Rudolfal együtt erőssen viaskodnak, megújul a' tsafa, be telik a' levegő a' fegyver tsattogással, 's a' 18 haldoklók ordításával. A' gyilkosok száma szemlátomást fogyatkozik, némellyek futásnak erednek, némellyek levágattatnak, végre vezérestől együtt megszáladnak, 's a' sűrűbe veszik magokat.)

Rudolf. (nagyon folyván a' vére ingadoz a' nyeregbe) Hogy az ördög el nem vitte a' gyilkossait! Konrád! Konrád! (elájulva lehanyatlik a' nyeregből.)

Konrád. (meg fogja karjánál fogva) Oh Istenem! foj a' véred barátom, ne hagyd el magadat, szedd öszve minden erődöt. Oh Istenem! bizony meg hal a' kezemben. Brend! Brend! hogy nem lehetsz segítségére. Oh mit tégyek véle? (gyengén lefekteti a' före Rudolfot, 's sisakját fejeről levéshi.)

Rudolf. (egy kevéssé megkönyebbed-
vén) Fussatok gyilkosok, fussatok — De
nem lett a' kard tiétek.

Konrád. Oh még él, még beszéll. —
Oh Vittovuth még a' halálban is megtartja
a' veled kötött barátságot, még halálában
is markolatjánál fogva tartja kezében kard
ját. — Oh boldogtalan Öreg; néked sok el-
lenségaid vagynak, és miért — haszontalan
's minden fundamentom nélkül való gya-
nusáért. (*Pántzélját levonván öszve tsap-
ja a' kezét*) Oh Istenem, ismét újj sebek,
Vitézül hartzoltál! Uram tartsd meg még ez
egyszer életét, hogy meg ne haljon — Él
édes barátom! élj! — ha meggyógyulsz
majd elmenjünk Hasztiba, és meg fogom
az öreg Vittovuthnak a' te sebeidnek helyeit
mutogatni, mellyeket az ő barátságához
hűséges álhatalosság miatt szerzettél ma-
gadnak.

Rudolf. (ismét felveti szeméit) Konrád!
(*meg fogván annak kezét*) kedves Konrá-
dom! vigy-engem-haza-Alten-burgba!

Konrád. (kigördül a' könnyű a' szemé-
ből) Tsak meg ne halj nemes szívű Rudolf!
ha engemet úgy meg sebesítettek volna a'
gyilkosok mint tégedet, örömmel halnék
meg karjaid között. (*behöti Rudolfot*) Majd
haza viszlek Altenburgba, 's ha lábaim nem
akarnak birni, a' te kardodat veszem segit-
tségül, 's az engem úgy meg fog erősíteni
mintha 18 esztendő's ifjú volnék. (*Eldö veszi
a' Rudolf hosszú tábori fásliját, körül ke-
ríti azzal's fel akarja a' hátára venni*.)

Rudolf. Konrád, előbb kösd be a magad karját mert folyik a' véred,

Konrád. Arra nints szükség, hanem az a' dolog hogy a' te életedet hogy tartsuk meg! — Istenem! talán most szolgállok néki utoljára. (*Felveszi Rudolft a' hátára, 's egy darabig vivén kezd tántorogni, és egy fához támaszkodik*) Órega' legény, össze kell minden erőmet szedni; Oh Uram erősíts meg, csak addig míg a' várba be vihetem, azután nem bánom ha életemet elveszed is!

Rudolf. Konrád kéméld meg magad, hagyj engem itt nyugodni.

Konrád. Ha mindjárt négy kéz láb mászok is még is beviszlek a' várba (*Jól megfogja Rudolft, 's viszi.*)

Altenburg Vára.

(*Az Altenburgi Brend, Rabensteini Koller, Hegyi Hámos, Ekstájni Lutz, Vad Kuno, Feldekki Sigfrid, Thurnbergi Otto, 's meg több Vitézek egy rakott asztalnál ülnek — 's isznak.*)

Koller. (*teli tölti a' poharat*) Még ezt az egyet Brend idd meg a' Henrik Császár egységéért (*oda adja a' poharat*)

Brend. (*elveszi 's iszik*) Éljen a' mi jó Henrik Császáruk!

Mind-

Mindnyájan. Éljen! Éljen!

Lutz. Az ötséd az Udvarnál van é még Brend?

Brend. Ő most Bajor országba egy Armádiát igazgat; mivel Fő Hadi vezér, én pedig itt Altenburgha heverek, 's az Atyám későre való maradásán nem törődöm. — Ő most győzdelmi koszorúkat szerez magának, most a' Sváb Burghárdot veri meg, majd a' Bajor Arnulf ellen maséroz, 's Henrik Császár tronusának oszlopa.

Kuno. Ej! legyen má kedved Vitéz Brend! üzz el elmédből minden szomorú 's félelmes gondolatokat; — Legyünk vígan nemes szívű Gróf! Hadd kommandérozzon az ötséd Bajor országba — de te itthon Saxoníába légy derék Vitéz. Igyen a' Kompania a' Brend egészségéért! Éljenek az Altenburgi Grófok!

Mindnyájan. (Isznak.) — Éljenek!

Brend. Oh csak az Atyám volna itthon, mindjárt volna nekem kedvem barátim, majd elő venném a' leg nagyobb poharamat, 's éjfélig kész volnék veletek mulatni.

Otto. Majd meg jön.

Brend. Barátom, ha sok ellensége nem volna néki, nem volnék én nyughatatlan.

Otto. Oh gyáva! hát nints vele a' kardja.

Brend. Meg oltalmazhatja é az ötet a' gyilkosok ellen?

Lutz. Míg a' nála lesz — igen is meg!

Brend Vitéz árnyéka

Otto. Hát hányszor nem szabadította meg már őtet a' veszedelemtől? Hát szorult állapotjában hányszor szerzett néki nem reménylett sügedelmet?

Brend. Igaz! — de éppen most megtsalhatja őtet.

Otto. *(félre)* A' volna nekem jó.

Brend. Lutz! mikor volt az Atyám nálatok?

Lutz. Ez előtt két nappal, Konrád volt vele.

Brend. És sem Konrád, sem ő nem jött haza. Én semmi jót nem jövendölök. Ha most az ellenségei őtet meg támadják, jaj — jaj lesz azoknak; mert ámbár én nem bírok a' Rudolf kardjával, de van Rudolf karom és szívem: *(iszik)*

Otto. *(félre)* Mind a kettőnek is kevés hasznát veszed te, csak a' Rudolf kardja kerüljön az én kezemre.

Kuno. Te rettenetes ember vagy Brend! Ötsém! Ha néked háborúd lessz valakivel, itt a' kezem — mindenkor készen leszek segítségédre míg a' karomat bírom.

Brend. Köszönöm ötsém! én az ígéretedre számot nem tartok, hanem most iszunk *(ki issza a' poharát)* Eljen Kuno! —

Lutz. Nem kell most senki ígéretére parolájára figyelmezní, hanem mikor az ellenség előtt fogsz állani akkor fog megtettzeni ki a' jó barátod. Itt csak a' poharakat forgatják, — az okos ember pedig halgat. Mikor meg fuvatod a' trombitádat, majd

akkor válik meg ki az ember. Én néked olyan embereket viszek mint az oroszán, a' kiknek fegyverek színétől még a' nap is meg sárgul, és a' sárga lábú halál is reszketni fog. Akkor akkor fogod megtudni ki a' barátod, ki az ellenséged?

Otto. Hogy lessz? Az előre való dítsekedés semmit sem ér, hanem mikor a' szükség kívánja, kardot vonni az már más.

Kuno. Ej barátom! legyen ma kedvetek, holnap egész Szaxoniát meg járjuk Rudolfért, 's addig nem nyugszunk míg fel nem találjuk. Most Brend nyittasd meg a' pintzédet, hozass bort eleget — (*felemeli a' poharát*) Danol,

Ez az élet úgy sem sok

Használják az okosok.

Sigfrid. Az öreg Kuno bátsinak olyan jó kedve van mintha 30 esztendővel megifjodott volna.

Lutz. Esmertem én ifjú korába, de valóba jó kedvű ember volt.

Kuno. (*ki issza a' poharát 's le tsepja az asztalra*) Hej barátim akkor még jó világ volt, akkor úgy jártak a' leányok körülöttem mint a' méhek a' virágok körül.

Lutz. Vagy magad a' leányok körül.

Kuno. Néha úgy is volt — Mert én nékem legkedvesebb foglalatosságom volt: a' leányokat, a' fegyvereket és a' poharakat forgatni — de mind betsületessen ám — Mikor az ütközetre kellett menni, 's már a' sisakom is a' fejembe volt, egyik szemem a

tsata piatzon, a' másik a' szeretőmön volt, 's mikor észre sem vette meg öleltem, meg tsokoltam — egy pohár bort ittam az egés-ségéért, egyet danoltam. — Azután lóra ültem's örömmel hallottam az utánam jövő inasoktól: nézd úgymond hogy lovagol előttünk — jaj — jaj az ő ellenségeinek, és nem is beszéltek valami mese forma dolgot mert a' hol az én karom és kardom forgott, a' pántzélokon és sisasokon által is meg érzették azoknak erejét, 's a' vér, patak mód-jára folyt.

Lutz. De most Kuno most!

Kuno. No hogy a' leányok most nem tsókolnak mint az előtt — de most is örö-mest elenyelgek velek, és sokszor mikor nem is vélnék egyet tsókolok rajtok. — A' fegyver forgotást a' mi illeti, már bizony-érzem hogy gyengébbek a' karjaim és lá-baim, — és a' Turnirozáshoz, melyet Hen-rik Császár most állított fel a' nemes ifjak mulattságára semmi kedvem nints: de el bírom a' sisakom! pántzélom, Vitézi fegy-verem, 's meg is felelek magamért ha Vité-zí méltóságom tsorbúlással fenyegettetik. Azért hogy most ütközetekbe nem forgok, de majd minden nap ki megyek ám vadá-szatra. Ha a' vadász kürtöm szavát meghal-ják a' vadak, úgy széjjel szaladnak, hogy alig keríthetek egyet kettőt kezemre. Ha valami vadat viszek baza, akkor mindennek vígan kell lenni, az inasok, 's más egyéb tselédek hajtogátják tzin poharaikat, 's az

én barátim közt kerülő arany poharamat is szorgalmazatosan mindenkor tele kell nekik tartani. Így kellene ma itt is lenni a' dolognak — Brend! hívasd elől az inasodat, hadd hárfázzon, és mellette danoljon.

Brend. (Az ablakhoz megy és kiált) Meinhard! A' Hárfás inast küld fel — *(hirtelen megretten s egynéhány lépéssel, hátrább vonja magát)* Micsoda az? Az én Atyám az — *(A Vitézek megijjedve felugrának, Kuno az ablaknál áll s kezébe van a' pohara.)*

Kuno. No! no! mi baj van ottan?

(Az udvaron nagy lármá van)

Lutz. No mint tsudálkoztok ott olyan igen? (le néz az ablakon) A' pokol minden ördögeivel! — Rudolf megölettetett.

Otto (félre) No most Ottó erősítsd meg magadat, hogy két színűen tud a' dolgot vinni. A' tsatába a' szerentse a' mienk volt — és én tzéomat elértem.

Sigfrid. Amott hozzák a' szolgák az udvaron. Ismét ellenségeivel volt tsatába.

Brend. (felugrik) Jaj azoknak a' kik az atyámat megölték, tzéljokat ugyan elérték, de nekem is van egy kardom. Édes Atyám! Édes Atyám!

Brend a' Szála ajtaja felé ment, a' hol hat lovasok Lántsákon hozták be felé a' sebekkel meg rakott Rudolfot, az öreg Konrád vezette őket. Brend sietett az atyához a' Vitézek pedig körül állották, szidták, káromolták a' gyilkosokat. — Azomban az

udvari Orvos mindent elkövetett hogy a' megsebesített Rudolfot az életre vissza hozza. Kevés idő múlva felnyitotta Rudolf a' szemeit, a' Vitézeknek nyujtotta kezeit, és azt rebegette: Édes Barátim! a' midőn ismét elerőtlenedvén vissza rogyott.

Ezek hát le eresztett fejfel, szomorú szemekkel nézték kedves barátjoknak györelmét, egyik kezek kardjok markolatján volt, a' másikkal pedig Rudolfra mutattak. Olyan tsendesség uralkodott mint a' holtak országában. Tsak Ottónak volt nehéz magát a' nevetéstől megtartóztatni, hol erre, hol amarra fordult hogy azt az örömet a' melly szívébe lángolt kívülről eltitkolhassa. Az öreg Konrádnak elkellett a' tsata históriát beszélni, és hogy a' Rudolf kardja még is meg maradt, 's azt elől is mutatta, (*Ottofelre fordulva*) hogy az ördög régen téged el nem vitt!;

Az udvari orvos azt kívánta, hogy a' beteget a' tulajdon maga ágyába fektetnék, és a' Vitézek valamennyien fél fogták, 's a' maga háló szobájába lévő ágyába helyeztették.

Kevés idő múlva, valamennyire megerősödött Rudolf, 's ismét beszélhetett, akkor intett a' maga fiának Brendnek, és a' barátjait megkérte hogy egy kevés távoznának el, mert valami főbe járó dolgot akar a' fiának tudtára adni. Ti ugyan mind nékem kedves barátim vagytok, úgymint a' kik előtt semmi titkomnak nem kellene len-

ni, de vagynak olyan dolgok, a' melyek egyedül az atyát és a' fiút illetik, és a' melyeket nem szükség még a' jó barátoknak is tudni. A' Vitézek kívánsága szerént kimentek. — Azt a' titkot a' mellyet Rudolf ezen alkalmatossággal kinyilatkoztatott a' fiának, illendő volna nékem is az érdemes Olvasók előtt felfedezni — de mivel a' régi história itt homályos, én is helyesnek tartom annak példáját követni, hogy annak helyén találván azt, annál nagyobb gyönyörűséget szerezhessenek érdemes Olvasóimnak. Nem mond egyebet a' régi história, hanem hogy mikor a' Vitézek vissza mentek a' Rudolfszobájába, már akkor a' pallosát az Brend oldalán találtak. Az Altenburgi ház baráti nem sokat ügyeltek arra, csak Otto rágta titokba a' nyelvet, hogy a' dolog nem kívánsága szerént ment véghez.

Most hagyjuk itt a' derék Rudolfot hadd gyógyuljon, mennyünk másuvá:

Thurnberg Vára Altenburg szomszédságába.

ESTVE.

(Meinhárd az Ottófia egynehány öreg szolgákkal egy kerek asztalnál iszik, Otto be megy hozzájuk mérgesen.)

Otto. (Sisakját s kesztyűjét az asztalra vetven) Tölts gazda! tölts! (egy vén

szolga oda adja neki a' bort, Ottó feltölti a' garatra) Jobb szerettem volna úgy mond ha méreg lett volna.

Meinhárd. De rettentő vagy Atyám!

Otto. Nints okom rá? hogy olyan vitéz fiam van.

Meinhárd. A' már sok atyám! többet mondtál mint sem felelhetnék reá, de nézd! nézd meg ezeket a' sebeket, — a' homlokom, — a' karom — s ezt az őszve törtött fegyvert, mit jelentenek ezek?

Otto. Azt, hogy te egy hitván ember vagy, a' kinek itthon kellett volna a' pénztől mellett maradni, s a' ki nem arra való vagy hogy jóra való katonákkal tsatába ereszkedj.

Meinhárd. (megharagszik) Hát atyám ez az én jutalmam?

Otto. Igen is ifjú vitéz ez a' te jutalmad! sebeket kaptál — de oda a' Rudolf kardja — a' Rudolf kardja — hogy az ördög engem el nem vitt mikor én ilyen gyermeket nemzettem!!

Meinhárd. Adj nékem jó katonákat, akkor bizz rám akármit. De most egynehány tátott száju szolgálkkal ki küldöttél egy győzhetetlen vitéz ellen, s ki tudja a' kardjába nintsen é spiritussa — ilyen sokat kívántál én tőlem, még is elmentem, felhajáztam, egynehányszor vele tsatáztam s jól meg is sebesítettem — s a' te tátott száju szolgálid vitézül elfatottak.

Otto. Az én szolgálaim futottak el? a' kik én velem ifjúságomban sokszor voltak szembe a' halállal, azok futottak el?

Meinhard. Igen is a' te hűságes szolgaid futottak el. Én áltam a' Ruéolf fegyverének eleibe, mellyel úgy hozzám vágott, hogy paizsomat egyszerre ketté vágta, sisakomat fejemből ki ütötte úgy, hogy ezen homlokomon lévő sebbel magam is kénytelen voltam odébb állani.

Otto. Nem néked való a' fegyver gyarlázatos, — jobb azt a' gyermekeknek adni jádzeni — te csak az aszszonyok közzé a' rokka mellé való vagy.

Meinhard. Hát azt mondd nekem Atyám? mindjárt megharagszom.

Otto. Azt ám gaz fiú — szerettem volna a' kardodat öszve tördelni, 's a' fejedhez verni semmire való. Mitsoda? majd harminczan voltatok két hitvány öreg ellen, még is el futottatok, elfutni. — !

Vith. Ej hadd abba némes Ur! — Kicsinység a' miért haragszol, 's a' mellynek nem a' fiad az oka. Én már öreg legény vagyok, a' ki sok ütközetekbe forogtam, láttam hogy estek el sok derék Vitézek, de olyan kemény tsatát mint ma, nem láttam soha életemben — pedig több mint negyven ütközetekben voltam jelen csak te veled, nem igaz?

Otto. Az igaz, hogy a' hol az én kardom villogott te mindenkor ott voltál.

Vith. Emlékezel még a' Vidbergi ütközetre, hol engem ama híres Vad Jantsi

megtám adott, de én atzél paizsát egyszerre ketté vágván megszalasztottam őtet.

Otto. Igen jól emlékezem, és tsudálkoztam azon azerős vágáson—kár hogymegvénültél, én a' te vitézségedhez jobban bíztam volna mint a' fiaméhoz.

Vith. Hát az Ehresburgi ütközet jut é még eszedbe, mellybe ama nevezetes nagy Frank tégedet agyon akart vágni, de én hirtelen mellé ugrattam, nyakon fogtam, 's a' maga tulajdon fegyverével keresztül vertem.

Otto. Az igaz hogy akkor ugyan kimutattad vitézségedet, mert akkor az életemet megtartottad.

Vith. Láddé! hát esmeretes voltam én a' halállal, sok rettentő Scenákat láttam, de egyet se olyat, mellyet a' máival lehetne össze hasonlítani.

Otto. Hát ma te jelen voltál a' tsatában?

Vith. Jelen igen is.

Otto. 'S elfutottál.

Vith. El bizony.

Otto. Szégyen gyalázat a' férjfiakra nézve hogy te elfutottál!

Vith. Oh Uram! lettél volna tsak ott, magadnak meg kellett volna vallanod, hogy vitéz emberek azok. Mi is ugyan emberül dolgoztunk, de lehetetlenséget tsak nem vihettünk véghez; mert Rudolfnak természetfelett való erejének kel lenni, mellyet a' kardja ad ő néki. Mi az ördög! a' te hű szolgádhoz Kurdhoz úgy hozzá vágott, hogy a' fejét sisakostolegész a' mellyvasáig ketté hasította.

Otto. Illyeneket szokott tenni az ő kardja, és én ahhoz a kardhoz nem juthatok. Kész vagyok minden erőmet arra fordítani hogy azt magamévá tehessem — és ha tzelőmat elérhetem, 's ezen nagy ellenségemet megronthatom, akkor mindnyájatokat meg foglak vendégelni és ajándékozni.

Innen látni való hogy Otto halálos ellensége volt Rudolfnak. Ő volt az a ki a maga fiát Meinhárdot Rudolfnak megtámadására az erdőre kiküldötte, megparantsolván annak, hogy attol kardját vegye el, vagy azzal együtt életét is. Ő is azt hitte a mit más ellenségi Rudolfnak, hogy t. i. az ő ereje a kardjába állana, 's abba Spiritussa volna. Mivel Ottó feletébb nagyra vágyó ember volt, igen természetes dolog, hogy Rudolfnak ellensége legyen, a ki őtet némelly szándékaiba előre menni nem engedte, 's a maga naponként nagyobb nagyobb hatalomra és méltóságra való emelkedése által néki minden tzeljait semmivé tette. — Rudolfot, megbuktatni, őtet litsinyé tenni, 'annakután na magát felemelni volt az ő egyedül való gondolatja — e végre leg jobbnak tartotta, hogy leg először is kardját kellene tölle elvenni, mert az által gondolta ő hogy minden szerentséjét és hatalmát meg fogja nyerni. Ő ezeket alattomba koholta, a mellett pedig Rudolf leg jobb barátjának mutatta magát, a kinek gondolatjába sem volt hogy Otto gaz ember lehetne.

Ha Rudolf vigyázóbb lett volna, ha az elmúlt környülálásokat a jelenvalókkal öz-

használtotta volna, igen könnyen ki-tanulhatta volna az Otto hamisságát. Már a régi időben az Otto elei *Tolvaj* Vitézek voltak, még maga Otto is űzte azt a mesterséget ifjú korába, de ezekről Rudolf elfelejtkezvén, annyira bízott Ottohoz, hogy a maga idejébéli Vitézek között legkegyesebbnek 's legderekabb embernek tartaná ezt az ő barátját.

Az ország úton állott az Otto vára egy irtóztató magas kősziklán, a' mellynek tsak látása is félelmet és rettegést öntött az útasnak szívébe — 's reszketve tért ki az ország útból, hogy valamelly mellyékes úton elkerülhesse azt, mellynek látására haja szálai fel állottak.

Ebbe a várba volt egy magas torony, a' mellyből alól a' kősziklába kivágott úton egészen a' vár alatt folyó patakhoz ki lehetett menni. Ezt a' tolvaj fészket tehát erről Thurnbergnek, az Urait hasonlóképpen Tkurnbergnek nevezték. Igen sokat beszélteke' felől a' torony felől. Nevezetesen hogy ennek a' várnak urai rabjaikat ebbe a' toronyba szokták be rekeszteni, hol a' padimentomba egy elrejtetett ajtó lévén készítve, arra véletlenül reá menvén a' fogoly hirtelen le esett, és a' falból külfömbféle éles fegyverek állván ki azoktól diribről darabra vagdaltatott, 's testének darabjai az alatt folyó vízbe hultak. — De hagyjuk itt ezt a' tolvajok barlangját, és látogassuk meg Rudolfot az ő beteg állapotjába.

Egynehány nap, olly rosszszul érzette magát Rudolf, hogy minden órán halálát várták. De néhány hét múlva annyira megerősödött, hogy a' szobájába fel's alá sétál-gathatott, 's az ablakrol való ki nézéssel ma-gát gyönyörködtethette. A' Meinhárdtol 's gyilkos társaitol vett sebei nem voltak ugyan nagyon veszedelmesek, és halálasok: de sok vérenek elfolyása miatt ollyan erőtlenséghe esett, hogy elvesztett erejét sok idő múlva lehetett vissza szerezni. Jobban erősödven pedig le ment az erdőbe, hogy ott a' teremő munkáinak szemlélésével gyönyörködtethesse magát. Brend rendszerént véleszokott lenni azillyen sétálásokon. De-rék fiának karjához támaszkodva, gyakran meg járta a' leg szebb tájjékokat, 's örült az ő gyarapodó egészségének. Meg kell jegyez-ni hogy Altenburg vára igen kies és kívána-tos tájjékon épült; mert egy felől egy nagy irtóztató Cserfa erdő látszott, más felől egy szép nyíres, harmadik felől gyönyörű zöld rétek és tsergedező patakok, szántó földek gyönyörködtették a' szemet, végre negyedik felől termékeny szőlő hegyek rekesztették bé a' látás határát.

Ez az Altenburg várának paraditsomi helyheztetése, annak márvánnyal ékeskedő falai, 's a' Kastélynak gazdag aranyozással tündöklő fedelezetje ellenben nem hogy el rettentették volna az utazókat, sőt hámú-lással 's tsudálkozással töltötték el azokat. Nem kel gondolni, hogy az Altenburgi Gró-

fok tsak valami közönséges Vitézek lettek volna, ő nálok olyan pompásan és fényesen szokott minden menni, mint a' Herczegek udvarába, és valamint kívül nagy gazdagságot mut attak; úgy belől rakva volt arannyal 's ezüstel 's egyéb drágóságokkal az ő kintses kamarájok.

A' Kastélyt árnyékos sétáló helyek vették körül mellyekben bizonyos helyeken a' híresebb képfaragóktól készült álló képek díszeskedtek — szüntelen jöttek mentek a' libériás inasok a' márvány grábitsokon, és ezüstözött pántzélban állottak őrt a' lovas Strázsák.

A' szobákba mind lehetett azt látni, valamit a' pompa és a' mesterség elő mutathatnak. A' márványozott szálák arany és ezüst tzirádákkal ékeskedtek, és mikor valamelly pompás alkalmatosság volt számtalan gyertyatartókkal világosítottak meg. Egy szóval abba az időbe egy Herczegi ház sem volt olly gazdag és pompás mint az Altenburgi Grófok háza. — Melly természetesen sok irígyeket, 's ellenségeket szerzett ő néki, és ezek közzül leg nagyobb ellensége volt ennek a' Háznak a' Thurnbergi Otto.

Egy ízben a' karos székében ülven, és ellenségeinek ravasz fortélyairól gondolkodván Rudolf, maga elébe hívatja Brendet a' maga fiát, 's kezét atyai szívéhez szorítván azt mondja néki: a' kardomat a' te gondviselésedre bízom, azt a' kardot, a' melly miatt olly sok irígyeim 's ellenségeim ta-

madtak énnékem, te rád bízom azt, de oldaladon hordozni szabad nem leszs tenéked, tsak éppen szorgalmatossan gondját viselni leszs a' te kötelességed: hanem azt atyai méltóságomhoz képest meg kívánom hogy ezt a' dolgot mindenek előtt titokba tartsad, és senkinek ki ne nyilatkoztassad a' mi most közöttünk történik. Az én ellenségim szemek bekötésére tsináltattam én a' magam kardjához mindenekben hasonló másikat, ezzel akarok én ezután ő ellenek hartzolni. Megmutatom nékik hogy én más kardal is Rudolf módon tudok hartzolni, és ha történetből el talállok esni, hijába ölnek meg engemet, mert a' kardom úgy [sem jut az ő kezekre. Akkor mutasd elő az én valóságos kardomat, és szégyennel's boszszusággal térnek hazájokba.

Ekkor elő hozta mind a' két fegyvert, mellyek mindenekben olly hasonlóak voltak egymáshoz, hogy Brend a' régít az újtól nem különböztethette meg. Ámbár melly soká kérte is az Attyát, hogy ezen szándékát változtatná meg, 's a' tserélt kard miatt a' maga életét veszedelemre ne tenné ki: mindazáltal Rudolf áthatatossan megmaradt a' maga feltételében, 's új kardját mindjárt felis kötötte oldalára — a' régít pedig általa adta Brend gondviselésére.

Meghallván a' Rudolf barátjai az ő egészségének helyre állását, mindnyájan Altenburgba gyűltek idvezlésre — Mindjárt el kezdődtek tehát a' mulattságok — ürültek a'

poharak a' Rudolf's egyebek egészségéért — Azután vadászni menvén harsogott a' Fenyves a' vadászok kürtjének hangjától, Otto is jelen volt, 's mérgébe majd meg pukkant, midőn látta a' Rudolf pompáját és gazdagságát, a' mellyek után ő sok esztendőig hijába törekedett 's ásítozott. Egynehány hétig tartott ez a' mulattság — a' kik a' vadászatot szerették a' nappaltazzal töltötték, éjtzakára pedig a' poharak üritgetése mellett mindnyájan barátságossan késő éjtzakáig mulatoztak.

Egy alkalmatossággal, midőn a' vadászon mindnyájan elfáradtak, 's az erdő szélén a' gyepre leheveredtek volna; az Eksteini Lutz úgy nyilatkoztatta kí magát. hogy a' mulatságokat Altenburghol a' maga várába kívánna által tenni, melly alkalmatosságra az egész barátságos Kompániát, ez úttal szívesen invitálná is; köszönettel fogadták a' Vitézek Lutz ajánlását, 's minekutánna az Altenburghba való mulatságokkal meg elégedtek, közül akaratul mindnyájan lóra ültek, 's kompániástól Eksteinba (*melly Altenburghoz 7 mért földre esett*) el paripáztak.

Az akkori időnek mulattságai nagyobb részént pájja-futásból, küszködésből, vadászatból és borozásból állottak, a' többi aprólékos dolgoknak elő hordáso al nem akarom az érdemes Olvasókat terhelni: ezek voltak tehát a' leg főbb mulattságok mondom, és Eksteinba is ezekkel gyönyörköd-

tet-

tették magokat a' Vitézek. Midőn a' többek közt egyszer a' szokás szerént barátságosan boroznának, a' Lutz trombitássa azt jelenti az Urának, hogy egy idegen érkezett a' várba. A' Vitézek mindnyájan kívánták tudni kitsoda az, azomba a' Rudolf barátja Konrád jött bé az ebédlő házba.

Lutz. Isten hozott Konrád, te is részt akarsz venni a' mi mulatságunkba! (*meg fogja a' kezét*) nagy örömet szerzettél nekem öreg pájtas Uram, hogy meglátogattál — igyál egy pohár jó bort.

Konrád. (*iszik*) Köszönöm Vitéz Lutz. Minden barátid jelen vagynak, sajnállanám ha az én érkezésem a' ti barátságos társágtokat megzavarná.

Rudolf. Hogy van a' dolog Altenburgba.

Konrád. Altenburgba jól van, — hanem körül belől mellette fájdalom! bizony nem igen jól.

Brend. Hogy hogy?

Konrád. Minden nap attol lehet tartani, hogy az ellenség megtámad bennünket — Már néhány éjtszakákon némelly ellenséges csoportok mutogatták magokat, és az is bizonyos, hogy az erdőbe vasasok kerülnek minden éjtszaka, 's a' várat minden részeiről kémlelgetik.

Kuno. Ha az ellenség meg találja támadni a' te váradat, én öregségemre szerentsémnek tartom, ha melletted pántzélba öltözhetek, 's kardommal szolgálhatok.

Brend Vitéz árnyéka

4

Rudolf. Külömben a' várba jól el van é minden rendelve, és az őrizet olyan számmal van é, hogy a' megtámadókat vissza verheti?

Konrád. Még többen is vannak, én mindent jól elrendeltem, hanem csak azért jöttem, hogy titeket a' dologról tudósítsalak.

Lutz. És talán ismét vissza akar menni az öreg barátunk.

Rudolf. De hogy megy! Konrád itt maradsz velünk.

Konrád. Hát az én távol létembe ki fogja Altenburg várát védelmezni?

Rudolf. Brend az én fiam. (a' fiához) Tudod mit bízam gondviselésed alá, menj haza, és viselj gondot arra. Te pedig Konrád itt fogsz velünk maradni's vígan lenni. Megmutatom ellenségimnek, hogy mikor veszedelem környékez is tudok jó kedvű lenni.

Brend egész készséggel mindjárt lovára ült, 's elindult Altenburg felé. Konrád pedig Eksteinba maradt, és úritgette derekasan a' poharakat a' többi Vitézek társaságában.

A' vitézek nem is gondolkodtak volna a' haza menetelről, hanem hol egyiket hol másikat hívatta a' felesége követe által — így hát egyenként nagyobb részént eloszlottak, 's haza mentek a' magok várába.

De Rudolfnak nem lévén felesége, sem semmi követ nem jöven Altenburgból, a'

haza menetelről nem is gondolkozott. Sőt olyan nagy kedve tölt itt jó barátinak társaságában mulatni, hogy ezt a' helyet szinte irigyleni látszatott Lutznak, és azt mondotta, hogy ezt a' jószágot, a' maga Grófságával örömet feltserélné.

Lutz vendégei egymás után el oszolván, csak nem egyedül maradt Rudolf, a' ki még egynehány hetet akart tölteni Eksteinba, 's az ő egy két Vitéz barátinak társaságában naponként vadászattal, 's borozással kívánta magát még mulatni. De az öreg Konrád már megunta az ott való idő töltést, 's inkább szeretett volna Altenburgba otthon az ifjú katonáknak némelly régi történt dolgokról, ütközetekről s. a. t. historizálni, mint itt minden nap ugyan azon egyforma örömben részesülni.

Végre a' Konrád ösztönözésére rá vette Rudolf magát a' haza menetelre. Megindulván tehát egy reggel, Lutz három mértföldig el kísérte őket, 's barátságos tsókok közt elválván, Lutz Ekstein felé vissza lovaglott, Rudolf és Konrád pedig haza felé tartották a' kantár szarát; Altenburg hát még 4 mértföldre esett 's még akkor nap haza szándékoztak menni. Igen szép idővel két mért földet minden akadály nélkül csak hamar elhaladtak; egyszer mindenfelől hirtelen be borult az ég, iszonyu setét fekete fellegek tornyoztak egymásra rettentő módon, menydörgött villámlott, és olly sebes zápor eső kezdett esni, melly a' földet mint egy

második Özönvizzel láttatott elborítani. Lotsogott a' víz az utazók sisakján és pántzélján, 's lovaik alig haladhattak elő, a' feletébb síkos úton. - - Utóbb egy erdőbe érvén lovaikról leszállottak, 's azokat kantárszárnál fogva vezették, látván már hogy abból semmi sem lesz, hogy akkor nap Altenburgba haza érjenek, tsak azt óhajtották, hogy valami vendég fogadót, vagy akármely eny helyet találhatnának a' hová az esső előtt bérónhatnák magokat. Már közel voltak az erdő végéhez, 's a villámás világosságánál távolról látták az ország útát, láttak ugyan távolról egy kősziklán épült váratis.

Rudolf. Nem tudod Konrád mitsoda vár ez?

Konrád. A' mint a' tájjék fekvéséből gondolhatom Thurnbergnek kell lenni.

Rudolf. Oh hát szerentséssek vagyunk. Rajta! iparkodjunk minél hamarébb oda érni, 's mivel ilyen időbe ma Altenburgba úgy sem érhetünk haza, éppen jól vagyunk hogy itt jó szállásra találhatunk.

Konrád. Én azt gondolnám hogy tsak lovagoljunk tovább.

Rudolf. (tsudálkozva) Mit beszélsz? tovább lovagoljunk, és miért?

Konrád. Nem szeretek én abba a' várba menni, mert olly rettentőnek látszik az előtttem, mintha koporsómat ott fognám megtalálni.

Rudolf. Talán álmodsz! hát nem tudod hogy Otto az én lelki barátom?

Konrád. A' meg lehet, de nékem mint-ha mindég azt súgná valaki a' fülembe: hogy oda háza Altenburgba tsendesebben nyugodhatnám mint ebbe a' Tolvajok fészkébe.

Rudolf. Konrád! meg bántaszsz engemet. En soha sem halottam hogy valaha így beszéltél volna, ha nem tetszik, lovgolj haza felé. — Azzal néki sarkantyúzta a' lovát, és sebes vágatva nyargalt a' várfele — Konrádis szégyenletébe utánna. Midőn már a' várhoz közelebb értek, úgy hogy a' várat 's tornyot meg láthatták, a' Rudolf lova megállott. és sem ide, sem oda nem akart menni, melly megesvén kérte Konrád Rudolfot hogy figyelmezne erre a' történetre, mert ez is azt jelentené hogy nekik nem jó lessz Thurnbergbe menni, de a' Gróf megboszszonkodott ezen a' holondságon (a' mint ő nevezte) 's lovát ismét néki sarkantyúzván hamar a' vár kapujához érkezett.

A' Kastély ablakai meg voltak világosítva. Hármat ütött Rudolf pallosával a' vas-kapura, 's mindjárt felvonták azt, és Ottó maga jött barátságossan Rudolf elfogadására azomba különös örömet jelentette az ő érkezéseken, kiváltképpen azért, mivel Rudolf oldalán látta a' Spiritusos kardot. Nagy pompával vezették fel őket az ebédlő palotába, a' hol az Ottó társai, (a' kiket Rudolf mind betűletes derék embereknek tartott) együtt ültek. Mindjárt el kezdték itatni a' Grófot, és ő az Ottó és fia egészségeért egynehány poharat mindjárt kiűritett.

Mindnyájoknak nagy kedvek lett — 's a' beszélgetésbe igen elmerültek — a' midőn a' poharak szüntelen kerültek közöttök. Rudolf derekasan ivott, 's gyakran rá tekintett Konrádra, hogy az ő komorságát elűzhetné, de nem tetszet az az ő hűséges úti társának. és mennél többet ivott a' Gróf, és mennél sűrűbben kínálta őtet, annál inkább vigyázott magára, hogy ő néki meg ne árton a' bor. Egy szóval addig ittak, vala-
 míg az álom meg nem környékezte őket, magát a' Grófot is utól érvén fekünni ment. Mind a' ketten a' Toronynak egy szép szobájába vezettettek hálásra — a' szoba igen pompásan volt felékesítve, 's olly kellemesen illatozott, hogy a' fáradt útasokat mint egy erőltette a' nyugalomra. A' Gróf engedett a' természett ösztönének, 's lefeküdt, de Konrád a' kinek szíve tele volt gyanúsággal vigyázott, és az égő lámpást félre tette, úgy hogy csak igen tsekély világosság volt a' házba.

Az égi háboru dühösködött, rázta a' szél az ablakokat, a' zápor lotsogott azokon kívül. Rudolf mélyen aludt, de Konrád az ágya szélén ülven, állát kivont kardjára támasztotta. Hát midőn a' közelebb való Klostrom tornyából a' vigyázó az éjfélű kiáltotta volna, — a' pádimentom alatt valamelly zörgést hall, — fel emeli a' fejét halgatódzik, 's kardját jól megmarkolja — 's csak elbámul, hogy a' pádimentomból felnyílik egy ajtó, 's négy ember törökkel,

's lámpással felkészülve jön a' szobába. — Keljen fel a' Gróf! kiáltott mindjárt Konrád; azomba rájuk rohant a' gyilkosokra 's azok közül egyet a' földre terített, de a' szobának más szegletéből ismét más rendheli lárvás gyilkosok állottak elő, és a' szegény öregre rohanván, azt körülvették. Akkor egy néki ment a' gyilkosok közül, és által ütötte a' Gróft fekvő helyébe, a' Gróf még egyszer felemelte magát, de ismét vissza rogyott. Gyilkosok (*kiáltott*) vége van mindennek! Vége ugymond egy a' lárvások közül, 's pedig a' te kardodért, azomba az, azt Meinhárdnak a' ki sisakját most letette — által adta.

Látta Konrád ezt a' véres Scenát, — látta hogy ölték meg jó barátját, és nem segíthetett rajta, — 's nem szabadíthatta meg. Szintugy kopogott ugy vert a' szíve a' pántzél alatt, és a' nagy indulat miatt száján nagy mértékbe rohant ki a' vér. Tippeget tappogott, protestált, káromkodott, — mind hiába; látta miképpen rángatódzott a' Rudolf megölettetett teste; hallotta miképpen jajgatott, 's a' fia, és az ő nevét miképpen kiáltozta vérebe hevervén a' pádi mentomon.

Még egyszer néki ment a' gyilkos Rudolfnak, 's egynehányszor által ütven, annak lelke az oda fel valókhöz költözött.

Meinhárd. No vége van mindennek! (*megrugván a' Rudolf testét*) Most fogjátok fel a' holt teset, 's vigyék ki az erdő-

re, hogy senki se gyanakodhasson a' felől hogy itt ölettetett meg. Ezt az öreget pedig (*Konrádra mutatuán*) a' toronyba; nem volt ennél több úti társa, — 's mivel ez különös jó barátja is volt, a' kardnak hasznait (*ha az életet szereti*) elő fogja számlálni. — A' parantsolat mindjárt végbe vitetett — Rudolf teste az erdőbe, Konrád pedig a' vár tömlötzébe vitetett.

Az égi háboru elmulván, ragyogtak a' tsillagok, és reggelre igen gyönyörű szép idő lett. Két Altenburgi vár őrző katona hajnal hasadtakor ki ment az erdőre, hogy feleségeinek valami petsenyének való vadat vigyenek haza ebédre. Még távolról meg látták a' holt testet, közelebb mentek ahhoz, 's mindjárt megesmervén ingatták, mozgaták azt, de látván hogy régen ki ment a' lelke, először megsírátták, annak utánna fábol egy Szent Mihály lova formát csináltak, 's azon haza vitték Altenburg várába.

Megérkezvén a' holt testet a' várba, közönséges lett ott a' jajgatás, jobbagyi öszve tódultak hogy szeretett Uroknak holt testét még egyszer láthassák.

Egy fekete parádé ágyra tétetett ki a meg ölettetettnek holt teste a' nézésre — Minden körülötte álló derék embereknek szemei könybe lábbadoztak — de nem lábbadoztak könybe a' Brendé, — nem jajgatott ő, hanem mint a' sebes villámás, úgy jártak mindenfelé szemei, hogy az árulót vagy a' gyilkost a' jelenlévők közt megesmérhesse.

Egyszer jön Otto is, sír, szánakozik, könnyeit erővel is hullatja, 's egy álnok tsókot nyom Rudolfnak fonnyadt ajakára, és valóba úgy tudta magát viselni, hogy ő benne leg kissebbé sem gyaníthatott senki is gyilkost lappangani. Eszébe jutván Brendnek az öreg Konrád, kérdi Ottótól hogy valami hírt nem tudna-e felőle mondani, melyre Ottó azt felelte; hogy Konrádot a' keresők sohol sem találták. Ezt a' gyilkosságot ugyanond a' mi ellenségeink az Atyám kardjért tették, de feletébb megtsalták magokat. Itt van az én Atyám kardja (*akkor hivonván azt a' jelenlévőknek megmutatta*) itt van; ezzel fogom az én atyámnak ártatlanul kiontatott vérét megboszoszullani. Az én markomba is lessz ennek ereje, és te előtted nagy Isten esküszöm, hogy ezt az én ellenségimnek rontására fogom használni. Rettegjenek a' gyávák! A' Brend házába fog a' Rudolf kardja villogni, a' Brend szívébe a boszszú állás kívánása lángolni.

Elzöldült Ottó ezeknek hallására, és egészszen megháborodott lelkében, látván a' szerentsétől való megtsalattatását — és azt is hogy az ártatlan öreget hijába ölette meg, mert abba a' maga tzelját el nem érhetette. Ugy tettsett néki mintha a' Furiák fákjakkal dárdákkal járták volna belső részeit, midőn a' Brend kezébe látta azt a' kardot melynek bírásához való juthatásért vetemedett erre a' gyilkosságra. Mindnyájan kezet fogtak a' Vitézek egymással, 's meg esküdtek

egyakarattal; hogy a' Rudolf gyilkosain az ő halálát meg fogják bosszúllani.

Ekkor eljött a' Klastromnak Apátura pompás papi öltözetben a' holt testnek megszentelésére, 's az udvari kápolnában leendő békisérésére. A' Vitézek magok vették vállokra a' Szent Mihály lovát, 's azon vitték le a' holt testet a' márvány gráditson. Elöl a' barátok mentek, azok után a' tzfira libériás tselédek, ezek után vitetett a' holt test, melyet Brend az ő Vitéz barátival követett, azután következtek a' jobbágyok, kik az ő szeretett földes Uroknak temetésére mindnyájan felgyülekeztek a' várba. Igen kevesen voltak, a' kik könnyeknek sűrű záporával ne mutatták volna keserőségeket.

Midőn pedig a' koporsó a' sírba tétetett a' sírás jajgatás az egész halotti gyülekezetenél olly közönségessé lett hogy mindnyájan nagy zokogások által mutatnák ki Rudolf eránt buzgó szereteteket. Azután a' Rudolf barátjai öszve ülven, 's a' világ mulandóságáról beszélgetvén egymás között az egész napot gyászban és szomorúságban töltötték el. De másnap korán reggel mindnyájan lóra ültek, 's magok mellé 40 lovasokat vévén ki mentek az erdőnek meg vizsgálására, hogy az abban gyanított gyilkosokat, 's az el tévellyedett Konrádot felkeressék. Négy egész nap járták az erdőt, de sem Konrádnak, sem semmi kóborlónak, nyomára nem akadtak. Haza mentek tehát minden haszon nélkül.

Akkor egybe gyűjtötte Brend minden jó barátit, és így szóllott azoknak; Vagyon az atya és fiú között olyan titok, mellynek a' barátok előtt is titoknak kell lenni. Illyen titok volt az, midőn az atyám megsebesítettén az erdőben, ennek a' kardnak gondviselését reám bízta — az én halálom után vidd végbe ugymond ő az én parantsolatomat. Már ő megholt, és most megyek az ő parantsolatját bétellyesíteni. Én barátim egynehány honapra tőletek eltávozzom, de ismét vissza jöven, közöttetek kívánom életemnek hátra lévő szomorú napjait tölteni. Kuno! te laksz leg közelebb az én váromhoz, azért az arra, és jobbágyimra való vígyázást te reád bízom. Rendre meg öllele őket, 's mindenikkel kezét fogván tőlök elbútsúzott. Lutz kérte hogy engedje meg ő néki hogy véle elmehessen, de az azt el nem fogadta: sőt azt mondotta, hogy leg hűségesebb szolgai közül is azért nem akar eggyet is magával el vinni, mivel utazásának tizelját egészszen titokba akarja tartani.

Azomba paripáját elő hozatván hirtelen fel ült arra, és sebessen ki nyargalt a' vár kapuján. A' Vitézek sokáig néztek utánna, míg nem a' hegyek közzé érven többé nem lehetett őtet látni; annak utánna azok is elő hozatták paripáikat, felültek azokra, 's szomorúan haza lovaglottak a' magok tulajdon váraikba. Haza ment Otto is az ő Tolvaj barlangjába, 's egyenessen a' Mein-

hárd szobájába nagy méreggel, fogait tsikorgatván sisakját a' földhöz vágta. Add ide azt a' kardot, melyért Rudolfot megöltétek! a' fia által adta néki. Abba a' szempillantásba diribről darabra törte azt Otto, 's az ablak alatt folyó vízbe vetette.

Meinhárd. Mit tselekedté! Atyám?

Otto. Semmit sem nyertünk a' Rudolf megölésében fiam! Az ő kiontatott vére boszszu állást kér az égtől mi reánk. — Ez hamis kard volt, a' valóságos pedig a' Brend rettentő kezében vagyon, a' ki ég az atya gyilkosi ellen való boszszu állás kívánásától. Bepókhálóztak a' Meinhárd szemei, ő benne is felháborodott a' lélek ama rettenetes gyilkosság végbevitele miatt — némán ült a' két gyilkos egy más mellett, 's bú elfelejtés okáért sűrűen üritgették öblös poharaikat. De az Otto szíve a' boszszuállás tüzetől gyulladozott mivel tétlenség nem érhetett, — nyugalomra keresett magának, 's lefeküdt, de nem talál, — hanem egy olyan *Plánium* ki dolgozásán törte elméjét a' melytől irtózik az emberi természet, és egyedül az ördöghöz, a' ki Ottóra régen számot tartott lehetett illendő.

Mihelyt rege el felkelt, mindjárt hívatta magához a' fiát; Eredj, monda, szerezz nékem egy szarándok öltözetet; én egy olyan *Plánumnak* végre hajtását tettem fel magamban, a' melynek végbe vitelén a' pokol minden ördögeivel együtt örvideni fog. Engedelmeskedett a' fiú! 's tsak hamarjába ho-

zott egy Szarándok ruhát, melyet mindjárt magára vett Otto, kalapját fejébe nyomta, 's vándor bottját kezében vévén ki ment a' várából. Felkereste az Altenburgi Grófok ellenségeit, barátjaikat pedig elkerülte, ne talántán valahol reája esmernének. Már alkonyodott mikor a' Haszensteini Veitnak vára elébe érkezett, a' ki felől tudta, hogy Rudolfnak ellensége volt, itt szállást 's valami ennivalót kért magának — az inasok kenyeret bort adtak néki, melyekből olly jó üzűen evett és ivott, mint ha harmad napot fogva egy falatot sem evett volna.

Eggyik Inas. Hová szándékozik ked öreg?

Otto. A' hazámba fiam! ott van nékem magamnak Várom, feleségem, 's gyermekeim; hanem ez előtt esztendővel egy Vitézzel össze háborodván azt haragomba által ütöttem, 's nem lévén lelkemnek a' miatt nyúgodalma szarándakoskodtam Rómába a' Szent Atyához, hogy attól bűnöm bocsálatját nyerhetném, 's ezen kívánságomat szereztesse megnyervén most onnan jövök.

Másik Inas. Volt é kednek elég oka öreg arra, hogy az említett Vitézt megölje?

Otto. Volt bizony, — a' feleségemet házasság rontásra kényszerítette, 's én a' tselekedeten találván, őtet azon helyen által vertem a' fegyveremmel.

Harmadik Inas. Nagyon hirtelen tselekedet volt bíz a'.

Otto. Még is bántam én azt sok ezer-szer, és azolta tsak egy óráig se volt tsendes a' lelke-m esmérete. Istenem (*sokszor gondoltam magamban*) mennyit kell annak szenvedni a' ki szánt szándékkal valakinek életét erőszakossan elveszi.

Első Inas. Hüm! Az ütközetekbesoknak kettő hasítottam a' fejét, de azonkívül kész akartva a' világért sem ölnék meg valakit.

Otto. Szerentsés vagy, hogy így gondolkozol és érezel. De vagynak olyan emberek a' kik bakatella dologért is meg ölik egymást, p. o. a' kik tulajdon attyókat meg ölik.

Második Inas. Rettentő dolog! majd lehetetlennek látszik el hinni, hogy olyan ember találkozhasék a' világon.

Otto. Még is vannak pedig olyan emberek, a' mint én hallottam mikor Altenburgon keresztül jöttem.

Harmadik Inas. Altenburgon? beszélje ked elő öreg!

Otto. Ott is meg ölte egy fiú az attyát!

Első Inas. Utálatos dolog! — kinék hívják azt az embert?

Otto. Altenburgi Brendnek.

Második Inas. Mitsoda? az Altenburgi Brend? annak az attya az erdőn ölet-tetett meg.

Otto. Igen is, az erdőben, és azon a' tájjon az a' híre hogy Brendnek magának kellett az attyát meg ölni, mert az ő attyának

Rudolfnak volt egy tsudálatos kardja; a mellynek ereje által mások előtt magát nevezetessé hatalmassá és félelmissé tette. Hogy ezt magáévá tehesse Brend, azért tselekedte azt a' természettel ellenkező gonoszságot.

Első Inas. Attya gyilkosa! az rettenetes dolog! De hogy tselekedhetett volna ezt Brend, holott a' temetésen melly szomorú volt, és senki leg kissebb gyanúsággal se volt ő felőle.

Otto. Elsőben igaz senki sem gyanakodott ő felőle leg kissebhet is, de utóbb világosságra jött a' dolog. Mert midőn a' szolgák megtalálták az erdön a' Rudolftestét, nem volt nála a' kardja, de annak utánna Brendnél látták azt, a' ki azt mindenekszeme láttára oldalán viselte.

Második Inas. Igaz, mert ha haramiák ölték volna meg Rudolfot, vagy elvítették, vagy nála hagyták volna a' kardot — és még is hogy kerülhetett az a' Brend kezébe.

Otto. Azonkívül az öreg Konrádot, a' Rudolf jó barátját, a' ki vele Éksteinbol haza felé indult, sohol sem találják. Hihető hogy azt is szolgálival megfogatta, megölette's a' várnak valamelly félre lévő részébe eltemettette.

Harmadik Inas. Óh édes Öregem váraozz egy kevéssé, el megyek az Uramért, ide hívom, 's az előtt is beszéld el ezeket. — Az Inas frissen el ment, 's nem sok idő múlva a' Haszensteini Veit Vitézzel együtt vissza jött; a' ki egészen szem. fül volt, míg Otto

ezt az istentelen rágalmozó históriát elbeszélte : Veit bort, petsenyét hozatott a Szarándoknak, maga pedig mindjárt lóra ülven sietett barátinak ezen újságot tudtokra adni.

Igy tselekedett Otto nem tsak itt, hanem más sok helyeken, és ez az útálatos hír mint a' sebes tűz láng minden felé hirtelen elterjedett. Először tsak suttogva beszéltek az emberek ezt egymásnak, de egynehány hét mulva úton, útfélen hallhatta azt akárki, 's Brend mindenektől attya gyilkosának tartatott.

A' Gróf baráti őszve gyűlvén bámultak ezen az igazságtalan vádoláson, de mivel Brend távol volt, 's magát nem védelmezhetette, ismét le tsillapodott a' hír úgy, hogy utoljára szó se volt róla; a' midőn látván az ő ellenségi hogy az ő vádolások Brendnek távolléte miatt sikertelen volna, megszűntek ezt a' tüzet tovább éleszeni, 's feltett szándékjoknak végre hajtását a' Brend haza jövetelének idejére halasztották. Sokáig várták a' Brend haza jövetelét az ő baráti, de hiába — mert már fél esztendőnél több eltőlt, 's még se jött haza. — Egy gyönyörű reggel, midőn a' Vigyázó sokása szerént az őrálló helyre kiment, és onnan a' távol lévő vidékeket megtekintette volna, látja hogy jön Brend, és a' nyeregbe maga előtt egy leányt tartván lovagol bé felé a' várba.

Megörölvén, mindjárt háromszor megfujta a' trombitáját, 's Brendnek minden szolgálai, és tselédi a' vár kapujához szaladtak

tak régen várt Uroknak köszöntésére. — De midőn azt meglátták, a' kit Brend a' nyeregbe magával hozott. Szépségeért, Isten aszszonynak gondolván előtte térdet fejet hajtottak, az le szálván a' lórol nyájasan köszöntötte őket. Szép volt Mathild mint az angyal, (*úgy nevezte Brend a' lednyzót*) ságár mint a' nád, feje mint a' lilium, ortzájának 's ajakinak pirossága olyan mint a' hasadó hajnal, ragyogó fekete szemeit a' kikkre vetette, mind azokat a' maga tiszteletére lekötelezte.

Újlóra Kurd, monda Brend az Inassának, járd öszve a' barátimat, és add tudtokra nékik, hogy én haza érkeztem, és szívesen elvárom őket magamhoz.

Mindjárt elment Kurd, 's egyszeribe a' Vad Kuno, a' Feldekki Sigfrid, Rabensteini Koller, Eksteini Lutz, és Thurnbergi Otto a' maga fiával Meinhárdal, meg érkeztek köszöntésére, 's haza jövetelén való örömet jelentvén, nem győztek a' Mathild szépségén eléggétsudálgozni.

Felettebb nagyon kívánván a' Vitézek tudni, mitsoda Familiából való legyen Mathild, minden módon igyekeztek szép kéreseikkel Brendtől ki tudakozni annak eredetét: de ő magát azzal mentette, hogy esküvéssel fogadta, hogy azt titokba fogja tartani. Annakutánna Mathildet, és a' Vitézeket az udvari Kapolnába, a' hová előre ki volt rendelve Péter Vendelin, elvezette;

és ekképpen szólott: Imé Barátim látjátok ezt a' személyt, a' kit én jövődöbéli házastársamnak választottam! Ki légyen ő? arra az én okosságom és esküvésem fátyolt von, hogy az még jó barátim előtt is titokba maradjon. Ezen Oltár eleibe vezetlek heneteket Barátim, hogy az én házassági egybeköttetésemnek tanúbizonyságai legyetek, — ezen Oltár eleibe vezetlek téged is gyönyörű Mathild, hogy hald meg az én esküvésemet. „Én esküszöm az én Vitézi méltóságomra, az én Istenemre, az égen ragyogó tsillagokra, hogy te erántad holtig hűséges fogok maradni., — Most esküdj te is Mathild: a' leányzó tehát kezeit szívére tévén, ekképpen esküdött meg. „Az én Istenemre, 's az égen tündöklő tsillagokra esküszöm; hogy tégedet szeretni, tisztelni foglak életem fogytáig, és tehozzád hűséggel, engedelmességgel, és alázatossággal viselem magamat.,

Ekkor parantsolta Páter Vendelinnek hogy az áldást adná reájok, de a' vonogatta magátattól, 's azzal mentette magát, hogy az Apátúrtól arra engedelme nem volna, azomba azt se tudná mellyik Vallásbeli felekezethez tartoznék a' Vitéz jegyese? De a' Vitézek parantsolatjára végre csak ugyan megáldotta őket.

Már az én házastársam vagy Mathild! nygmond Brend, 's forro tsókot nyomott ajakára — Az irígység, gyűlölség nem bánom ha fogait ki tördeli is az én házasságom-

nak titka miatt, de én nevetni — nevetni fogom ellenségimet.

Nagy örvendezések, és vigasságok között késérték vissza az ujj házas párokat a' Kastély Szálájába, hol a' jelen voltak gazdagon megvendégeltettek, és az ujj házas párok egészségeért sok poharak ürítettvén, késő éjtszakáig vigadoztak, a' midőn az álmom elfoglalván érzékenységeiket mindnyájan jó ízűen elaludtak. Jó ízűen aludtak, egyedül Meinhárd nem találta helyét ágyában. A' Mathild szépsége annyira meg hatotta az ő szívét, hogy belső zavarodását éppen el nem titkolhatná — úgy hogy az atya könnyen észre vehette hogy a' Mathild szépsége gerjesztett tüzet az ő szívébe. Kedvelte ő ezt az indulatot a' maga fiába, mivel úgy gondolkodott, hogy élehetne az az ösztön, mellyel Meinhárdot némelly tzeljaira tartozó tselekedeteknek végbe vitelére sarkantyúzhatná. Mikor tehát más nap reggel Altenburgból haza felé mennének, megfogta Meinhártnak kezét's szemébe nézván azt mondja néki; te fiam szerelmes vagy!

Meinhárd. (*megzavarodván*) mire való kérdés ez atyám?

Otto. A' te magad viselete, bátortalan tekinteted, el-el pirulásod azt mutatják hogy te szeretsz valakit, — és ki a' te szerelmednek tárgya?

Meinhárd. Engedd-meg hadd halgaszam el, mivel látom hogy soha tzelomat, el nem érhettem.

Otto. Nem érheted é fiam? Egy férfiú, a' ki álhatatos a' maga feltételében, és bátorsága is van annak végre hajtására, a' nem érheti el a' maga tzeljét? Mond el szerelmed környülállását — különben megkéméllek a' gyónástól — Nem Mathild az a' kiért szcrelemmel gerjedezel?

Meinhárd. Oh Atyám! — ő az, ő az! — ez az aszszonyi nemnek tsillaga, ő az e' gyedül, a' ki engemet boldoggá tehetne.

Otto. Annál nagyobb öröm én reám nézve, ha én téged boldoggá tehetlek. A' tiednek kell annak lenni — öld meg Brendet — 's azután örökre a' tied lessz Mathild.

Meinhárd. Ezért a' jutalomért tűznek víznek néki megyek, parantsolj mit tselekedjem, hogy a' te tzelodat elő mozdíthassam? — Meg kell ötet ölnöm? — tölle a' tsudálatos erejű kardot el vennem? — De az a' kérdés, hogy ha én Brendet elvesztem miképpen nyerhetem meg Mathildet?

Otto. Igen könnyű módon, tsak várjuk el az időt, és majd hideg vérrel fogjuk nézni (*meglásd fiam*) rövid időn miképpen pusztul el az Altenburgi Grófok háza magától. Még nem tudja Brend hogy az Attya gyilkosa Otto volt, annyival inkább azt, hogy ötet, még pedig felesége miatt akarja megbuktatni 's elveszteni. Majd Mathildet egy ellenséges szomszéd fejedelem leányának, a' férjét pedig attya gyilkosának 's hazája árulójának fogják tartani. — Ötet ezekért kérdőre fogják vonni, ő azok-

nak magát ellenek fogja szegezni, 's ennél fogva bele kötnek, 's üldözőbe veszik. Az Altenburgi ház elveségei fel fognak támadni, 's akkor mi a' zavarosba könnyen halászhatunk, mert ebbe a' zavarodásba könnyű lesz nekünk mind Mathildet mind a' kardot kezünkre kerítenünk.

Meinhárd. Oh Atyám akkor fog gyönyörűséggel folyni életünk! Jó kedvel lovagoltak be mind a' ketten Thurnbergbe, 's előre örültek az ezer jókkal ketsegtető jövőnek.

Hová tovább mind inkább inkább elterjedt a' Mathild szépségének híre, — Vitézek, Dámák seregestől jöttek bámúlására, de mind félre fintorították az orrokat midőn az ő eredetéről kérdezősködvén semmi feleletet nem nyerhettek. Öszve sugdostak egymással, ki innen ki amonnan valónak állítván őtet.

Idővel néki bátorodott Mathild, Saxonia sokkal jobban tettsett néki, mint az ő szívatag hazája, 's a' Német Vitézek nyájassabbaknak láttzattak előtte, mint az ő hazafiai. Ha néha néha az édes atya eszébe jutott, 's hogy tőle olly meszsze földön lakna, ollyankor a' Kastély erdejébe szokott rend szerint bánatja felejtésének okáért sétálni menni. Egy alkalmatossággal éppen így sétálni indult a' fenyvesbe, a' midőn Meinhárd egy bokorbol ki jövőn előtte térdre esett, szívét előtte egészen kiöntötte, és az ő költsönös szeretetéért esdeklett — de

ő nagy méltósággal parantsolta néki hogy távozzon tőle, 's így szóllott hozzá: "Vitéz! ha nálatok ilyen szokás van, gondold meg; hogy valamennyi ország vagyon, annyi féle annak szokása, gondold meg, hogy engemet az én hazám a' jámbor és jó erköltsökebe nevelt, — gondold meg hogy én Herczegnek a' leánya vagyok,, — Ezt az utolsót mintegy haraggal mondotta, mivel ő ilyen gyalázatos környül állásba még nem forogván, alig tudta magát tartóztatni. Alig eresztette ki száján, hogy ő Herczeg leánya, a' mikor már megbánta azt, mert tudta, hogy ez az egyetlen szó nekik utóbb sok bajt és kárt fog okozni; hogy tehát a' férjét minden nyúghatatlanságtól megkémélje, meghatározta magában hogy ezt az egész dolgot titokba fogja tartani, 's elvárni, mitsoda következése leszen ennek a' szóheli hirtelenkedésnek.

Meinhárd haza menvén, megmondotta az attyának, hogy Mathild Herczeg leánya volna, tsudálkozott a' vén haramia rajta, 's azon volt, hogy az Altenburgi Gróf ellenségeinek ezt az ujságot minél előbb tudtokra adhassa.

A' mit a' ravasz Otto jövendőlt a' fiának, bétellyesedett. Látván a' Brend ellenségei, hogy jelen vagyon az az idő pont, mellybe őtet meg lehet buktatni — minden felé attya gyilkosának, haza árúlónak, betstelennek hirdették, úgy mint a' ki a' Vitézi törvényeket megtapodta, midőn magának olyan felesé-

get hozott, a' kinek eredetéről senki se tud semmit, — még azt sem hogy Vitézi ranghoz illendő Familiából származott é vagy sem. Minden tizkáló szemmel nézte, társaságát kerülte, 's tsak egynehány jó baráti maradtak meg az eránta való hűségben.

Közönségesen, valamelly Tót Herczeg leányának tartották Mathildet, Brendet pedig haza árulónak, mivel olyan nemzettel volna barátságba, 's atyafiságos egybekötetésbe melly Német országot olly sokat nyúghatatlankodtatta. Illy veszedelembre kevervén ötet ellenségei, Mathildje nyakába borult 's keservesen sírt — látta ő az ő fejek felett öszve tsoportozott fellegekből fenyegetődző menyköveknek veszedelmes következéseket; de azért nem félt, nem rettegett semmit. — Vitéz ember lévén, a' szerentsének truttzára magát ellenségeinek ellenekbe szegezte. Először úgy gondolkozott, hogy ez a' hir ha egy darabig forog az embereknek nyelveken, annak utánna magába letsillapszik 's minden rossz következés nélkül elenyészik — de megtsalta magát, mivel Henrik Császár rég ólta gyanúba vévén az Altenburgi Grófokat, a' Birodalmi Itélő széknek általadta, hogy Brendet ezen felőle kiterjedt rossz hírek felől kérdőre vonja, 's azokért megbüntesse.

Egy nap éppen szép Mathildjével nyáskodott Brend, midőn a' szomszéd Klastrom Apátura szomorú tekintettel hozzájok bé lépett, mellyből követségének, szomorú

's kedvetlen foglalalját előre lehetett gondolni.

Brend. Isten hozta ! Istenhozta az Tisztelendő Apátur urat ! — szomorú tekintete semmi jót nem jelent — mondja meg röviden mit hoz nekünk ?

Apátur. A' mit máskor mindenkor hoztam Vitéz ! Az én áldásomat ! ha magadat arra Vitézhez illetlen tselekedetteddel méltatlanná nem titted.

Brend. Nem tudom mivel Tisztelendő Ur !

Apátur. Nem é ? — hiszem az egész világ nyelven forog a' te gonosz tselekedetted. En a' Püspök parantsolatjából jöttem ide, hogy tégedet meg intselek, 's a' bűnnek útáról a' kegyességnek, 's jó erköltsöknek ösvényére vissza vezéreljelek.

Brend. (nagyon tsudálkozva) gonosz tselekedet ? bűnnek útja ? mit beszélsz, én nem értem !

Apátur. Még ne vesd Vitéz Brend jó tanácsomat !

Brend. Még egyszer mondja el a' Tisztelendő Ur — én nem értem mit beszél !

Apátur. Hát a' tükört egészszen szemed eleibe kell tartanom hogy a' te gonosz tselekedetted, 's annak pokolbéli útálatosságát maga valóságába láthassad. Nem igaz ? a' mint maga a' dolog magát mutatja, hogy Mathildet házastársoddá akarod tenni ?

Brend. A' már meg van Tisztelendő Ur ! Én ötet sok nagy érdemű Vitézeknek

íelenlétében, nyilván való esküvésem és a papnak redes áldása által tettem a' magam feleségévé.

Apátur. A' nélkül hogy az Anyaszentegyháznak tudtára adtad volna, hogy Mathild a' mi Szent Vallásunknak sorsosa legyen é vagy nem?

Brend. A' minden emberek attya a' Mathild Attyais, az ő jósága hozta ki őtet is a' semmiségből, valamint minket is, az ő gonviselése tartotta meg őtet é mái napig valamint minket is, és tiszteli az ő jó terem-tőjét, az ő szeretetre méltó attyát, és jólté-vő megtartóját valamint mi is,

Apátur. Midőn titeket a' Vitézi méltóságra emeltek, azt fogadtad a' szent Oltár előtt: hogy minden tselekedetidet a' Vitézi méltósághoz, és annak törvényeihez fogod alkalmaztatni. De hogy alkalmaztattad?

Brend. Hát ki vethet nékem szememre leg kisebb gonosz tselekedetét?

Apátur. A' te Vitézi méltóságod tör-vénnyel nem parantsolja é, hogy magadnak jámbor erköltsü, nemes születésü, 's ka-rakteredhez illendő feleséget végy?

Brend. Mathild hogy jámbor erköltsü azt bizonyította az én esküvésem, — és hogy ő nemes, és karakteremhez illendő születésü. Azomba ki szab nékem törvényt abba, kit válaszszak én magamnak feleségül?

Apátur. A' Fejedelem! (*Mathild-hez*) 'S miért nem akarod eredetedet kinyilatkoztatni szép Mathild? Tégedet közön-

ségesen valamelly Tót Herczeg leányának tartanak, melly nemzet a' Németeknek ellensége, — ez arra ad alkalmatosságot, hogy a' férjedet haza árulásról gyanúba vegyék a' nemzet Fejedelmei.

Brend. Ha szinte ő az volna is, — de ki vádolhat engemet haza árulással?

Apátur. Miért nem adod ki mitsoda titkos ereje vagyon a' te kardodnak? 's miért viseled azt a' Saxoniai Vitézek tsufságára és gyaláztatjára?

Brend. Viselem azt azért: hogy megmutassam mennyire bethöljem a' barátság szentségét, és hogy meg mutassam azt, hogy hatalmamban van magamat ellenségim ellen védelmezni.

Apátur. Én mind igaznak tartom a' mit beszélsz. Hát honnan van ez a' hatalmad? A' kardod titkos erejétől é, vagy pedig az árulásból, 's a' haza ellenségeivel való egyet értésből. Mind a' két esett büntetésre méltó, egyikből sem lehet semmi jót jövedölni.

Brend. Az én hatalmam Tisztelendő Úr nem az én kardomban, hanem az én bátorságomban és karom erejében áll. Akárki is a' kinek annyi ereje és bátorsága vagyon mint nékem, szinte olyan tselekedteket vihet ezzel a' kardal véghez a' millyeneket én véghez vittem!

Apátur. Mérsékeld hevességedet Vitéz! Nem jöttem hozzád pörölni! Hanem a' Püspököm azért küldött engemet, hogy

szeretettel tanítanálak a' jőra, hogy szelidséggel intenélek tégedet, hogy mintegy elétevelyedett juhót felkeresnélek 's az Anyaszentegyház kebelébe ismét vissza vezetélek.

Brend. Köszönöm a' Tisztelendő Úr fáladtságát, valamint a' Püspök Urnak is rólam való atyai gondoskodását.

Apáthur. Még egyet kérdek utoljára. — Közönségesen az a' hire, hogy az Atyádat magad ölted meg, azért, hogy annak tudálatos erejű kardjának bírásához annál hamarébb hozzá juthass.

Brend. (felugrik) Én, én öltem meg az Atyámat? Azok közt keressétek az atyám gyilkosát, a' kik annak halálát nékem tulajdonítják. — Pokolbol származott praktika! engemet az Atyám gyilkosának kikiáltani, de kitsodák azok, a' kik az Atyám halálát nékem tulajdonítják?

Apáthur. Az egész Saxonia, az olyan igaz mint a' nap az égen van. Hogy került a' Rudolf kardja a' te kezébe, midőn a' gyilkosok kik őtet megölték azt magokkal elvitték?

Brend. Ha én ezt a' mesét megfejténém, nem hinnél nékem. — De el jön az idő, midőn az Isten ki tündökölteti az én ártatlanságomat mint a' fényes delet — Most az én nyelvem kötve; ez a' kard pedig, mint az én védelmezésemnek egyetlenegy eszékhöze oldalamon marad.

Apátur. Még egy könnyü út áll Fiam nyitva szabadulástokra. — Add a' Klastromba Mathildet, — a' kardodat pedig a' Birodalom Itélőszékének örökös gondviselése alá.

Brend. Mathild az én Feleségem; az Isten oltára előtt esküdtem én annak örök hűséget; erről bizonytságot tésznek az én barátim — Ő az én feleségem, és csak a' halál választhatja el tőlem nem más.

Apátur. Hát a' kardot?

Brend. A' kard az atyám halála által szentséggé vált én előttem; és drágábbá mint sem azt kezemből kiadhatnám. (*ki huzza a' kardot*) Nem édes fegyverem, te voltál az atyámnak életében egyedül való hűséges társa, és a' tiszta barátságnak záloga. Nem! előbb le szakad az ég boltozatja, előbb eltemetnek engemet ezen várom omladéki mint tégedet elhagylak.

Apátur. Boldogtalan! — Nyisd fel szemeidet, a' mélységes örvénynek szélén állasz — engedd magadat vissza vonattatni — különben — különben az Anyaszentegyház kirekeszt a' maga kebeléből, a' Birodalom pedig számkivetésre fog büntetni.

Brend. Minekelőtte a' vádokat ellenem be nem bizonyítja?

Apátur. Csak az Albrekt ötséd sok szolgálatjaira való tekintethől adott a' Császár időt a' nap nyugotig való gondolkozásra, különben meg föszt ő betsületedtől, a' Nemesek klastromából nevedet ki törölteti, 's mint

egy mindenektől megvettetett bujdosó és vándorló kántelenittetel a világban ide-ottha kóborolni.

Brend. Henrik — Henrik, — a' kinek Altenburg gyámola és oszlopa volt? Oh lehetetlen! Henrik soha olly háládatlan nem lehet.

Apátur. Még egyszer kérem a' Vitézt! Térjen meg! hagyja el bűnének útját! Kövesse egy jámbor öregnek tanácsát, ki mint tulajdon atya szíve szerint kívánja háza népének boldogulását.

Ezen szókkal hagyta el a' jámbor Öreg a' Brend házát, 's haza ment a' Klostomba, — Mathild pedig sírva esett a' férje nyakába mondván: Oh kedves férjem hogy lessz a' mi állapotunk?

Brend. (bátron) Jól kedves feleségem jól! Ne ess kétségbe, az Isteni gondviselésnek hatalmas karjai fognak minket védelmezni, az én ártatlanságom rövid időn győzedelmeskedni fog. Frösítsd meg magadat kedves Mathildem. — Ha mindennek eltalálnának is hagyni mégis lessz mindenkor egy bizonyos menedék helyünk. — Az atyád mindenkor pártunkat fogja. Én ugyan mindent megpróbálok, és a' szerentsének utolsó tsapását is el várom. — Héj Kurd! nyergeld meg a' lovamat! a' Püspök Várnaggyához akarok menni, talán ez le tsillapíthatja ezt a' háboruságot, és az Altenburg felett öszve tornyozott fellegeket eloszlathatja. Valdek Vitéz jó barátja volt a'z Atyámnak,

nékem is jó barátom; talám ő a' dolgot a' Püspök előtt, a' Püspök pedig a' Birodalom Itélőszéke előtt jóvá teheti.

Azzal felülván lovára dolgára el ment. — Mathild pedig térdre esván ekképpen imádkozott: "Oh magasságban lakozó nagy Isten! a' ki mindeneknek közönséges atya vagy, igazgasd a' mi sorsunkat 's állapotunkat, légy oltalma az ártatlanságnak, 's a' világ szeme láttára alázd meg a' mi ellenségséginket. Hordozd szerentsésen az én kedves férjemet, hogy a' gonoszságon és rágalmazáson győzedelmeskedhessen., — Három nap (*melly néki 100 esztendőnek tettsett*) várakozott férjének haza érkezésére, — 's nyughatatlan lévén annak állapota felől, felment a' Vigyázó toronyba, nézni a' férje jövőtelét. Nagy kívánsággal tekintett az ország útra, és ha távolyról, valamelly felemelkedő port látott mindjárt rá fogta, hogy azt az ő férjének paripája okozza. — Végre sok várakozása után, mint a' forgó szél sebes nyargalva meg érkezett Brend, tsupa tajték volt a' lóva, 's a' Kastély udvarának kövein tüzet hányt annak patkója. Mathild mindjárt ki szaladt eleibe, de melly igen megrettent midőn férje kardját véresen, annak szemeit pedig a' haragtól 's bosszúságtól szikrázni látta. Vége mindennek! semmi szabadulás, semmi segedelem nints többé monda Brend, 's azzal kedvesét érzékenyen mellyéhez szorította!!

Mathild. Oh kedves férjem! mit tselekedtél?

Brend. Oh kedvesem! kedves Mathildemr mitsoda váltózók, 's álhatatlanok az emberek! Valdek Vitéz, az a' derék Valdek, a' ki az atyámnak olly jó barátja volt most nékem halálos ellenségem. El mentem hozzá, elő beszéltem néki azt az égre kiáltó gonoszságot, melly által ellenségeim híremet hetsületemet el akarják temetni; 's könyörögtem néki hogy vetné magát közbe érettem a' Püspöknél — 's gondold meg — engemet Haza árúlónak, atyám-gyilkosának nevezvén, jelt adott, 's egynehány emberek, lántsákkal, 's más egyéb fegyverekkel felkészülve be rohantak a' házba, 's engemet meg akartak fogni. Akkor kardomat kirántván utat vágtam magamnak a' szabadulásra, mint a' répát úgy aprítottam azt a' szemét nemzettséget úgy hullottak két felől mellettem mintha az öldöklő Angyal dolgozott volna érettem, 's el nyargaltam. Vége van minden tsendességünknek, békességünknek, és nyugodalmunknak, minden órában szaporodnak ellenségeink, 's üldözőink.

El találta Brend a' dolgot. — Más nap reggel a' szám kivető Levelet a' vár kapu'ára kiszégezve találták, mellyben kemény büntetés, és az Anyaszentegyházhoz való kirekesztés alatt a' Brend jobbágyainak megtiltatott, hogy néki legkisebb szolgálatot tenni ne mérészeljenek.

Lassan lassan tehát el állottak szeretett uroktól a' jobbágyok, 's nem több tsak mintegy 30 maradt meg az eránta való hűségben, a' kik meghatározták magokban hogy utolsó

tsepp vérek fogytáig el nem hagyják ötöt. Mindjárt kinyittatta a' fegyveres házat, a fegyvereket köszörültette, a' lántsákat hegyeztette, és sok követ hordattatott fel a' várba.

A' számkivetésnek kibirdetése volt az ő elvesztésére való jel adás. Az ő ellenségei felkészültek, körülvették a' várat, és háromszor próbálták azt dühös rárohanással megvenni, de Brend a' 30 hűségében megmaradt szolgáltaival mind annyiszor gyalázatosan vissza verte. Most már Otto is le tette állortzáját 's 150 embert vezetett Altenburg ostromlására, melyet Brendnek jó baráti megtudván, ők is jó sereg vitézeket vittek az öreg Kuno vezérlése alatt a' várnak ostromalól leendő felszabadítására, 's mihelyt oda értek, az ostromlókat hirtelen széllyel verén, mindnyájan be mentek Altenburgba jó barátjoknak további védelmezésére.

Ollyan idő pontban hozta az öreg Kuno a' maga segítő seregét, midőn már Brend annyira meg volt az ostromlóktól szoríttatva, hogy már a' várnak feladásáról gondolkodna. Képzeltetni mitsoda öröm származott a' Brend szívébe midőn látta, hogy jó baráti megmaradtak az eránta való hűségben, 's az ostromló ellenség seregeit széllyel verték — mindenikkel azok közül kezét fogott, azok pedig néki újra megesküdtek, hogy érette mind a' vérig, mind a' végig készek lesznek mindeneket elkövetni. Mindjárt rendelések tétettek ezen segítő seregeknek

nek megvendéglésére — megnyittatta Brend a' pintzjét, hordókkal húzatta fel a' bort, 's a' katonáknak szabad tetszésekre hagyván, olly öröm és vígasság lett a' várban, hogy talán soha se volt ollyan Altenburgba annak előtte, — de nem sokáig tartott ez az öröm.

Mert a' keményebb büntetéssel való újabb fenyegetés, 's az Anyaszentegyházból lejendő kiátkoztatás el halgattatták a' poharak tsöngését, a' bor ott maradt félbe a' poharakba, a' köz katonák kardjaikat szomorúan hüvelyekbe vissza tévén, napönként szökedöstek ki a' várból.

A' Brend jó baráti szitkozódtak, káromkodtak de semmit sem használt az, mert a' köz katonák aprodonként úgy megkevesedtek, hogy a' vár ollyan üressen maradt, mint volt akkor, midőn a' Vitézek Brend segítségére jöven, az ostromlókat széllyel szórták. A' Vitézek kedve is megtsökkent, látván hogy az ellenség még nagyobb erővel szálja meg a' várat mint annak előtte: ezen kedvetlenségeket ugyan elléggé akarták titkolni, 's erőltetve is igyekeztek Brendet és Mathildet vígasztalni és bátorítani. — De nem maradhatott ez Brend előtt elfedeztetve, jól tudta ő azt, — most hát arról gondolkozott, hogy elegendő segítsége nem lévén miképpen szökhethnének ki a' várból, mivel pedig az ellenség azt egészszen körül vette föld alatt való titkos kijárás sem volt ki a' várból, kintelen volt az időtől várni, 's meghatározta

magába, hogy a' meddig lehet védelmezze magát, 's a' várba maradjon.

Éjtszaka volt midőn ezekről gondolkozott Brend, 's ki ment a' bástyára, hogy meglátná jó rendbe van é mindenütt a' dolog. A' hátulsó részén a' várnak, hol leg ritkábban voltak a strázsák, látta hogy a' sántzba nagy kárt tettek a' közelebbi ostromlásban, 's hogy az ellenség a' kő falon nagy rést tört legyen. Közel ide meglátván egy pántzélos lovast, a' ki egy hosszú lántsával a' tűz mellett állott, végre megesmerte hogy az erős Kurd volna, 's hozzá ment.

Brend. Mit tsinálsz itt Kurd?

Kurd. Kötelességemet Uram! strázsát állok.

Brend. 'S nem félsz az ellenség nyilaitól, mellyek itt repkedni szoktak.

Kurd. Én 35 esztendeig szolgáltam a' Vitéz atyát, de az én bennem soha leg kisebb félelmet sem tapasztalt.

Brend. Hálá Istennek, vannak még vitéz férfiak az én barátim között.

Kurd. Majd meg bánt a' Gróf, hogy hűségembe kételkedni láttatik. Nemes szívű Gróf! Ha az atyád ilyen szorúlt állapotba volt nem így beszélt. Jobban esmért ő engem. Hallod é ugymond Kurd! tedd ezt, vagy amazt, elmentem, 's az ő javáért 's életéért akármilyen veszedelemnek kész voltam magamat kitenni. Így kell a' nemes szívű Grófnak én hozzám bizni, 's így tselekedni. — Vagy talám azt gondolja a' Gróf, hogy

betsületes köz embernek nem esik nehezen ha hűségében, 's emberségében kételkednek?

Brend. (kezét megfogván) Megengedj barátom! te hát meg maradsz az erántam való hűségben?

Kurd. Utolsó tsepp véremig Uram! Te velcd együtt akarok hartzolni, 's meghalni.

Örömmel hagyta el őtet a' Gróf, 's úgy tettszett, mint ha egy nagy követ mozdított volna el szívéből, hogy ezen szolgáját hűségeseinek találta, 's feltette magában hogy a' többieket is megpróbálja — azokat is hűségeseknek találván be ment Mathildhez mondván: Oh kedvesem! még vannak jó emberek, még vannak jó barátim. — A' Vitézek is fenn voltak még, és Mathildet körül ülén a' jelen való környülállásokrol tanátskoztak, a' midőn hirtelenséggel nagy hadi láрма esett, dob trombita harsogása 's fegyverek tsattogása hallatott. Brend ki nyitja az ablakot, — 's egy valódi ütközetet látott — az égő fákják az egész tájjéket megvilágosították — a' mi még nagyobb bámúlást okozott — fényes pántzélba öltözött Vasasok viaskodtak az ostromlók ellen — sokáig küszködtek, még nem végre azokon győződelmeskedtek. Éppen ki akart Brend a' Vitézekkel a' győződelmesekhez menni, a' midőn egy ősz, hosszú szakállú fejedelmi ruhában öltözött tisztas öreg hat pántzélósoktól késértetve a' házba bé lépett.

“Oh atyám!”, rebegette Mathild hogy meglátta az öregot, 's elájulva férje ölétbe rogyott — Brend sietett az öreghez, a Vitézek bámulva állottak, 's az ösméretlen öreg Mathildet homlokba megtsókolta — “Tsak titeket kívántalak ugymond meglátni, 's megszabadítani. Isten hozzátok!”, azzal hirtelen kiment a várból. Brend ezeket látván nem tudta álmodik é, vagy valóságos dolgok ezek — de midőn a várból lenézett, 's a vár mezején se az ellenségből, se a fényes pántzélásokból egyet se látott, meggyőzte magát a felől hogy ez nem álom, hanem valóságos dolog volna. Mathild magához tért, a Vitézek mint a bálvány úgy állottak, 's utóbb kérdezték, ki volt légyen az? de Mathild tsak nyögött, sóhajtozott, Brend megzavarodván szóttalan maradt egy darabig, 's oldalán lévő kardjára tekintvén (*azt hüvellyéből ki húzta 's megtsókolta*) Nem! Nem! Soha te az én oldalamról, az én kezemből ki nem mégy — hatalmas ostora az én ellenségimnek, egyetlen egy hűséges szabadítóm a veszedelemben, 's kétségbe esésben! A világnak minden koronáért le nem mondanék rólad — Nem! Nem! ha szinte minden éltető dolgok össze esküsznek is ellenem, nevetem azt; tsak te az én birtokomba lehess. (*még egyszer megtsókolja, 's hüvellyébe vissza teszi*)

Most már a jelen volt Vitézek mindnyájan valóba elhitték, hogy a Brend kardjának valami titkos erejének kell lenni, mi-

vel ezen utolsó alkalmatossággal, nem természetesen ment a' dolog; tudni illik, hogy a' fényes pántzélos Vitézek megjelentek az ostromlókat széllal verték, 's az öreggel együtt hirtelen eltűntek, ez úgy látszott előtök, hogy tagadhatatlan bizonyossága a' Brend kardja titkos erejének.

A' Brend baráti azt tanátsolták neki, hogy ezen jó alkalmatosságot fordítaná a' maga hasznára, 's mivel most semmi veszedelemtől nem tarthatna, hagyná el hazáját — de erre sok ideig nem vehette reá magát; hanem egynéhány hét múlva fülébe jöven hogy elenségei ismét valamit koholnának ellene, 's az erdőbe seregenként kóborlanának, három paripát nyergeltetett, 's barátinak így szóllott: "Barátim nékem el kell távoznom köszönöm-köszönöm erántam megbizonyított hűségteket! Soha rólatok el nem felejtkezem! — Én ugyan magamért boszazút alhatnék, 's egy armádiát hozhatnék Saxonia ellen, 's örökös váramban magamat vissza helyhezteshetném — de nem akarom bántani az én háládatlan hazámat. — El megyek az én kedves feleségemmel egy jobb Országba, hol az emberek ugyan durvábbak, és parasztosabbak, de jó és nemes szívűek. Hol van az az ország azt előtetek kéntelen vagyok eltitkolni, és az egy Kurdon kívűl a' kit úti társunknak előre kiválasztottam senki velem el nem jöhet.,

Ekkor kezét fogott hűséges Vitéz barátival 's forró tsókók és könyhullatások kö-

zött elbútsúzván, felültek Brend, Mathild és Kurd paripáikra — 's Isten hozzátokat kiáltván a' várból kinyargaltak.

Azok a' perlekedések, 's háboruskodások, melyek a' jó szívű Henrik Császárt mindjárt országlásának kezdetében megkörnyékezték, az Altenburgi Albrektnek elméjét annyira elfoglalták, hogy hazájáról 's Familiájáról tsak nem egészszen elfelejtkezett. Henrik uralkodásának mindjárt első esztendejében a' Sváb országi Burkhárd, és a' Bajor országi Arnolf háborút kezdetek ellene a' koronáért, de volt néki olyan oszlopa, a' melyhez bátran támaszkodhatott, 's a' ki elégséges is volt az ő Thronusát megerősíteni, 's fenn tartani. Albrekt a' Rudolf kissebbik fia, és a' Brend méltó testvére volt az — a' ki okossága 's vitézsége által magát mások felett megkülömböztette; 's nagy tetteiről egész Német országban elhíresedett. Henriket még Saxoniai Herczeg korába, midőn az némelly Herczegekkel Konrád Császár ellen öszve szövethozott, híven szolgálta; 's alig volt 18 esztendő s midőn már a' Saxoniai Armádát 916-ban Eberhárd, Konrád Császár öttse ellen vezetvén, mindenek ítélete szerént sokat tett az Ebersburg mellett nyert győzödélemre. Mint testvérét úgy szerette őtet Henrik Császár, és mindenütt magával hódolta. A' Henrik Császárra lett választatásában ellenkettek

Burkhárd Sváb, és Arnolf Bajor Herczegek, de Albrekt mind a' kettőt mindjárt békességre kényszerítette; mert az első, mihelyt Albrektet meglátta a' Császár Armádájá előtt, mindjárt megadta magát — a' másik pedig ennek példáját követvén egyesítette magát a' Császárral.

Azomba az Eggyűgyü Károly Frantzia Király, Elzászt és Lotharingiát a' maga hatalma alá akarta hajtani. Henrik őtet fel se vette volna, ha a' Hunnok és a' Tótok más oldalról nem háborgatták volna: de most kénytelen volt azzal alkudozásra lépni, 's a' véget személyesen Rómába utazni, hová Albrektet is elvitte magával.

És ez alatt az idő alatt történt az, hogy Saxoniába Rudolf az Albrekt atya megölettetett, a' bátyja pedig Brend, hazájából számkivettetett. — A' Császárnak ezek ugyan mind tudtával voltak, de szeretett Hadivezerét nem akarta azoknak elő hozásával keseríteni. — Innen volt az, hogy a' Rudolf kissebbik fia Albrekt atya házának romlása felől semmit sem tudott. Hallott ugyan ő arról Rómában itt is amott is valamit, de semmi bizonyosságot azokból ki nem hozhattott: mindazáltal ezek is nyughatatlanságba hozhatták őtet, mivel már négy esztendő-től fogva sem atyát sem bátyját nem látta, sem tőlök semmi tudósítást nem vett, azomban az atya-gyilkosságról, 's a' szám kivetésről közönségesen beszéltek. Már azon volt hogy hazájába, elútazzon, hogy a' dolog-

nak valóságáról bizonyos lehessen; de a környül állások nem engedték, mivel a Császár és Frantzia Kîrály közt a békesség még tökéletesen meg nem készülhetett.

Egy nap kimenvén Albrekt Róma nevezetes épületeinek 's ritkaságainak megtekintésére, egy görbe hátú öreg, köpönyegbe, 's kalapját szemére nyomva, eleibement. — Albrekt meg állt nézni — mitsoda ember lehet az? Hát az öreg Pál, a ki a Rudolf embere, az ő nevelője, és a fegyver forgatásban, 's lovaglásban tanítója voltaz. Mitsoda ujságot hoz é nekem? (*mond magába Albrekt*) azomba vert nagyon a szíve, mivel mindjárt az atya-gyilkolás, 's haza árulás, számkivetés állottak elő elméjében. Az öreg Pál Albrektnek lábaihoz esett, annak térdeit öszve ölelvén azt rebegette: Oh nemes szívű Úr! (*az alatt sűrűn folytak örtzáján könnyei.*)

Albrekt. (*Pált felemelvén a földről*) Édes Pálom! Édes Pálom! Mi jó hirt hozol nékem? Hogy van otthon a dolog? Él é az Atyám? Mit tsinál a Bátyám?

Pál. Száz szerentsém hogy még egyszer térdeidet megölelhettem! Oh kedves tanítványom; Oh nemes szívű Gróf!

Albrekt. Ne keseregj Pál! Mit tsinál az Atyám?

Pál. Aluszik.

Albrekt. Aluszik?

Pál. De soha többé fel nem fog ébredni.

Albrekt. (*megijjedve*) Megholt! hát Pál, meg?

Pál. Oh valj, ha nem nékem kellett volna eszköznek lenni ebbe a' rettentő követtség-be! — Oh Istenem ki szakad a' szívem — Megholt az Atyád — régen megholt!

Mintha hegyes törrel ütötték volna által Albrekt szívét, 's minden erejét össze szedte, hogy mint Vitéz ember magát a' sírástól megtartóztathatná, de hijába; mert meg kellett néki esmérni hogy ő is ember, hogy egy szeretetre méltó atyának fia — és hogy a' természet folyásának kényszerűen ő is engedelmeskedni. Végre magához térván, nyugodjanak ugymond' tsendesesen hamvai. Egy valódi derék ember volt! 's mikor halt meg Pál?

Pál. A' mult nyáron, Szent Rézman napján.

Albrekt. 'S én nem lehettem jelen hogy szemeit be foghattam volna.

Pál. A' Bátyád sem volt jelen, mert a' szolgák halva találták az erdőbe.

Albrekt. (*bámulva*) Mit mondasz? az erdőbe? beszélj beszélj mindent elő miképpen történt. — Oh szívem! erősítsd meg magadat, mert rettentő ujságokat kell hallanod.

Pál. Tudja a' nemes szívű Gróf melly sok ellenségei támadtak a' megboldogult Atyának ama a' Csudálatos kardja miatt, mellynek ereje miben állott tsak maga, és az öreg Konrád tudta, 's minden tsuda tévő

kardnak tartotta azt, úgy mint, a' mellynek ereje által emelkedett Rudolf, olly nagy méltóságra és hatalomra. — Abból a' lett, hogy azt a' kardott mindenik kívánta magáévá tenni. Szent Rézman napja előtt mintegy nyoltz héttel meghatározta magát Rudolf, hogy jó barátinak számára egy közönséges vendégséget adjon, 's a' végre az öreg Konráddal el indulván sorba járta 's invitálta a' maga bajtársait, 's midőn haza felé mennének ellenségei az úton megtámadták, és ámbár szerentsésen meg győzte is azokat, de olly kemény sebeket kapott, hogy az öreg Konrádnak háton kellett Altenburgba haza vitetni. — Egy néhány hét múlva ezekből szépen felgyógyult. Jó baráti mindnyájan nagyon örültek egészségének helyre állásán 's meglátogatták őtet. — Az Eksteini Lutz pedig mindnyájokat el hívta a' maga várába mulattságra. Minekutánna ott néhány napokig mulatoztak volna, a' többi vendégek apródonként eloszlottak, úgy hogy utoljára csak a' Gróf maradt az öreg Konráddal. Végre azok is haza felé indultak, 's Lutz három mértföldig kísérte el őket, és ott elbúcsúzott tőlők. Még az nap estvé vártuk mi őket, de nem jöttek haza, hanem másnap reggel két vár őrző katona vadászni kimenvén az erdőre, azok megölve találták ott Rudolfot.

Albrekt. Megölve? Az én jó öreg Atyámat megölve (*kardjához kap*) mond el még egyszer, ez a' rettentő gondolat nem fér a' fejembe — megölték az én atyámat.

Pál. Három tör szúrást találtak a' mellyén.

Albrekt. Tör szúrást? Hát nem viadalba halt meg, hanem gyilkosok által. Oh mond meg! mond meg! ki volt az ő gyilkosa — mihelyt azt megtudhatom, mindjárt mint a' dühös tigris néki megyek, gonosz szívét mellyéből kiszakasztom, 's tulajdon kezeimmal öszve darabolom.

Pál. Ha megmondom, hogy a' köz hír szerént kitsoda a' Rudolf gyilkosa a' hajad szála fel áll, szíved a' keserűség miatt meghasad. — Az — az Altenburgi Brend.

Albrekt. (*magán kívül*) Hogy szülhetett a' pokol ilyen gonosz tévőt. Pál! Pál! ketté szakad a' szívem! Brend! Brend! mitsoda jó volt az ifjúságunkba, mikor együtt jádzottunk, 's a' fegyver forgatást tanúltuk — 's imhol! atya gyilkosává lett. (*Dühössen*) — Az olyan gyilkos megérdemli hogy fejét karóra függeszszék, az illy hallatlan, 's természet ellen való tselekedetnek örök emlékezetére.

Pál. Nem úgy nemes szívű Gróf! én életembe mernék fel fogadni, hogy Brend ártatlan, 's ő atya gyilkosa soha sem volt.

Albrekt. Mit, mit mondasz Pál? Ártatlan volna az ötsém!

Pál. Brend az én tanítványom volt, és esmerem az ő szívét, jó, jámbor erköltsű, és nemes szívű; — és ámbár némelly környül állások arramutatnak is, hogy igaz a' mivel ellenségi vádolták, de én a' kopor-

só szélén is azt mondom hogy Brend ártatlan.

Albrecht. A' te szavadra el hiszem hogy ártatlan az ötsém — most készül fel, mert én Szaxoniába akarok menni, az atyám halálát megboszszulani, és az ötsémet megszabadítani. Ötet magam oltalma alá veszem, 's ellenségeit mint a' szél a' polyvát széllyel szórom.

Pál. De hol találja meg a' Gróf? Isten tudja mitsoda országba van az. — Még sok van hátra a' mit az Attya házának szerenetsétlenségéről elő kell beszélnem.

Albrecht. Beszéld elő — Jaj az Altenburg ellenségének!

Pál. Mint egy nyolcz héttel az ő megölettetése előtt, midőn az erdőben megsebesítettett, 's élete megmaradása felől bizonytalan volt volna — Rudolf titkosan tudósította Brendet a' kardnak erejéről, 's egyszersmind valamelly dolognak végbevitelét is meghagyta néki; meg halván tehát Rudolf, leg első kötelességének tartotta, attyának parancsolatját bétellyesíteni. Annak bétellyesítésére egyedül maga, senkitől sem késértetvén, hová hová nem elútazott; és midőn sok — sok idő múlva haza jött volna, hozott magával egy 'sugar termetű angyali szépségű leányzót, 's azt feleségül vette. — Ezen mindenek megütközték — Mathildnek (iggy nevezte Brend kedvesét) eredete mindenek előtt, — még előttem is eltitkoltatott — ezért néki mérgesedvén a' Bátyád ellen.

ségi őtet atya gyilkosának, haza árulónak ki kiáltották, Mathildet pedig mindég Pogány hitűnek tartották, pedig olyan jó, nyájas, olyan nemes szívű volt, hogy egész Szaxoniába kellett volna párját keresni.

Albrekt. Oh Fatum! Fatum! miért küldöttél olly távol engemet az Atyám házá-
tól? hogy nem álhattam ellent ellenségeink
álnok fortélyainak, mellyekkel elnyomták
a mi házunkat.

Pál. A' Birodalmi Itélőszék azomban,
a' vádoltatott tselekedetekért meg akarván a'
bátyádat büntetni, azt tette eleibe: hogy
Mathildet adja a' Klastromba; a' maga kard-
ját pedig a' Birodalom Itélő széke gondvi-
selése alá, különben a' számkivettetés ki
hirdettetik ellene, a' bátyád egyiket sem
tselekedte, azonkívül ártatlanságát sem bi-
zonyíthatta meg — A' számkivettetésről
(szólló levél) tehát ki-hirdettetett, 's utóbb
a' vár kapujára is ki szegeztetett.

Albrekt. Igaz a' Pál? ej de gyaláza-
tos, útalatos dolog!

Pál. Akkor volt ám nagy szomorúság
Altenburgba. A' Brend ellenségei feltá-
madtak, naponként szaporodtak, 's egyszer
dühössen rá rohantak a' várra, úgy hogy
ugyan emberül kellett ám dolgoznunk míg
viszsa verhettük őket, mert csak 30 katonák
és a' bátyád Vitéz jó baráti voltunk a' várban.
Utoljára látván hogy a' várat tovább nem
védelmezhetjük, meg határozta magában a'
bátyád hogy el szökjön, 's ezen szándékát

Vitéz barátinak is kinyilatkoztatta. Ekkor magához szállított engemet, 's ezeket mondotta; "Keresd fel valahol az ötsémet, és add tudtára attya házának állapotját — mond meg néki; hogy én hazámból számkivettettem — engem soha sem fog látni, ha csak a' Fátum valami tsudálatos úton módon öszve nem vezérel bennünket, mond meg hogy jobb szerentsét kívánok néki, mint az enyim volt, és hogy az Atyánk halálát megboszcshúlni — rettenetessen megboszcshúlni el ne mulassa. Azután a' Vitézekhez, katonákhoz, és tselédekhez fordúlt 's így szóllott hozzájók: Ezen várat minden benne lévő jószággal egygyetemben a' Testvér ötsémnek Albrektnek hagyom — a' jószágból senki legkissebbet is eltulajdonítani nem mérészeljen.

Igy szólván felült lovára, Mathilddel egygyütt, 's mint a' szél olly sebessen elnyargalt, az egyetlen egy Kurdtól késértetvén. Én is bele vontam magamat ebbe a' köpönyegbe, hogy a' körül belől kőborló ellenség meg ne esmerjen, 's útnak indultam, hogy felkeresselek. Meghalván a' Brend ellenségei hogy ő elszökött, hirtelen rárohantak a' várra, meggyujtották azt, 's földig égették. Én magam egy mértföldről néztem keservesen miképpen égett az a' vár, mellybe 56 esztendő el forgása alatt sok bóldog napokat töltöttem — én megmerevedtem mint a' fa, — alig tudtam álló helyemből elindulni, 's útamat tovább foly-

tatni. De hála Istennek, hogy meg egyszer megölelhettem térdeidet. Én a' te Atyád szolgálatjába vénültem meg, ne vess el magadtól vénségemben! Te vagy a' Familiának utolsó reménysége; engedd meg azt az örömet s gyönyörűséget, hogy az Altenburgi Grófok szolgálatjába halhassak meg.

Illy egyenes szívvel előadván Pál a' dolgot, Albrektnek csak nem szíve hasadott meg — de csak hamar megkeményítván magát vigasztalta Pált, s maga szobájába vezetvén megvendégelte. Az alatt némely dolgokat még bővebben, s környülálásokosan beszéltetett el véle. — Égett az Altenburg ellenségi ellen való bosszúállás kívánásától szíve, s Brend maga viseletében kételkedett. Ama tisztes öregnek a' fényes pántzélú katonákkal Brend megszabadítására lett megjelenése, a' Brend számkivetetése — elszökése, olly tsudálatos gondolatokra adtak néki alkalmatosságot, hogy alig bírhatott önnön magával. — De Pál őtet a' Brend ártatlanságáról bizonyossá tévén, lassan lassan letsendesedett — s Pállal egygyütt Henrik Császár lakó városa felé sietett, hol a' Császártól elbotsáttatását akarta ki kérni. Elérkeztek végre oda. — Pálnak az folyosón kellett maradni, maga pedig Albrekt, egyenesen bé ment a' Császár szobájába, s szerentséjére azt magánosan találta. A' Hadi vezér tüzes tekintetéből semmi jó

hírt nem jövendőlt a' Császár; 's annál fogva így szólítja meg.

Henrik. Mi jót hoz a' Generális;

Albrekt. A' Felséged kardját, hatalmas Monárkha! — már én ki szolgáltam Felségedet.

Henrik. Honnan van ez? talán meguntad a' Hadi életet? Mi bajod lehet? — mi nyughatatlankodtat?

Albrekt. A' bátyám Fátuma, — hol van ő?

Henrik. (*megzavarodva*) Hát az a' hamis hír már a' te füledbe is el jutott?

Albrekt. De igen is igaz hír. — Míg én a' külső ellenséggel küszködtem, az alatt a' Haramiak Szaxoniába megfészkeltek magokat; 's az én atyámat megölték.

Henrik. Nem akartalak megszorítani, ezért titkoltam el előtted azt a' dolgot.

Albrekt. Mennél későbbben esett tudtomra annál keservesebb sebet ejtett szívemen. — Hát a' Bátyám hol van Felséges Uram?

Henrik. Mint Attya gyilkosa számkivettetett, 's hazájából kiűzetett.

Albrekt. Mint Attya gyilkosa (*kinyitja az ajtót, Pál bémegy*) Itt van egy talpig betsületes ember, a' kinek hűsége fölül annyira meg vagyok győződve, hogy a' magam tulajdon lelkét is rá merném bízni. — Ez fog bizonyoság lenni. Szolj Pál: Brend ölte é meg az attyát?

Pál

Pál. Megesküdni nem akarok Felséges Uram, mert a' gaz ember is megesküdhetik — de az Isten megbüntethet engem, ha igazat nem beszéllek. Már fél lábom a' koporsóba, de a' sír széléről is mindég azt fogom vissza kiáltani: "Brend ártatlan az attya vérétől — ő tellyes életében egy jámbor erköltsű férfiú vala.,,

Henrik A' te beszéded jó öreg nem használ semmit, midőn a' környül állások ellenkezőt bizonyítanak.

Albrekt. De egy környül állás szinte megbizonyítva — aztsak az ő ellenségeinek praktikája volt, a' kik őtet el akarták buktatni. Én felségedért hány seb helyeket viselek! hiven szolgáltam Felségedet, a' mi mutat ezen nyakamba való Rend Czímer is, mellyel maga méltóztatott engemet megajándékozni — Én megboszsnullom az Atyám ártatlan vérét, eltörölöm a' gyalázatot mellyet Familiámon ejtettek annak ellenségei (*le veszi az arany Lántzon függő rend Czímert a' nyakából, 's kardját le oldja*) Végbe vévén a' boszszú állás nagy munkáját, 's az atyám árnyékát gyilkosainak vérével megengesztelvén, az ötsém ellenségeit töröm össze: akkor az én elpusztult ősi váramnak omladéki közzé vonom magamat, 's ott a' vértseknek, bőregereknek 's bagjoknak társaságában fogom keseregni: az emberi nemzet' szomorú sorsát. Vagy a' haramiákhoz adom magamat, 's nevetni fogom mikor az ártat-

lanság az én kezemben sok kínok közt adja ki lelkét.

Igen nehezen esett ez a' Császárnak, mert minden Hadi vezérei között egyedül Albrekt volt az, a' kihez bizodalommal támoszkodhatott — Ő volt egyedül az, a' ki-nek nevének hallására is reszketett az ellenség, 's attól tarthatott Henrik, hogy Albrekt eltávozásának hírére ellenségei meghalván, mindnyájan feltámadnak ellene: minekokáért mindent elkövetett, hogy a' Generálist letsendesíthesse, 's Czímerének, 's kardjának vissza vételére reá bírhasssa; egyszersmind mind azt megígérte, hogy Császári Currense által az egész Birodalomnak tudtára adja, hogy Brenda'számkivetés, és mind azon vadak alól, mellyekkel terheltetett, fel-vagyon oldozva; mind pedig magának szabadságot adott arra, hogy attya gyilkosait felkereshesse, és azokat, ha Vitézek nyilván való haddal megtámadhassa. — Ezeket halván Albrekt mégbékelt a' maga Monárkhájával.

Másnap hajnal hasadtakor lóra ült az öreg Pállal; 's haza felé tartottak a' kantár száran. Soha sem volt néki ennél hosszabb's unalmassabb útja, ámbár mindenütt sebessen lovaglottak. Végre be értek Szaxoniába, 's rá esmervén az Altenburg tájékára, úgy vert a' szíve, hogy a' pántzélon által hallott annak kopogása, a' kantár szárat kezéből ki ejtette; eszébe jutván gyermek i napjai, mellyeket ottan hajdanában vígan

töltött, 's egyéb elmúltokról való gondolkodásokban egészszén elmerült.

De távolról meglátván az Altenburgi tornyokat, felébredt mély gondolkozásából, 'slovát neki sarkantyúzta, hogy minél előbb, bé érhessen abba a várba mellybe ő életét vette. Végre egész nagyságában meglátván a várat, annak a 7 tornyait, és a tűz által csak egy tsekély része omlott légyen le a vár falának, az öröm hajnalának sugárai kezdettek szívében feltettsszeni. Be lovagolván a kapun, hirtelen leugrott lováról, és a Kastélynak 's várnak minden részeit befutotta, hogy mindenek az előbbeni állapotban vagynak-e?

Haza jövetelének híre mindjárt elterjedt. Ő felette híres Hadi vezér lévén, a körül belől lakók seregenként tódultak ezen nagy embernek látására. Mindenik kereste barátságát. Jobbágyi, 's keze alatt lévő Vitézei mindjárt előttek hódolásokat le telék — katonák, inasok, szolgák 's más tsekédek, kínálkoztak szolgálatjokkal, úgy hogy rövid idő alatt pesgett Altenburgba mindenféle ember. Az Eksteini Lutz, a vad Kúno, Rabensteini Koller, és a Feldekki Sigfrid meg Rudolfnak hív barátjai szünet nélkül mellette voltak.

De a Thurnbergi Ottónak maga viselete gyanús volt előtte, mivel a mint a fellyebb valókból megtettszik, a barátságot megszegvén, Brend ellenségeivel együtt ostromlotta Altenburg várát. Most hát fel-

tette magában, hogy attya gyilkosainak ki-nyomozását elkezdje — 's legelőször is a' vén Ottót tegye ki próbára, a' ki az ő keze alatt lévő Vitézeknek maga viseletével botrán-koztató 's veszedelmes példát adott. Mire nézve egy délután, törökkel, 's kardal jól felkészülve, a' vén Pállal megindult, 's éjt-szakára Thurnbergbe ment hálásra. Otto szívesen fogadta őtet, Meinhárd pedig mint a' Császár barátja eránt nagy tiszteletet mu-tatott — mind a' ketten felettébb hízelked-tek néki, 's a' poharazás közbe annyira vit-ték a' dolgot, hogy Albrekt utóbb kételked-ni látszott az Ottó felől hallott híreknek igazsága felől.

Éppen abba a' szobába vezették őtet há-lásra, a' hol Rudolf megölettetett, — 's Al-brekt a' bortól és az álmotól kényszerítettven, mindjárt lefeküdt 's elaludt; de az öreg Pál fenn vigyázott, 's a' kandallóba meg igazi-totta a' tüzet. Most a' Fátum félre akarta vonni azt a' kárpitot, melly eddig a' Ru-dolf gyilkosait elfedezte. — Alig aludt Al-brekt egy keveset, a' midőn tsendesen fel-költetett, és alig nyitotta fel szemeit, mi-dőn egy előtte esmeretes képet látott maga előtt állani. Mint a' halál olly sárgán állott előtte az attya lelke, és a' sebek helyeire, 's a' falra fettsent vérre mutogatott, mellyet meglátván Albrekt rebegve kérdezte: ki volt a' te gyilkosod?

Otto, és Meinhárd. — 's az öreg Ron-rád fogságának helye felé, és arra az ajtóra

melly a' pádimentomba el volt rejtve mutatgatott — 's eltűnt.

Ugyan ezen szempillantásba ment Pál az ágyához, 's ötét megrázzván ezen szóval "Kelj fel nemes szívű Úr,, felköltötte.

Albrekt. Rettentő! rettentő! Oh atyám! oh mit láttam! no Pál mit akarsz, talán te is láttad a' mit én láttam, mondjad mit akarsz.

Pál. Egy különös édes álom elnyomott, 's olyan forma kellemetes hang, mellyen a' Mennyei karok énekelnek ütötte meg a' fülemet; felébredtem — és tsak álom volt.

Albrekt. No mond el mit láttál?

Pál. A' megboldogult öreg Grófot láttam, de igen halavány volt az abrázatja, 's a' teste által látszó feje. A' mellyén három sebjéből vér bugyogott, az ifjú Grófra ráborúlt, azután az ágy előtt elmenvén eltűnt. Ezt láttam, 's azért költöttelek fel.

Albrekt. Én is olyan állapotba láttam, de a' bizony tsak álom volt, és a' mi tüzes Fántáziánk játéka.

Pál. Ha a' Gróf is látta bizony nem álom volt az, nem a' mi Fántáziánk játéka, hanem a' Fátum intése, hogy magunkra vigyázzunk. Nem hallod a' muzsika szót; e' volt az, mellyet én álmomban hallottam, a zomba valójába hallattatott is egy lassu és kellemetes muzsika, melly úgy tetszett mintha a' föld alól jött volna fel.

Albrekt fel ugrott. Oh jövel Atyám jövel! hadd láthassam még egyszer a' te or-

tzádat, hadd láthassam még egyszer tulajdon szádból, kik voltak gyilkosaid? Oh bizony nem álom, hanem valóság volt az.

A' muzsika szó megszűnt; Pál gyertyát gyújtván, az ágy mellett lévő asztalra tette, 's Albrekt történetből a' falra tekintvén, azon helyen, melyre a' lélek mutogatott meglátta az oda fettsent vért.

Albrekt. Nézzed nézzed Pál — az az én Atyám vére ám, melyet a' lélek mutatott, az elrejtett ajtónak pedig amott kell lenni, melyen a' föld alatt lévő úton a' várból ki lehet menni; jere siessünk ebből a' gyilkosok barlangjából, minekelőtte rajtunk véghez vinnék gonosz szándékjokat, melyek ellenünk kohóttak.

Mindjárt rá akadtak az elrejtett ajtóra, Pál elől ment a' gyertyával; Albrekt utánna fegyveresen. Néhány ölnyi mélységbe leszálván, végre találtak egy rostélyos vas ajtóra, melly csak egy toló Zárral volt bétsukva; ők félre tolván azt, bémentek, 's hát az tömlözt volt, mellynek egyik szegletébe hitvány szálman egy Vitéz ruhába ember feküdt. A' lábai megváltak vasalva, 's a' rólok függő lántz egy nagy kő goljabishez volt kovátsolva. Úgy tettszett igen tsendesesen aludott.

Albrekt. Ismét új tanubizonysága a' Vár ura kegyetlenségének. Nézd az a' jámbor öreg olyan jó ízűen alszik azon a' hitvány szalmán, mintha puha ágyba fekü-

A' Rab. (*álmába*) Oh Rudolf vigy el, vigy el magaddal.

Pál. Halja a' Gróf, az attya nevét említi — Hogyan van ez? — (*közelebb tartja a' gyertyát*) Istenem a' mi jámbor öreg Konrádunk ez!

Albrekt. Konrád?

Pál. Igen is az, a' ki úti társa volt Rudolfnak, midőn megöletett. (*megtaszítja*) Konrád! Konrád!

Konrád. (*felébredvén*) No gyilkosok, el jött az utolsó óra? — tsak lássatok dolgozókhoz, készen vagyok a' halálra.

Pál. Lassan Konrád lassan! térj magadhoz; közel vagy a' szabadulásodhoz. Ide nézz, én vagyok Pál a' ki veled együtt-szolgáltam — e' pedig a' ki itt áll a' Rudolf fia Albrekt.

Konrád. Albrekt? és te vagy Pál? 's igaz az, hogy közel volnék szabadulásomhoz? Oh sok ez egyszerre! meghalok örömömben. Oh Albrekt! Albrekt! (*térdeit meg öleli 's zokog*)

Albrekt. Térj magadhoz jámbor Konrád! a' te szenvedésidnek vége vagyon — hanem mond meg ki volt az Atyám gyilkosa?

Konrád. A' ki engem ide záratott a' Thurnbergi Otto.

Albrekt. Hát tsak ugyan igaz! Örűly Pokol, mert holnap ördögeidnek száma meg fog szaporodni. — Azomba mond meg Konrád, hogy mehetnének ki innen minél

hamarébb, hogy mindnyájan el ne vesszünk.

Konrád. Szabadíts el engemet erről a lántzról, mindjárt ki foglak vezetni.

Albrekt. (kardjával elvágja a' lántzot)
No meg van a' szabadságod, most vezess!

Konrád. Egy föld alatt való folyosó vezet ezen a' tömlötzön keresztül a' szabad levegőre, mellynek végén egy olyan ajtó van, mellyet belülről igen könnyen, de kívülről semmi módon nem lehet kinyitni. Sokszor ültem én itt a' szalmán, midőn ennek a' várnak urai éjtszaka ki mentek a' kereskedőket megfosztani, olyankor mindig nyitva maradt az az ajtó, de én e' miatt a' nagy kő goljóbis miatt, mellyhez a' lántzom kövátcsolva volt, nem szökhettem el.

Albrekt. Arról máskor beszéljünk, hanem most minél hamarébb mennyünk ki innét, míg az éjtszaka's a' Fátum kedvez.

Konrád kezébe vette a' gyertyát, 's az utat megmutatta. A' tömlötz négy szegletű volt, 's mindenik szegletébe egy egy nagy kő bálvány kép állott. Egyszer oda vezette Konrád Albrektet, a' melly egy Vitézt ábrázolt, 's kivont kardját felfelé tartotta — azt kardjánál fogva megrázta, 's egyszerre olyan zörgés támadt, mint mikor a' toronybeli órák ütni akarván kerekeik meg indulnak — a' kép megindult a' maga helyéből, félre állott, 's ezeknek megmutatta azt a' kő gráditst, a' mellyen lemenvén mindjárt a' szabad levegőre juthattak. Határ nélkül való

volt az öreg Konrád öröme, mikor a' friss levegő égből először szípanthatott. Míg az úton mentek hosszan elő beszélte a' Rudolf megölettetését, ilyl érzékenyen pedig, hogy a' külömben kemény katona Albrektnek egymást érték könyei, az öreg Pál pedig magán kívül volt, hozzá járulván annak meggondolása is, hogy abban a' szobában, melyben Rudolf megölettetett, és a' mellybe ök is feküdtek, ő nékik a' Rudolféhoz hasonló veszedelmek lett volna akkor éjjel, ha el nem jöttek volna. — Haza érvén Altenburgba mindjárt maga hadi lármát fűtt trombitájával; az alatta lévő Vitézek azért hirtelen felugrándoztak szállásaikról, a' Kastélyba siettek, 's tsak azt kérdezték, hogy ki ellen menjenek. A' Thurnbergi Ottó ellen, monda a' Gróf, 's rövideden atya megölettetését nékik elő beszélvén, egyszerre mindnyájan lóra ültek, haza siettek, hogy katonáikat minél előbb elhózhassák. A' trombita harsságára a' várban — mindnyájan ütközethez készültek — reggelre pedig az elment Vitézek mindnyájan tulajdon katonáikkal megjelentek, Péter Vendellinnek pedig, a' várbeli Papnak a' lett a' kötelessége, hogy üljön asztalhoz, 's Ottónak egy Had izenő levelet (*mellyet Albrekt maga diktált*) írjon, mellynek e' volt a' folytatása.

“A' Nemes Vitézeknek köszöntésemet, 's hü parolámat ajánlom. — A' gyilkosokat pedig átkozom! Te gaz ember! Atyám gyilkosa! rettentő háborút izenék néked. Am-

bár a' betsületes nemes embereknek három nappal szoktuk előbb tudokra adni a' háborút, de néked gonosz-tévő Ottó, annyi időt nem engedek. Készülj! mert délbe meg fogsz látni a' vár sántzai mellett, hol fegyveres kézzel fogok elégtételt venni.,,

Albrekt Altenburgi Gróf, Császári Generális.

Ezt diktálta a' Páter Vendelin pennája alá, 's a levelet elküldvén, Thurnberg határát bizonyos távolságra, strázsákkal körülvétette, hogy a' vén gyilkos el ne illanthasson.

Mihelyt Albrekt' elszökését észre vette Otto, mindjárt látta előre a' rossz következéseket, mikor pedig Herold bévitte hozzá a' Had-izenő levelet, minden kedve 's bátorsága el esett. — Mindjárt öszve hívatta leg hűségesebb szolgálóit, 's azokkal el akart szökni; de már minden utak el voltak foglalva, 's tsak hamar magát is látta Albrektet hadi seregével a' vár felé közelíteni. Hogy oda ért a' hadi sereg, az ostrom azonnál el kezdődött — a' kövek repültek ki, 's bé a' várba, mind a' két részről a' kétségbe esésig viaskodtak, annyira; hogy a' vár megvétele majd lehetetlen lett volna, ha Otto a' zavarodásba ama földalatt való titkos kijárást őrizet nélkül nem hagyta volna: de azt Albrekt észre vévén, egy sereg katonával azon bé rontott

— 's mikor a várbéliek nem is vélték a várat elfoglalta.

Az Otto katonái ezt látván, elhanyagolták fegyvereiket, 's kegyelemért esedeztek. — Hol van Otto? hol van Meinhárd? mint a menydörgés úgy kiáltott Albrekt, 's megtudván, hogy más titkos föld alatt való úton 30 katonákkal kiszöktek; barátitól, és katonáitól késértetve üzésekre indult, 's azokat nem sok idő múlva utól is érte, kik egész a kétségbe esésig védelmezvén magokat, jó darab ideig ki állták a viadalt, míg nem végre Albrekt személlyesen rohanván Ottóra azt kardjával egyszerre által ütötte.

Álj boszszút értem fiam! a' volt Ottónak utolsó szava, midőn a' lóról leesne: de Meinhárd lovát néki sarkantyúzván, olly sebességgel elnyargalt, hogy senki az üzők közül őtet utól nem érhetette. Albrekt követőivel vissza térvén, Ottó várának minden felől tüzet vettetett, 's néhány szempillantás alatt lángal egészszen elborítottotta azt. Meinhárd távolról nézte várának végső pusztulását, 's attyának utolsó szavai eszébe jutván, égett a' boszszuállás indulatjától az ő szíve. Hegyeken, völgyeken, erdőken, út nélkül néhány nap bujdokolván, végre egy setét éjtszaka valamelly Haramia Bándára találkozott, és hogy annak segítségével minél hamarább boszszúját álhatná vezérévé lett annak.

Thurnberg, 's az Ottó familiája pusztulására, és a' Brend ártatlansága világos-

ságra lett jövetelének híre minden felé hamar elterjedett; az Albrekt baráti pedig egy-néhányan magokat öszve adván Brendnek felkeresésére elindultak, 's minekutánna egész Német országot megjárták volna, minden haszon nélkül vissza törtek Albrekthez, — a' ki vigasztalhatatlan volt ártatlan ötsé-
nek eltévelyedése miatt.

Ezen idő alatt Giselbert Lotharingiai Herczeghez adván férjhez nagyobbik leányát Gerderget a' Császár, minekutánna a' Lot-haringiai mulattságokkal megelégedtek volna, meghatározta magát, hogy Saxoniába a' maga örökös tartományába nevezetesen Merseburg városában tegye által a' vígadó-zókat, hogy ott újj Vejenek kedvéért Pán-tzél-Játékat (*Tournier*) adjon.

Ennek a Játéknak, melly által a' Ne-mes Ifjak a' fegyverben gyakoroltattak, ha ép-pen Henrik Császár Feltalálója nem is, de abba az időbe megújítója volt. Nagy készü-
letek tétetvén e' végré, sok Herczegek meg-
ígérték, hogy azt jelenléteikkel meg fogják annyival inkább tisztelni, mivel Helena Csá-szar kisebbik leánya volt a' jutalmak ki osz-tására rendelve. Egész Német országot bé-futván ennek híre, serégenként tödultak a' bajvívók Merseburg városába, 's azok közt Albrekt is, kinek sisakját hármass kótság toll ékesítette, pántzélja gazdagon meg volt ezüs-tözve, paizsán a' szerelem Istene arany lán-tzon oroszlányt tartott, arányos kopjáján világos, zöld lobogó lebegett — lova széltől

fajzott volt. — Nem a' bír, név, betség kívánása, hanem a' szerelem vezérlette őtet oda, mivel a' Császár kisebbik leányát Helenát szerette. — Még gyermekkorába kezdte azt szeretni, 's idejével nevedett és erősödött ez az indulat ő benne, de mind addig fojtogatta azt magába, valamig észre nem vette, hogy őtet Helena szenvedheti. Helena is szerette őtet ugyan, mint atya barátját, és a' Császári Thronus özlopát; de látván azt, hogy az ő szerelmeket a' világ soha sem fogja helybe hagyni, titkolta, 's titkolni is kellett eránta való szerelmét. Utóbb, midőn a' Császárral Rómába szándékozott; hűtsúzni lévén nála, kopjátára Helena világos zöld lobogót kötött, és attól az időtől fogva leg kedvesebb szín lett előtte a' zöld szín, úgy annyira, hogy maga zöld övet, 's tselédi is zöld libériát viseltek.

A' közelebb múlt esztendőben volt Helenának egy testére és-lelkére nézve magához hasonló jó barátja, de a' ki a' szerelem miatt szerentsétlenné lett, kinek példája arra tanította őtet, hogy a' szerelemnek nem mindenkor szokott jó vége lenni, minekokaért annak történeteit le íratván Albrektnek által adta, hogy ő is tanúságot venne abból. —

Én is közlöm azt az E. olvasókkal következő módon.

A' szerentsétlen Varri Ulrika története.

Steinekki Vár.

Hildebrand, és Guido.

Hildebrand. (iszik) Még ez a' bor sem esék jól, melly engem az előtt sokszor megvidámitott, 's únalmas óráimat megrövidítette. A' kard, a' kopja sem kell most.

Guido. Ha úgy van a' dolog, hát én csak meg húzatom néked a' lélek harangot.

Hildebrand. Mit tsúfolsz! bogy lehetne az én lelkenek nyugalma? igaz, hogy ha a' tsatába vagyok, midőn elől hátul osztogatom a' halált, egy kevéssé enyhültek szívemnek fájdalmai, 's midőn hallok az én kezem által elesett haldoklók végső jajgatásokat; de ha Ulrika eszembe jut, már akkor egészszen oda vagyok. — Guido! szerettél-e valaha?

Guido. Szerettem bizony, még pedig tüzessen és határ nélkül — de olyan makatszon 's megátalkodottan soha sem mint te.

Hildebrand. Oh öreg a' te megkeményedett szíved már minden eránt érzéklenné lett. Mit? (*felugrik*) ha én a' magam állapotját gondolóra veszem, ha boldogtalan, megvettetett Hildebrandról gondolkodom, minden indulatim feltámadnak, 's a' halált tartom magamra nézve leg nagyobb jótéteménynek.

Guido. Megtsalod magad' ha azt gondolod, hogy nints más mód fájdalmid gyógyítására a' halálon kívül.

Hildebrand. Nints a' halálon kívül, — már, már is megholtam én a' világra nézve, eredj húzasd meg a' lélek harangot reám.

Guido. Isten mentsen meg! Én szolgáltam a' te attyádat, ő tett engem Vitézzé, 's maga házához fogadott. Ő megholt, 's te szintugy mindennapi jótéteményidre méltotatsz. Már 40 esztendeje mióta terhelem familiátokat, minden nap asztaltokhoz ülök, számtalan adományokban részesülök mint átyátokfia, 's mind ezeket én fizetetlen hagyjam? Hildebrand parantsolj, mindenre kész vagyok, tsak hogy szíved nyugodalmát vissza szerezhessem — parantsolj, még a' halállal is szembe szállok azért.

Hildebrand. Köszönöm nemes Gvidó, köszönöm, de minden erőddel sem teheted meg szabadulásomat. Én véghetetlen kínokra vagyok elkárhoztatva.

Guido. Talán még lehet valami reménység, vagy segédelem.

Hildebrand. Eggyiksem, hát nem tudod, hogy Uram nékem az, a' ki szívem nyugalmatól megfosztott, a' ki Ulrikát el akarja venni? a' Gróf, én hatalma alatt vagyok, hogy emeljem fel magamat az ellen. Ha szinte Herczeg volnék is, ő pedig jobbágyom, még sem vetemedhetném arra a' nemtelen tselekedetre, hogy mátkájától megfosztanám. Hát azt hogy gondolod, hogy én

ettől a' nemes szívű Varri Gróftól, a' kit az egész ország szeret, 's a' kit magam is szívemből tisztetek, és a' kiért életemet is kész volnék feláldozni, hogy mondom ettől boldogságát, tsendességét, 's szerelmes Mátkáját elragadjam. Oh Guido! mindenképen rettentő az én állapotom.

Guido. Vértik a' szívem, midőn gyötrelmidet látom. De vigasztalhatod azzal magadat, hogy Ulrika csak háládatos a' Gróf eránt mint jóltévője eránt, de nem szereti azt.

Hildebrand. Tudom mit akarsz mondani, de a' meg nem nyugtatja az én szívemet; mert én ki jelentettem előtte eránta való szerelmemet, könyörögtem, rimázkodtam örök szeretetet esküdtem néki, de ő megvetett engemet.

Guido. Ha a' jó erköltsel nem boldogulhat az ember szándékában, akkor álnoksággal kell a' dologhoz nyulni.

Hildebrand. Hogy az örök setéttség homályába nem maradt ez a' nap! melly ezer kínokat készít az én rontsolt szívemnek hóhérlására. Ma fog reám a' halálos szententzia ki mondatni, midőn a' szerentsés párt a' Pap, a' hitlántzával egybeköti.

Guido. Boldogtalan Hildebrand, szerentsétlen barátom!

Hildebrand. A' bizony! boldogtalan, és szerentsétlen. Jere tetézzük meg az én boldogtalanságomat, és szerentsétlenségemet — jere mennyünk el az Ulrika Lakadalmába.

Guido.

Guidó. Inkább a' méllsleges Pokolba, mint oda.

Hildebrand. Az igaz, hogy nékem a' kész Pokol lessz, szemeimmell látni, midőn más az én szerelmem tárgyával házasságra lép, — de én a' Grófnak keze alatt, jó barátja, 's hűséges szolgálja lévén, ha meg nem jelenek a' lakodalomra, mit fog felőlem gondolni 's ítélni a' Gróf's a' felgyülekezett kompánia?

Guidó. Az Isten erősítsen meg!

Hildebrand. Éppen Ő Szent felsége segedelmére van szükségem; jere kövess engemet.

Varri Vára előtt egy Erdő.

(*Jobb felől a' Rajna, bal felől egy kopasz kőszikla tetején Varri Vára, a' hegy oldalán imitt amott Fenyő fák látszanak — a' hegy alja pedig szőlővel van beültetve.*)

Ulrika. (*egy gyepegyen ülve, 's fejét jobb karjára támasztva*) Melly szép, melly kies, és melly gyönyörű a' kinyíló 's virító Természet! — rám nézve pedig minden öröm kihalt a' világból, minden gyönyörűség elrepült. — Amott, ama fenyves háta megett, a' Rajna partján volt a' békeség és tsendesség Vára, az atyám Familiájának lakó helye hajdanában. Mitsoda arany időköt éltem én annak falai között, de azok mind elmúltak, és soha többé vissza nem jönnek, nem! soha sem! — Itt is ugyan

nemes szívű emberek közt vagyok, a' bőségnék, pompának, gyönyörű úri szobáknak birtokába, 's néha néha ebbe a' szép mulató erdőbe is ki sétálok: de van még is az én szívem rejtekének egy üres kamarája, melly már 3 esztendő óta üressen áll — az az én kedvesemnek a helye. Hol vagy kedves Sigfridem? nem hallod a' te leánykád nyögését, 's utánnád való sóhajtózását, nem látod a' készüléteket, mellyek a' végre tettettek, hogy mi egymástól örökre elválasztassunk, 'stöllem az esküvést erőszakosan kitsavarván, holtig a' más szerelmére kötelezzenek. Más szerelmére! igen is, de kitsoda az? Hároly, az én jóltévőm, az a' jó nemes szívű, és nagy lelkű Ifjú, a' ki engem a' gyilkosok kezéből meg mentett, a' ki nem csak szeret, hanem majd mint Istenét úgy imád; ez az, a' kinek ma kezemet szívemmel együtt által kell adnom. Igen is által kell adnom. — Sigfrid én nem szegem meg az által néked tett esküvésemet, mellyben a' szent földre lett elmeneteledkor azt fogadtam, hogy három esztendeig a' férfiak társaságától "teérétted magamat elvonom, még az ifjakat egy pillantásomra sem méltóztatom, ezt ígertem, 's szentül meg is tartottam eddig, — magad rontod meg az esküvést, a' három esztendő már elmúlt, és nem jössz 's nem is tudósítasz — elfelejtkeztél rólam. Oh Fátum, fátum! te kényszerítesz arra engemet, hogy annak a' szánakozásra méltó ifjúnak, a' ki talán most a' rabság lántzait hordozza — szívé

ezen tselekedetemmel hegyes tör módjára által verjem.

Getrud. (*Lassan hátà megé megy*) Istenem!

Ulrika. (*hirtelen megfordulván*) Te vagy Getrud, mért sírsz, mi bajod?

Getrud. Miért sírok? hogy ne sírnék, mikor mindég somorkodva és sírva talállak.

Ulrika. Hát te nem somorkodtál és sírtál, mikor az Atyád megholt?

Getrud. Igen is sírtam, de már annak két esztendeje mióta az Atyád meg holt; — nem az az oka a' te somorkodásodnak, és sírásodnak.

Ulrika. Az a' két esztendő nékem 200 esztendő volt, és még is rövid idő volt arra, hogy magamat ki sírhattam volna.

Getrud. Ne kösd bé a' szemernyet, hiszem én neveltelek téged kitsinységedtől fogva, sok álmatlan éjszakákat töltöttem melletted, szolgálatodba vénültem meg, jutalmaztasd meg hát az én hűségemet azzal, hogy somorkodásod okát minden titkolódzás nélkül fedezd fel. Hatudnád, ha éreznéd, mennyi gyötrelmet szenvedek miattad, bizony hí vennél engem et ezen kétszégeskedésből.

Ulrika. (*kezét meg fogván*) Oh nemmes szívű barátném! te méltó vagy az én bizodalmamra, mire nézve egészen fel nyitom szívemet előtted. Oh kedves Getrudom, ha te én rajtam könnyebithetnél kétszerte jobban szeretnék.

Getrud. Oh szólj! szólj! talán valamit mondhatok vigasztalásodra.

Ulrika. Nem mondhatsz semmit, — az én sorsom már meg van határozva, 's ha érzékeny szíved van, sírj velem együtt.

A' te vigyázásod alatt nevelkedtem én fel, mindenek tsudálták szépségemet, az atyám nagyon szeretett, 's valamelly derék nemes ifjúnak kezével kívánt volna szerentséssé tenni, mire nézve sokszor adott mulatságokat. Arra is emlékezhetel, hogy a' legszebb. leg gazdagabb Vitézek, miképpen esdeklettek utánnam; de a' sok közzül tsak egy találkozott, a' ki hajlandóságomat megnyerte, 's barátságomra magát méltóvá tette. Getrud látom haragszol, mivel eddig előtted azt ki nem nyilatkoztattam, de hald meg tovább beszédemet, 's azután ítélj a' dolog fölől. A' szeretőmnek atya szüntelen való tzi vakodásba, és háborúságba élt az attyámmal, 's nem reménylhettem, hogy azzal valaha öszve kerülhessek. Halgattam hát, 's a' titkot, méllyen elrejtettem szívemben. A' Konrád fia volt az, a' ki az én szívemet egészen magához lántzolta, az a' szép nemes ifjú, Sigfrid a' Nordenburgi Vitéz. Oh melly bódog napokat éltem az ő társaságában, de igen rövid ideig tartott ez a' bódogság, mert a' mi örömnket tsak hamar megkeserítette a' Varri Gróf, a' ki az én tisztelőim közzül egy volt, belém szeretett, 's az Atyámnak a' dolgot ki jelentvén, az azt tudtomra adta, és sok sírásra 's kesergésre szol-

gáltatott nékem alkalmatosságot. Még e nem volt elég, hanem a' Német Vitézek Keresztes háborút akarván indítani, atya parantsolatjából Sigfridnek is kellett azokkal menni. El jött hát hozzám a' vár alatt lévő erdőbe bútsúzni, pántzélos karjával megölelt, 's hevesen meg tsókolt mondván „Három esztendeig várakozz utánnam, és ha azon időre meg nem jövök, bizonyos lehetsz benne, hogy nem vagyok az élők között.“ Én megesküdtem néki, ő pedig lovára felülván hirtelen elnyargalt. Oh Getrud! azóta soha sem láttam — már a' három esztendő eltőlt, 's az én Sigfridem, az én kedves Sigfridem talán megholt.

Én esküvésemet megállottam, az ifjak látván, hogy látogatásokat nem kedvelem, apródonként eláltak mellőlem, tsak Károly nem ágított. Egy esztendeig szadadságba voltam, de a' Fátum az én vészedelmemre mást rendelt. A' Haramiák rá ütöttek a' mi várunkra, 's felgyújtották azt. Már az atyám vérébe hevert, már én is a' tolvajok kezébe voltam, 's éppen vinni akartak, mikor a' Varri Gróf segítségül jöven a' haramiákat széllyel verte, 's minket szerentséssen megszabadított, az atyám tehát, mivel jutalmaztathatta volna meg inkább őtet mint én velem. „Ulrika! ugymond, a' Gróf szeret tégedet, adj néki kezet; és légy feleségévé“ 's azzal lelket kibotsátotta, a' Gróf pedig engem a' maga várába, hol nékem se barátom, se atyámfia, sem semmi esmerősöm, vagy a'

kihez bizodalommal szólhattam volna is nem volt, elvitetett. Én a' Grófnál mindennek bővségében voltam, és az Atyám utolsó szava szerint mindjárt házasságra akart velem lépni, de én szép kérésémmel, sírásommal, 's kesergésemmel arra vettem, hogy egy esztendőre halasztotta egybekelésünket; melly idő alatt minden nap fel mentem a' vigyázó toronyba, onnan visgáltam az ú-tazókat, ha köztök Sigfridet megláthatnám, de ő nem jövé, gyötrelmeim naponként nevedtek. El telvén az egy esztendő meg-ujjítottam kérésemet. Még tsak egy esztendeig, tsak egy esztendeig várakozzon a' Gróf, mondam; akkor, ne kérjen, haneőf parantsoljon velem, 's a' nagy lelkű Grm meg engedett másodszor is. Oh Getrud, oh barátném! ez a' kőszikla tudja az én fáj-dalmimat, tudja miket szenvedtem, 's sok-szor is viszhangoztatta síralmas panaszolko-dásimat. A' második esztendő is eltölt, 's tehát a' Sigfridnek ígért három esztendőnek is vége van, még sem jött haza, talán már meghalt, 's a' földnek kebelébe tsendesesen nyugoszik, a' honnan az én kesergésemmel, sírásommal vissza nem hozhatom. — Oh kedves barátném közelget az óra, mellyben a' Pap elválaszthatatlanul egybe köti szíve-inket — rettegek attól a' szempillantástól. De már meg kell lenni! Isten hozzád Sigfrid, felejtsd el szerentsétlen Ulrikádat, ma délbe mással lép házasságra. (sír)

Getrud. Végy erőt magadon, te is felejtse el őtet, mérsékelj gyötrelmeidet, illetlen volna veres, és kisírt szemekkel az Oltár előtt megjelenni.

Ulrika. Már csak a' Fátumra bízom dolgomat, 's magamat tsendesesen viselem, mert a' Grófot is megszomoríthatnám.

Getrud. Oh angyalom! adjon az Isten tsendességet, és örömet a' te férjednek karjai közt.

Ulrika. Köszönöm barátném! de nézd amott jön az én Grófom! el únt már utánam várakozni, nézd, nézd, melly szép természetű, hogy a' földnek szegezze szemeit, 's egészszen elmerült gondolatiban.

Getrud. Nagyon szomorú.

Ulrika. Szomorú igen is, és az ő szomorúságának oka én vagyok. Oh Ulrika erősítsd meg magadat, ő a' te szabadítód, és jóltévőd, légy háládatos, és üzd el homlokáról a' szomorúságnak homályos fellegeit.

Getrud. Légy háládatos angyalom.

Gróf. (melly gondolatokba merülve oda érven meg szólítja Ulrikát.)

Ulrika. (megfordulván) De reménytelen jössz kedves Károlyom.

Károly. Kedves Károlyom? Ulrika! Balsam ez a' szó az én szívemnek! Oh mond el még egyszer, és ennek utánna mindenkor úgy nevezz engemet. — De ismét szomorú vagy, megint ki sirtad szemeidet, hát soha sem szabad é nekem megtudni mi emészt a' te szívedet. Most hogy utánna

jöttem, hallottam kesergésedet, és sírásodat, mond meg miért sírsz, miért emészted magadat ifjúságodnak leg szebb virágában. Öntsd ki szíved fájalmát az előtt, a' ki uem sok idő múlva férjed lessz — Oh férj — feleség! — édes nevezetek — háromszorossan bódlog ez a' nap, melly nékem ezen örvedetes nevezeteket magával hozza.

Ulrika. Gróf.

Károly. Ne nevezz engem Grófnak. Én a' te karjaid között tsak a' te Károlyod akarok lenni, mit akarsz, vagy mit kívánsz töllem?

Ulrika. Kémélj meg engemet, ne erőltess arra, hogy gyötrelmeim okát előtted kijelentsem.

Károly. Miért nem? hát nints-e nékem érzékeny szívem, hogy, midőn néked szomorúságod vagyon veled együtt szomorkodjam.

Ulrika. Ne vigyázz te az én szomorúságomra, te légy mindenkor jó kedvel.

Károly. Hát az én házastársom könnyei nem szomorítanak-e engemet? lehetek-e bódlog, ha a' kit én imádok, azt szüntelen gyötrődni látom? Oh mond meg a' te Károlyodnak, miképpen szerezhetsz balsamot szíved sebeinek gyógyítására.

Ulrika. Ha engem szeretsz ne kényszeríts olyan vallás tételre, melly még bódogtalanabbá tenne. Már te kívánságod töljéjét elérted, Ulrika a' tiéd — ma örökre a' tiéd lessz.

Károly. Ulrika az enyim, örökre az enyim! (*megöleli*) Ezen szóokban vagyom minden boldogságom!

Ulrika. Tied vagyok Károly! szeretlek tégedet, de erre a' szent szeretetre kérlek tégedet - hogy az én szomorúságom okának megvallására, soha se kényszeríts engemet.

Károly. Nem Ulrika, soha sem! valamig szíved egészen megtelven önként nem fog hajlani a' panaszolkodásra, és akkor öntse ki nékem szíved fájdalmait, és én vigasztalni foglak, 's szemeidről könnyeidet eltörölni.

Ulrika. Köszönöm szép ajánlásodat, nagyon megkönnyebbítetted az által szomorúságomat, hanem esküdj meg nékem, hogy soha annak okát nem fogod tőlem tudakozni, miért vontam hátra magamat két esztendeig a' te házasságodtól. Elégedj meg azzal, ha azt mondom, hogy én ez előtt két esztendővel bizonyos okon olyan fogadást tettem, hogy két esztendeig a' férfiak társaságától egészen elvonom magamat, magad leg jobban tudod. miképpen tellyesíttem ezen fogadásomat.

Károly. Dítsérem tselekedetedet, kérj többet, kérd mind azt valami hatalmamban van, mind készen lessz szolgálatodra.

Ulrika. Még egyet kívánok! én néked szeretetet, örök szeretetet, és elválhatatlan szeretetet esküszöm, 's ma kívánságodat a' Pap be fogja tellyesíteni: hát te is az Isten színe előtt, az ő Templomában illy állandó

szereteted, 's örök hűséget esküdj énnékem, és hogy erántam való szereteted, soha től-
lem el nem tántorodik, soha meg nem tsök-
ken, és soha meg nem hűl a' te szívedben.

Károly. Az Isten és az ő angyali előtt fogom esküvésemet letenni, hogy tégedet örökké foglak tisztelni, és szeretni.

Ulrika. Ugy talán a' te karjaid között bánatimat elfelejtem, könnyeim meg száradnak, 's szívem fájdalmai el fognak végkép-
pen enyészni.

Károly. (*megötlén*) Ulrika! Ulrika!

Ulrika. Oh kedves Károlyom!

Károly. Jövel szerelmem! a' vendégek reánk váraкоznak, a' Pap készen van összeadásunkra, jere hadd vegyenek barátink részt a' mi boldogságunkban (*egy mást kar-
ronn fogják 's elmennek.*)

(*A' Kastély nagy szálájába többnyire már felgyülekezvén a' vendégek: a' Rotten-
bakki Ivo, a' Valdgaui Konrád, a' Visen-
ridi Orbán, a' Steinekki Hildebrand, és az ő barátja Guido, egy asztalnál boroznak,
's az ujj házasságokról beszélgetnek.*)

Ivo. Nints egyéb hiba a' Menyaszszony-
ba, tsak hogy mindig szomorú, mindig rossz kedvű, külömben szeretetre méltó.

Orbán. Nem tsuda, hogy bele szere-
tett a' Gróf, mivel olyan szép mint az an-
gyal, 's nyájas maga viselete bájoló. Téged Ivo tudom meg nem bájoltatott volna va-
lami aszszony, mert te inkább szeretted a

kópja nyelet kezébe forgatni, mint az asszonyok gyenge kezeiket szorongatni.

Ivo. Elég az ahhoz, hogy Ulrika egy szép, jó, és szeretetre méltó leánya — Vivát (*Konráddal össze ütik poharaikat 's isznak.*)

Orbán. Én az életem oda adnám olyan szép leányért, méltó hogy a Grófnak felesége legyen. — Hát te Hildebránd mért ülsz olly szótalan, mintha 5-tig sem tudnál számlálni — de hiszem nem tudsz te akkor beszélni, ha az asszonyokról van a szó, hanem mikor a tsatákról 'z ütközetekről. Nem jössz ma ki velünk vadászni? ma igen pompás vadászat fog tartatni.

Hildebránd. Ma nem, hólnap sem! vagy talán soha sem!

Ivo. De a' már Bajtárs Uram sok, hiszem éltél haltál eddig a' vadászatért — nem hallod a' lovak nyeretését, a' vadász kutyák tsaholását. Ma ollyan vadászat lesz, a' millyen itt soha sem vólt.

Hildebránd. Sok szerentsét hozzá, ma az én dárdámtól bátorságban lehetnek a' vadak.

Konrád. Hát nem jönnél ki velünk?

Hildebránd. Nem látod, hogy a' pántzélomat, 's hajtó dárdámat oda haza hagytam.

Orbán. Azon könnyen lehet segíteni, a' Károly Fegyveres házából, pántzél 's egy pár hajtó dárdát lehet választani.

Hildebrand. Köszönöm barátim! Ma veletek nem mulathatok, mert nem jól érzem magamat.

Ivo. Isten mentsen meg, hogy a te nyavalyád a mi mulattságunkat megkeserítse.

Konrád. Kár volna, millyen derék Vitéz, 's jó katona volt.

Orbán. (iszik) Hildebrand sokáig élj!

Ivo. **Konrád.** **Guido** (isznak) Vivát!

Hildebrand. Köszönöm barátim! már egyszer én is vissza adom a költsönt (iszik) a Varri Gróf Károly éljen!

Mindnyájan. Éljen!

(Ekkor lépett be Károly a vígadószékhez, a kik között csak egy volt a kedvetlen)

Károly. Az én barátim is mindnyájan éljenek!

Mindnyájan. Sok szerentsét az új Házasoknak!

Károly. Én is száz szerentsét kívánok barátim néktek: hanem azért hivattalak egybe, hogy a ti társaságokban vígan töltssem házasságomnak első napját, és ugyan hol is tölthetném jobban ki kedvemet mint ilyen nemes szívű jó barátoknak együtt való nyájoskodásokban. (Ivo feltartja a poharát)

Ivo. Ezt a poharat nemes szívű Gróf a ti boldog Házasságtokért! Éljen tsendesen és gyönyörűségben az új Házaspár.

Károly. Nem, megmondtam Ulrikám! hogy az én barátim vígan vannak egész örömöm telik ezeknek társaságokban lenni! hanem barátim, a Pap készen vagyon, hogy

szíveinket a' házasság kötelével egybe foglalja; legyenek tanúbizonyságai az én esküvésemnek, melyet az Ulrika eránt való állandó szeretetem és hűségem zálogául az Isten Oltárán leteszek. Mennyünk a' Templomba. Elindultak tehát mindnyájan, a' Vitézek leg drágább öltözetjeikben, valamint a' többiek is az arany ezüst olly bőven villogott, hogy a' nézők szeme fényét elvette. A' Pap az oltárnál fogadván őket, szereteteket rájuk adott áldásával megpe-tsételte. A' vendégek ezer szerentsét kívántak az ujj Házasoknak, és számos maradékokat. A' lakodalom a' leg vígabb módon ment, a' válogatott ételek, 's külömb külömbféle drága italok megvidámítván a' vendégeket az ujj Házas párok egészségéért sok poharak ürültek egymás után, végre Ulrika a' Gróf kérésére harfázván, 's a' mellett énekelvén, a' bódogtalan Hildebrandnak szívét annyira felkeserítette, hogy az tovább magával nem bírván, az asztaltól fel állott 's Gvidónak azt mondja, menjünk!

Orbán. Talán tsak nem hadgyátok itt oly hirtelen a' kompániát.

Károly. Mi bajod kedves Hildebrandom?

Hildebrand. Engedjen meg a' Gróf hadd menjék haza, nem jól érzem magamat.

Károly. Nem jól? Sajnálom, hogy a' Fátum mái örömnöket megkeserítette. Hildebrand magam elkésérlek benneteket!

Hildebrand. Nem, nem; nemes szívű Gróf, ne szakaszszátok félbe vígadozástokat — maradj itthon, Gvidó eljön velem. Legyetek vígan Vitéz barátim, te pedig nemes szívű Gróf élj szerentséssen!

A' Vitézek. (kezét fognak mindnyájan vele.) Szerentsés utat, 's jobb egészséget kívánunk.

Ulrika. (kezét megfogván) Élj szerentséssen nemes szívű Vitéz, kívánom, hogy minél előbb friss egészségben láthassunk.

Hildebrand. (egy kétségsbe esett tekintetet vetvén Ulrikára) Légy bódog Ulrika, az ég védelmezzen, élj szerentséssen.

Konrád. Szegény Hildebrand, én úgy szeretem mint a' testvéremet, ő igen nemes szívű, és derék ember.

Károly. Igen is az ő, de a' szemei retentő módon forogtak, mikor bútsút vett, én őtet soha se láttam olyan állapotban.

Író. Az Isten tartsa meg őtet! holnap reggel majd arra megyek a' vára felé, 's meg tudom miképpen van.

Károly. Mindnyájan elmenjünk hozzá, hiszem mindnyájunknak jó barátja! Az Isten javítsa egészségét: de barátim itt a' vadászat ideje, a' szolgák, 's a' vadász kutyák 's paripák készen vannak, keljünk fel.— Héj inasok sisakokat 's dárdákat ide;

(A' szolgák hoznak sisakokat, 's dárdákat, a' Vadászhűrt megszóllal az udvāron, 's kiáltják: Vadászni! Vadászni! A' Vitézek mindnyájan lóra ültek, 's a' kapun

hi nyargaltak arra a' mulattságra, mely rend szerént szokta követni a' lakodalmaikat.

Hildebrand haza ért Steinekbe a' maga várába. Egész úton szavát nem tudta néki venni Guido. Most bemennek a' házba.

Hildebrand. (nagy haraggal le veti az asztalra sisakját's fegyverét) ez az egy-néhány órá pokolbéli gyötrellemel töltötte meg szegény szívemet.

Guido. Szívemből sajnállak nemes szívű Vitéz.

Hildebrand. Méltó is vagyok én a' szá-nakozásra, mert mintha az Etna tűz okádó hegye volna mellyemben. Oh Guido! Guido! nem szenvedhetem tovább, hogy az az angyali szépséggel bíró Ulrika a' Gróf karjai között légyen.

Guido. Hát mire határaztad magadat?

Hildebrand. Arra, hogy Károlyt meg öljem, tsak egyedül úgy tsendesedik meg szívem. (kevés idő múlva) mit mondtam? Károlyt meg ölöm? Rettentő gondolat! minek lennék én ördöggé, mikor angyal lehetek. Oh jámbor erkölts, oh nemes szív hová lettetek? Gyerünk a' szabad levegő égre.

**Nordhausentől nem messze egy
Erdő.**

(Sigfrid és Reinhard mint Szarándok, azután György,)

Sigfrid. Oh Istenem! hát ismét megláthatom kedves hazámat? Ez a' bére azoknak a' számtalan nyomorúságoknak, melyeket szenvedtem — a' ditsősség szomjúzása Asiába tsalt, hogy ide haza minden szerentsémtől meg fosztassam. — Tele a' testem sebhelyekkel, a' homlokomon is egy jó kora vágás van, ez a' jutalma ditsősségre való vágakodásomnak. Reinhard meghatározta, hogy szarándok ruhába mennyünk hazánkban? Még előre megőzgettem én azt, hogy barátimat, 's Ulrikámat abba az állapotba, melybe ide haza hagytam, nem fogom találni. Ki tudja mitsoda kegyetlennek kezei közt hervadoz az én kedvesem? 's kinek gyilkos keze által ölettegett meg annak édes Attya?

Reinhard. De ki tudja nemes szívu Vitéz, hát ha nem is ölettegett meg, 's még most is életben vagyon.

Sigfrid. Hát nem látod a' vára omladékjait, melynek falai közt tsendesség, 's házi békesség múlató erdejében pedig, az ártatlanság és gyönyörűség lakoztanak. Tsupa Paraditsom volt ez az Utazónak, nyugtató 's megújító helye a' vándorlónak. Oh Reinhard mely bódog napokat töltöttem én ennek árnyékában. Az ártatlan szerelem lehelt ott rám — és most most — Három esztendeig állandó leszek az erántad való szerelemben, ott fogadta nekem Ulrika! akkor hozzon haza az Isten karjaim közé jó egészségben. Oh Ulrika már itt vagyok, nem
jössz

jössz előmbe, nem jössz! elfogadni az én ide-
v ezlésemet.

Reinhard. Légy tsendességben nemes
szívű Ur! többet gondolsz, mint a' mi való;
kár az ilyen előre való tépelődéssel magadat
emészteni.

Sigfrid. Hagyj békét! hadd kesereg-
jem, panaszkodjam ki magamat — nagyon
könnyebíti szívem gyötrélmait.

Reinhard. Igen. De tzelodhoz egy haj-
szálnyira sem visz közelebb; — jobb biz arról
gondolkozz; hogy mindjárt haza érünk, nézd
ahol van Nordenburg, ott van a' te megéle-
medett öreg atyád, a' ki tégedet mióta el-
mentünk sokszor megkönyvezett.

Sigfrid. Jól van; hanem a' mint meg-
mondottam szarándok ruhába fogunk mint
esmeretlenek oda menni, az ő felőlem való
gondolkozását kikémlelni, 's Ulrikámnak
állapotjáról valami tudósítást venni.

Reinhard. Nézd a' hold jön felfelé,
Nordenburgha világítanak az ablakok — si-
essünk míg a' felvonó hidat fel nem húzzák.

Sigfrid. Várakozz! Amot jön egy tse-
léd, nyilván mi hozzánk, úgy tetszik ös-
mierem; hogy az atyám házához tartozik; vár-
juk meg.

György. Isten álgyon meg jámbor sza-
rándokok! Talán Rómából, vagy a' Krisz-
tus koporsójától jöttök?

Sigfrid. A' Krisztus koporsójától, ott
könnyörögtünk a' Keresztény népek javáért

Brend Vitéz árnyéka

9

és boldogságáért, és sok inséget nyomorúságot láttunk.

György. Hát most hová szándékoztok?

Sigfrid. A' hazánkba. — Már majd éjtszaka lesz, és még nints az éjtszakára szálásunk.

György. Esmeretesekek voltatok-e ott az ott lévő keresztény Uraságokkal?

Sigfrid. Dehogy nem — inkább igen soktől is hozunk levelet 's izenetet szüleikhez, 's atyókfiáihoz.

György. Ugy-é! Hát nem esmertetek ott egy Nordenburgi Sigfrid nevű Urat?

Sigfrid. Attól is hozunk tudósítást az attyához.

György. Hogy hogy? él még ő? oh jertek velem ide Nordenburgba, ott lakik az ő atya. — Ki mondhatatlan örömet hoztok annak.

Sigfrid. Itt lakik a' Nordenburgi Konrád, a' Sigfrid atya? de szerentséssek vagyunk, hogy olyan közel van — vezess oda minket 's jelents be az Uratoknál.

György. No hát tsak siessünk, siessünk.

Nordenburg Vára.

(*A' Nordenburgi Konrád, Sigfrid, Reinhard, a' két utolsó szarándok ruhába.*)

Konrád. Hogy van, mint van a' fiam, él-é vagy megholt? mindeneknek előtte beszéljétek el.

Sigfrid. Én erre a kérdésre nem felelhetek. Olyan tsudálatos volt, midőn izenetét/ram bizta, hogy nékem meg kellett esküdöm, hogy a' reám bizott dolgokat azzal a' rendel és sorral adom elől, a' mellyel ő azokat nékem előmben adta. "Mindeneknek előtte, még minekelőtte az én állapotomról tudósítanád az Atyámat úgymond ő, legelőször is Ulrika sorsáról tudakozódj, t. i. életben van-é? megtartotta-é híven esküvését, mellyet nékem a' Vár erdejében tett, és hogy még kezével és szívével szabad-é?

Konrád. Erre én könnyen megfelelhetnék, de mit használ neki ez a' felelet, ha személyesen nem halja?

Sigfrid. A' halálhoz közelgető embernek vannak ilyen tsudálatos kívánságai.

Konrád. (megüjvedve) A' halálhoz közelgető embernek vannak ilyen tsudálatos kívánságai azt mondád. Oh ne tarts ebbe az öldöklő bizonytalanságba — tsak erre; — erre az egyetlen egy kérdésre felelj nékem: Él-é még az én fiam?

Reinhard, (alattombán) ne gyötörd tovább az atyádat nemes szívű Vitéz

Sigfrid (alattomban, halgass) Egy haj szálnyira sem távozom el fogadásomtól; mellyben a' te fiadnak azt ígértem, hogy izenetét azzal a' rendel fogom elől adni, a' mint azt számba adta.

Konrád. (ajgatva) Megholt! bizó nyóssan megholt, ne gyötörjetelek, mondjátok bizonyos hirt a' fiam felől.

9 *

Sigfrid. Ne ess kétségbe! tsudálatosok az Istennek útai. Felelj meg előbb az én kérdéseimre, annak utánna én is mindeket híven elbeszéllek.

Konrád. Igen is megfelelek, tsak hogy kedves fiamnak utolsó akaratját minél hamarabb megtudhassam.

Sigfrid. Mondjad hát él-e még az Ulrika Attya?

Konrád. Nem, a' gyilkosok meg ölték.

Sigfrid. Hát Ulrika él-e meg?

Konrád. Az még él.

Sigfrid. Szabadon, házasság nélkül?

Konrád. (megháborodván) Nem.

Sigfrid. (reszketve) Nem?

Konrád. Már házasságban, tegnap vezette Varri Hároly az oltárhoz.

Sigfrid. Ugy-é! (hátra hanyatlik)

Konrád. No mi az? mi baja van.

Reinhard. A' hosszú útazásban elgyengült.

Sigfrid. (sóhajtozva) Már meg van, Konrád! Konrád!

Konrád. Mi bajod van? Rosszszül érzed magad, elhívassam-é az Udvari orvosomat?

Sigfrid. (valamennyire megerősítvén magát) Nem! nem! már vége van a' dolognak. Beszéld tovább, hogy tette Károly Ulrikát maga feleségévé.

Konrád. Nemes tselekedetei által. — A' háládatosság erőt vett az Ulrika szívéen. Ő az én fiamat Sigfridet szerette, és midőn

a' Keresztes Hadba készült elmenni, a' Vár mulató erdejében megesküdt néki, hogy 3 esztendeig elvárakozik utánna, és szavát meg tartotta.

Sigfrid. Meg tartotta szavát Vitéz?

Konrád. Meg igen is, még talán 10 esztendeig is várakozott volna, ha a' Fátum által nem kényszerítettett volna állapotját megváltoztatni. A' fiam elmenetele után egy esztendővel a' Haramiak rá ütöttek az Ulrika attya várára, 's annak mindenfelől tüzet vetettek; szerentsétlenségre én magam nem voltam ide haza, külömben segítségre siettem volna. Már a' Vár egészen lángba borúlt, már az öreg Vitéz a' földön hevert a' mága vérében, már Ulrikát éppen vinni akarták a' tolvajok, midőn Károly véletlen megjelent, a' gyilkosokat széllyel verte, 's Ulrikát megszabadította. A' haldokló atya Károlynak ezen nemes tselekedetét nem jutalmaztathatta meg illendőbben, mint az ő leányának kezével, midőn a' közelebb lévő faluba vitettetvén még egyszer fel vetette szemét 's Ulrikát meglátván, töredezett szókkal ezt mondotta: Kedves leányom! Károly szeret tégedet, add néki kezedet, légy házastársává — 's azzal örökre el szunnyadott. Így esett az ő halála, — a' vár pedig a' mága köveiben eltemettetett. Károly tehát Ulrikát maga házához vévén, mindennek bővségében helyheztette őtet, 's szolgálatjára néhány szoba leányokat rendelt. Minekutána bánatjáról felejtkezett Ulrika, Károly en-

lékeztette őtet haldokló attya ígéretének beteljesítésére, nem kényszerítette ugyan, hanem szép szóval kérte. Ulrika meg emlékezvén az én fiamnak tett esküvéséről, alhatatos maradott, 's a' Grófot arra kérte, hogy egybekeléseket egy esztendőre halaszsa, a' nagy szívű Grófjová hagyta a' dolgot, annak okáról semmit sem tudakozódván — azomba szüntelen tisztelettel 's szeretettel viseltetett eránta. Ő nagy Udyart tartott, gyakran adott Vendégségeket, Vitézijátékokat, sok Vitézeket 's Grófokat be gyűjtetett ezen alkalmatosságokra, hogy Ulrika életét annál könnyebbé, 's gyönyörűségesebbé tehesse — de Ulrika mindég szomorú maradt; mivel az ő szíve mindenkor az én fiam Sigfrid után vágyakodott. A' kikért 1 esztendő eltelvén, ismét megkérte Károly Ulrikát; de az ujra egy esztendő idő vontatást kért; arra is rá állott a' nemes szívű ifjú, de minekutánna ez az idő is elmúlt, 's az én fiam sem tért vissza hazájába, tovább háladatlan nem lehetett Károly eránt; hanem minekutánna még három nappal megtoldott volna a' három esztendőt, és az én fiamtól még sem vett semmi tudósítást, vagy követtséget, kezét Károlynak által adta, 's tegnap vele össze esküdött, 's lakodalmazott.

Sigfrid. (*haragját eltitkolván*) 'S tegnap volt a' lakodalma? Sigfrid! Sigfrid! igazatt mondott a' te haldokló ajakad.

Konrád. (*nagy kívánsággal*) És mit mondott ő, beszély többet, él-e még ő?

Sigfrid. Midőn én vándor botommal Jerusálembe szarándokoskodtam, 's már tze'lomra majd tsak nem elértem, akkor készültek a' Keresztyének a' Hitetlenek ellen egy véres ütközethez, bennem is tüzet kapván a' vitézi indulat, vándor botomat, 's szarándok ruhámat elvetvén a' Keresztyén viaskodók sorába állottam, és történetből a' te fiad mellé estem, mind a' ketten emberül forgattuk magunkat, kivált a' te fiad Sigfrid úgy hartzolt, mint a' kölykétől megfosztatott oroszlán.

Konrád. Hálá Istennek, hogy vitézül forgatta magát, 's eleinek ditső neveket 's hireket nevelte.

Sigfrid. A' lovát egy hajtó dárdával által ütötték, 's maga lovával együtt el esett.

Konrád. 'Stalán a' sokaságtól eltapodtatott.

Sigfrid. Én megtartóztattam a' rá tóduló ellenséget, azomba fel ugrott, 's a' tsatát meg ujjította.

Konrád. Oh Sigfrid Sigfrid, hogy nem lehettem melletted, hogy a' te oldalad mellett halhattam volna meg.

Reinhard. (alattomba) Uram ne légy olly kegyetlen az Atyád éránt.

Sigfrid. (nem figyelmeztvén semmit red) Paizsát elejtvén őtet az ellenség jól meg vagdalta; de ő egy Szaratzénustól az övét el vévén, újra viaskodott, míg nem végre a' sok sebek erőt vévén rajta elgyengítették őtet, 's el esett,

Konrád. El esett? Oh fiam! kedves fiam! Soha sem láthatlak többé.

Sigfrid. Én fel vettem őtet a' lovamra, 's ki verekedvén a' sokaság közül, egy zöld mezőn, egy fának árnyékába lefektettem, az ő pántzéljából minden felől folyt a' vér, melly az ő sebeiből ki bugyogott.

Konrád. Oh Istenem! oda van az én Vénségemnek gyámola! Oh fiam! kedves fiam!

Sigfrid. Hijába igyekeztem vérét el állítani, minden iparkodásom haszontalan volt, 's már már közel volt a' halálhoz, a' midőn azt mondja nékem: Te viszsza még a' hazádba, a' Rajna mellyékére, tedd azt a' barátságot velem, hogy a' halál révéről való izenetemet vidd meg az Atyámnak, 's egyszersmind halálomnak okát, és módját is add tudtára. A' minapába Elszászból jött a' Keresztyén seregekhez egy Vitéz, az azt a' hirt hozta nékem, hogy Ulrika megszegevéen esküvését, egy ifjú Grófhhoz akar férjhez menni. Ennek hallására, mivel az idő rövid volta miatt, hijába indultam volna haza, hogy a' házasságot meg akadályoztassam olyan dühösségbe jöttem, hogy az ellenség közzé rohanván ott keresném a' jóltévő halált, és szerentsémre meg is találtam azt, 's már most örömmel halok meg. — Még sírva ezeket vetette utánna, ha nem esmeretem volna az atyám szívét, 's melly igen pontosan kívánja Vitézi kötelességeit teljesíteni, talám minden akadályok truttzára

a' szerelem szárnyain haza repültem volna, 's az ő segedelmével Ulrikát megszabadítottam volna — de éppen jól van, hogy itt kell lelkemet kiadni, mert az atyám bizonyosan nem halgatott volna meg, 's atyai segedelmét megtagadta volna tőlem.

Konrád. Ha ő haza jött volna minden erőmet, tehetségemet arra fordítottam volna, hogy az ő kedvesét megszabadíthassam.

Sigfrid. Igaz az?

Konrád. Igaz bizony! mert ha haza jött volna, betsületemet, jószágomat, egy szóval mindenemet kész lettem volna érette feláldozni.

Sigfrid. Hát ha még élne, útba volna, haza jönne, 's a' te atyai segedelmedért esedezne.

Konrád. Mit mondassz? Vitézi szavamra mondom, mellyet soha meg nem szegtem, hogy —

Sigfrid. Hát ha Sigfrid előtted állana?

Konrád. Talán te vagy az? Oh fedezd fel magadat! A' mit megígértem megtselekszem, szabadíts meg a' bizonytalanságból.

Sigfrid. Szavadon marasztalak! *(leveti a' szarándok ruhát, szakállát, 's kalapját leteszi, Vitéz ruhába áll elő)* Oh Atyám! Édes Atyám! 's megöleli.

Konrád. Oh Istenem! Istenem! Sigfrid az én fiam! nem holtál meg fiam! 's itt állassz előttem, és én eggyügyű öreg nem esmertelek meg *(örömebe körül szaladgálja a' házat)* Istenem! Istenem! mi

tévő légyek? mihez kezdjek? minden job-
bágyimat öszve hívatom, 's tudtokra adom,
hogy az én fiam, az én Sigfridem él, hogy
ő nem halt meg, hanem itthon van (*elmegy*)

Reinhard. Én Uram! alig tudtam ma-
gamat a' könyvezéstől meg tartóztatni.

Sigfrid. Tudtam én azt, de ki kellett
előre tudnom az atyám gondolkozása mód-
ját, 's szívének erántam való indulatját, és
hogy segedelmemre kész-e mindenkor fel-
állani — majd talán hasznomra fordíthatom
én ezeket.

Reinhard. Bizonyossan a' Fátum aka-
dályoztatja, szerentsénket, különben két
nappal előbb haza vezérlett volna bennünket.

Sigfrid. Ne hozd azt elő, ne szaggasd
fel ujja sebeimet. Tegnap esküdtették ösz-
ve ötöt, és én éppen csak egy nappal jöt-
tem későbbben haza.

Reinhard. Tsendesíttse magát a' Vi-
téz, Német országba elég szép leány van,
válogatni lehet benne, mint a' vad körtvé-
be, a' kik közül egy ki pótolja az Ulrika
vesztését.

Sigfrid. Egy sem, egy sem pótolhat-
ja azt ki, — én soha el nem felejtetem. Rein-
hard! még egyszer meg akarom ötöt latni,
's vele beszélni. Holnap reggel mindjárt el-
megyek Varriba, és sok szerentsét kívánok
ujj állapotjához.

Jobbágyok és Katonák. (*egymás u-
tán rohannak a' Kastélyba*) Éljen! Éljen!
Sigfrid! ifjú Urunk.

Reinhard. Hallod melly nagy örömmel jönnek köszöntésedre (*a' lárma közelebb hallatik.*)

Sigfrid. Jere vonnyuk félre magunkat az ő zabolátlan örömök előtt.

Reggel

Sigfrid Reinhard.

Reinhard. (*rá adja a' szarándok ruhát*) Nagy kotzkára teszed ki az életedet nemes szívű Vitéz, ha ő meg esmér tégedet, és ha tzelodat másra magyarázza — szándékod kivallására kényszerit, rettentő módon áll bosszút rajtad.

Sigfrid. Mit? hát félek én a' veszedelemtől, vagy talán reszketek a' halál előtt?

Reinhard. Tudom hogy nem! de maga gondolatlan nem kell az embernek szembe menni a' veszedelemmel. De hogy védelmeznéd magad, ha ő erőszakkal bátorkodna veled bánni?

Sigfrid. Lessz kardom, míg az birto-
komba lessz, addig nem félek semmi veszedelemtől; azért vettem fel pántzélomat is a' szarándok ruha alá, azért kötöttem fel kardomat, hogy ha a' szükség úgy hozza magával védelmezhessem magamat. Meg kell ötet látnom, meg kell ötet esmérnem. Ha nemes szívű, 's méltó az Ulrika szeretetére úgy Vitézi kötelességem szerint ötet boldogságában meg nem háborítom: de ha

méltatlan, úgy minden erőmet, 's tehetségemet arra fordítom, hogy Ulrikámat körmei közzül kiragadjam — ha mindjárt Nordeburg várába kerülne is-

Reinhard. Az Isten segítsen! de igen nagyra veted a' fejed!

Sigfrid. Siess, a' nap a' hegyek megül mindjárt fel jön, a' nap rövid, — az én mára való dolgom pedig igen sok.

Reinhard. (*felteszi néki a' szarándok kalapot*) No most már készen vagy.

Sigfrid. Én megyek, és ha vissza nem talállok jönni, mond meg az Atyámnak, hogy áljon boszszút érettem.

Reinhard. Az Isten hordozzon békével.

Varri Várába egy Szoba.

Ulrika. Getrud.

(*egy Inas bé megy*)

Inas. Egy szarándok érkezett most ide a' várba, és azt mondja, hogy a' Krisztus koporsójától jön, 's az ott lévő Keresztesseregnél lévő esmerőssétől hoz követtséget az Aszszonyságnak, és vele magánossan akar szólni.

Ulrika. Vezesd ide minél hamarébb, siess! Oh Getrud bizonyossan ő tőle jön, mindjárt meg tudom él-e még, vagy megholt az én kedvesem! Oh ő tőlle, ő tőlle, mert hiszem nints is nekem a' Kerezztes se-

regnél más esmerősöm. Getrud! de bátorságba lehetünk e' Károlytól? tudd még bizonyosan, hogy nintsen itthon. Mert nem szeretném ha a' szarándokkal létünkbe meglepne, vagy ki halgatna bennünket.

Getrud. Ne féljen semmitől is nemes szívű Aszszonyság; Ó Steinekkbe lovagolt Hildebrand latogatására.

(Sigfrid be jön szarándok ruhába)

Ulrika. Isten hozott öreg! Isten hozott! Jerusálemből jössz, hoztál onnan nekem valamelly tudósítást? beszéld elő örömet meg halgatlak.

Sigfrid. Meg engedj nemes szívű Aszszonyság, ha egy kis alkalmatlanságot szerzek beszédemmel. Az én haldokló barátomnak utolsó akaratja kényszerít arra engemet. Ne vedd rossz néven, ha mint édes atya gyermekéhez egynéhány kérdést teszek hozzád, 's azokra feleletedet ki kérem.

Ulrika. Csak tedd fel minél hamarébb kérdéseted jó öreg, nálom készen lesz mindenekre a' felelet.

Sigfrid. Esmerted-e valaha a' Nordenburgi Sigfridet?

Ulrika. Hogy kérdezt az én töllem?

Sigfrid. Nemes szívű Aszszonyság! még egyszer kérem: esmerted-e valaha Nordenburgi Sigfridet?

Ulrika. Igen is esmertem.

Sigfrid. És szeretted őtet?

Ulrika. Honnan tudod azt? talán hárátja voltál neki, hogy szíve titkát közlöttes véled?

Sigfrid. Felelj egyenesen, szeretted őtet?

Ulrika. Oh Istenem! — szerettem igen is.

Sigfrid. Midőn ő a' Keresztés haddal a' Szent Földre el akarna menni, 's tölled a' Vár erdejébe bútsút venne, esküvéssel azt fogadtad néki: hogy, utánna három esztendeig fogsz várakozni, 's az eránta való hűségben álhatatossan megmaradni.

Ulrika. Miért szaggatod fel szívem félig meddig begyógyúlt sebeit annak elő hozásával.

Sigfrid. Nehezen esik az ő róla való emlékezés? Már elfelejtetted őtet? 's egészen ki-töröltted szívedből emlékezetét.

Ulrika. Az én könnyeimtől áztattattott, 's nevedett füvek felelnek meg ezen kérdésedre a' Vár erdejében; 's a' magas kősziklák számlálják elől az keserveimet, melyeket ők nékem gyakran víszhangoztattak.

Sigfrid. (indulatját eltitholván) Három esztendeig való hűséget esküdtél néki, és esküvéseidet meg nem tartottad. Míg ő a' Keresztyenség jáváért hartzolt, a' hír, név, betsület után törekedett, megszegted esküvéseidet, 's mással léptél házassági életre.

Ulrika. Nem! nem! jámbor Öreg, nem érdemlem meg szemre hányásodat, én nem szegtem meg esküvéseimet. Mert én három esztendeig és három napig várakoztam ő utánna, 's talán még holtig is várakoztam volna, ha a' Fátum az én akaratomat le nem bilintselte volna. Oh hald meg

az én történetemet, 's magad megesmered ártatlanságomat, 's szánakodni fogsz bóldogtalan sorsomon.

Sigfrid. De még sem mentheted ki magadat egészszen, 's ne vedd rossz néven ha nyilván meg mondom, hogy a' Sigfrid bóldogtalanságának te vagy az oka.

Ulrika. (*Kezét fejére kótsolva*) Oh Istenem Istenem!

Sigfrid. - (*Egy véres rőrt ruhája aló vévén által adja Ulrikának.*) Haldokló barátom azt mondta nekem: mutasd meg az által hozzám való barátságos szeretetednek utolsó jelét; hogy ezen tört vidd el Ulrikának, és az én átkomat ő reá!

Ulrika. Ez a' véres tör az, melyet én ő néki adtam akkor, midőn a' vár erdejében örök hűséget esküdvén néki, 's bútsúztam tőle.

Sigfrid. Megmondhatod néki, hogy valahányszor erre tekint, mindenkor eszébe juthat, hogy ő volt az én halálomnak oka.

Ulrika. (*keservesen jajgatva*) Én az ő halálának oka 's átkot küld nekem! Oh Sigfrid, Sigfrid! vajha tudtad volna, melly ártatlan vagyok én, vajha vissza jöttél volna — vajha itt lettél volna — hogy ártatlanságomat előtted megbizonyíthattam volna.

Sigfrid. (*Leveszi a' szakállát, 's szarándok kalapját leteszi*) Ulrika! itt vagyok én — 's meg vagyok ártatlanságodról győztetve.

Ulrika. (*magán kívül lévén örömben*). Oh Sigfrid, Sigfrid! (*keservesen*) szegény bódogtalan Sigfrid!

(*Jó darab ideig halgatás van*)

(*Károly és Hildebrand hirtelen bejönnek, s megijjedvén az ajtónál meg állnak,*)

Károly. Mi dolog ez? az a szarándok ruha? az a gonosztévő nem a Nordenburgi Sigfrid?

Hildebrand. Az igen is az, halgassuk ki őtet. (*lassan vissza vonják magokat*)

Ulrika. Oh Sigfrid, bódogtalan Sigfrid, miért nem jöttél előbb haza.

Sigfrid. Nem jöhettem mert Rabszolga voltam.

Károly. (*lassan Hildebrandhoz*) Eredj hijjad a' tselédemet, hadd áljam boszszúmat ezen a' gaz emberen.

Hildebrand. Ne hirtelenkedj.

Károly. Eredj, én igazságosan tselekszem (*Hildebrand elmegy*)

Ulrika. A' Fátum lebilintselet engemet, s minden bódogságunkat eltemette, Sigfrid! én a' Károly felesége vagyok.

Sigfrid. Tudom! — hanem csak azért jöttem, hogy meg tudhassam, hogy szeretsz-e még engemet, és hogy még egyszer megláthassalak. — Ulrika! szeretted-e a' te Sigfridedet távol létében?

Ulrika. Getrud megmondja mennyit keseregtem utánad. Én örökre, örökre bódogtalan vagyok a' Károly karjai között.

Károly.

Károly. (*kivont kardal elő ugrik.*)
Gaz ember védelmezd magad.

Ulrika. (*Getrud ölébe esik dőlvén*)
Istenem!

Sigfrid. (*hirtelen leveti a' szarándok ruhát, 's mint Vitéz pántzélossan, fegyvertessen elől áll*) Az én szavam, 's ez a' Kereszt azt mutatják, hogy én bethűletes és jóember vagyok.

Károly. (*hozza vág*) Gaz ember, a' nevedet megégettetem, Tzimeredet pedig a' pelengérre szegeztetem.

Sigfrid. De a' már sok — halgass meg, 's azután ítélj meg engemet.

(*Hildebrand be jön hat szolgálkával*)

Károly. Hallottam mindent, láttalak beveteket. Ide legények, fogjátok meg, 's vessétek a' tömlőtbe.

Sigfrid. (*kivonván fegyverét*) Nem esmér engem a' Gróf, azt gondolja, hogy ezzel az erőszakoskodással megijjeszt, nem tudja, hogy a' böl dogtalanoknak jótétemény a' halál.

Ulrika. Károly! kegyelmezz meg néki.

Getrud. Ne légy olly kegyetlen, tsendesítsd le magadat.

Károly. Vigyétek, vigyétek! megbüntettem ezért, rettentő módon megbüntettem.

Sigfrid. Kegyetlen vagy Varri, de ne gondold, hogy reszkessek, itt a' fegyverem, tsinálja a' mit akarsz, büntess meg, ha bűnös vagyok, de a' feleségednek kegyelmezz meg,

a' halál nékem jutalom (*le veti eleibe a' kardját, 's a' szolgákhoz megy*) vezessetek engemet.

Károly. Vigyétek a' gaz-embert a' tömlőtzebe.

Sigfrid. (*vissza fordulván*) A' feleségednek kegyelmezz meg.

Károly. Vigyétek, vigyétek! (*el vészik*) Kigyót ápolgattam kebelembe. — Ez a' jutalma az én jótéteményimnek, 's Ulrika éránt való buzgó szeretetemnek.

Hildebrand. Igazságtalan vagy, hogy Sigfridet meg nem halgattad, nem illik a' Vitézt tömlőtzebe vettetni, 's az is könnyen meg lehet, hogy ártatlan.

Károly. Oh te k azt ne mond! hiszem füleimmel halottam, midőn ama hűségtelen mondotta: "Bóldogtalan, örökre bóldogtalan vagyok a' Károly karjai között.

Hildebrand. Az igaz a' sok volt — de Sigfrid. —

Károly. Tudom mit akarsz mondani, no legyen úgy, nem bánom — hozasd fel. (*Hildebrand elmegy*) — Bóldogtalan szívem de sokat szenvedtél ez alatt az egy óra alatt. — Én örömet, gyönyörűséget, 's bóldogságot kerestem ennek a' rossz aszszonynak karjai között — 's a' poklott találtam ott minden ördögeivel, 's gyötrelmeivel együtt. — Háládatlan kigyó! kebelembe melegítettem, ápolgattam, 's imé — de ki tapodom a' lelkedet, 's a' halállal való küszködésednek nézésével gyönyörködtetem magamat. — Ból-

dogtalan, örökre bódogtalan az én karjaim között. — Imhol boszszúmat akarom rajta kitölteni — 's még is meg kell vallanom, hogy azt az örök megvetésre méltót szeretem.

Sigfrid. (bejövén.) Viszsa hívatál Varri, mit kívánsz tőlem?

Károly. Sigfrid én Vitéz módon akarok veled bánni. Itt a fegyvered, 's azzal együtt szabadságod. Az Istennek kell a te dolgodat elválasztani, és bűnös, vagy ártatlan voltodat világosságra hozni (*eleibe veti a kesztyűjét*) Holnap tíz órára jelenj meg a velem való bajvívásra.

Sigfrid. Szívessen! de hol lessza a bajvívó hely?

Károly. A Nordhauseni rétenn.

Sigfrid. Jól van — elmegyek. Szabadságomat néked nem köszönöm meg, mert, hogy azt vissza adtad, csak azt tselekedted, a' mivel tartoztál, és kellett tselekedned (*kevélyen elmegy*)

Károly. Jövel Hildebrand, tegyük meg a szükséges készületeket.

Eddig olvasta Albrekt a' szerentsétlen Varri Ulrika történetét; a' midőn fontos környül állások más néző piatzra hívták őtet.

Az ő házának állapotja; kedves bátyjának eltévelyedésén, 's tisztelt attyának megölettetésén való bánkódása darab ideig megfojtották a' szerelem tüzeit az ő szívében, de

tágulván keservei, ellene álhatatlan erővel rohant az ki. Mert meghalván, hogy a' Pántzél Játékon Heléna fogja a' jutalmakat osztogatni, feltette magában, hogy az előtt vitézségét meg fogja mutatni, és szép kezeiből a' jutalmat elvenni. Hogy tehát magát eltitkolhassa, 's mindenek előtt esmeretlen maradhasson, egy ezüstös pántzért, mellyet az előtt soha sem viselt vett magára, 's feltette magában, hogy mind addig senkivel meg nem esmerteti magát, valamíg a' győződelem az ő részére nem hajól.

Már Merseburgba pezsgett a' sok Gróf, Vitéz, százanként voltak jelen — tsak Albrekt hijával voltak még. Heléna gyakran kiment a' bástyára, a' honnan a' város útszáft, 's a' városba jövőket meg lehetett látni, 's minden ujjonnan jövő Vitézt a' maga kedvesének gondolt, de az egyik sem volt. Könybe tsordultak szemei, 's nagy erőlködésbe került inulatját, a' nénnye, 's Giselbert Herczeg előtt, a' ki a' jövő Vitézt el fogadta, 's köszöntötte, eltitkolni. Vagy beteg, vagy rólam egészszen elfelejtkezett, goldolta magában Helena.

Már a' viadalt megelőző nap is eltölt, 's az éjtszaka elő álván, senki sem gondolta, hogy Albrekt megjelenjen. Más nap reggel mindnyájan felgyültek a' viadal helyére, körül állottak ló-háton a' Vitézek, azok háta megett a' bámuló köz nép, a' Gáleriak tömve voltak, a' honnan a' Fő rendű Urak 's Dámák néztek alá, középen egy felemelkedett thronusba

ült a' Császár, jobbjára felől a' Herczegek, Grófok, 's a' t. Balja felől Helena Gerberg a' Császár nagyobbik leánya Gisbert Herczeg felesége, 's egyéb fő rangú Dámák.

Már a' Játék is elkezdődött, 's némelyek már kopjaikat is eltörték, már hijába várta Heléna, hogy az ő kedvese a' kopja közt megjelenjen; a' midőn egy fekete délczeg paripán elől ugratott egy ezüstös pántzélú zöld lobogós kopjáju Vitéz, 's bajvívó társat kért magának. — Dobogott Heléna szíve örömben, midőn a' zöld lobogót meglátta, 's gondolta, hogy annak Albrektnak kell lenni; de ezüstös pántzélja, melyet az előtt soha sem viselt, kétségbe hagyta őtet, azomba mindég rajta volt a' szeme, tsudálta vitézségét, 's örült, midőn látta, hogy ez is, amazt a' Vitézt is le vetette a' nyeregből, vagy azok kopjájokat az ő pántzélján el törték. Maga a' Herczeg is, a' ki bajvívásáról mindenek előtt nevezetes volt, kétszer törte el rajta a' kopját, de Albrekt a' harmadszori öszve tsapáskor őtet is ki vetette a' nyeregből.

A' dob, trombita szó betöltötte azonnal a' levegő-egyet, 's a' jutalmat mindenek köz-akarrattal az esmeretlen Vitéznek ítélték. Midőn pedig a' jutalom elvételére bement, és sisakját levette, felette örült a' Császár, hogy az esmeretlen ezüstös pántzélba Albrekt rejtezett el, mivel őtet igen szerette, 's már az előtt a' Herczegnek is nagyon megditsérte. Megújult az öröm közönségesen, midőn mindenek megtudták, hogy az esmeretlen győzödel-

mes a Császár Hadi vezére — Heléna szíve pedig egészszen úszott az örömben, midőn annak izzadt homlokára a győzdelmi ékeséget felkötötte, 's a jutalmat néki által adta. Győzdelmi pompával vezette be, a sokaság Albrektet a városba, 's az összegész nap megengedett néki, hogy a Császár leányával maradhasson. Száz korona gyertya tartók világoltak a pompás szálákba, melyeket a bájoló muzsika hang bé töltött; minden tsupa gyönyörűségre mutatott, a bor szeretők poharaztak, az ifjak nyájaskodtak, tánczoltak, külön külön tsapatokban. Egy szóval mindnyájan felette vígan voltak, tsak Helénának látszott valami belső szomorúsága, mellynek okát örömet szeretete volna Albrekt megtudakozni, de a vendégek miatt a kik Helénát szüntelen környékezték, arra nem mehetett; más napra halasztotta tehát a dolgot, a midőn a Kastély kertjébe egy lugos alatt vele történetből össze akadt, hol bánatiban elmerülve feljebb alább sétálgatott.

Albrekt. (meg fogván gyenge kezét)
Miért sírsz drága Helénám? Szeretted-e még engemet?

Heléna. Két esztendeje már, hogy nem láttalak, 's azt gondolván, hogy egészszen elfelejtkeztl rólam, sirtam.

Albrekt. Oh angyali lélek! fedezd fel előttem, mi emészti szivedet?

Heléna. Oh Albrekt! el kell válnunk egymástól. Én Nagy Fejedelem leánya vagyok.

Albrekt. És a' szegény Albrekt Grófnak nem szabad' olly nagy fent kereskedni? — Jól van Herczegné, én magam fogom azon vakmerőségért magamat meghűntetni, rólad elfelejtkezni tanulni, 's szívemet búval bánattal elemésztetni.

Heléna. Nem jól értetted beszédemet Albrekt! Vagy talán azt gondolod, hogy nem szeretlek? De el hidd Albrekt, mint a' pántzélod, olly erős erántadvaló szeretetem, lobog annak tüze az én szívemben; de az Atyám rangunk külömbségét igen nagyon tekintetbe veszi, és ez az a' kőszikla, melly bennünket egyruástól elválaszt — azt eszed ágába se tartsd, hogy az atyám jóvá hagyja szerelmünket.

Albrekt. Ha ollyan nagyon szeretsz, el mernél-e én vélem jönni? A' szerelem nem esmér semmi akadályt, és néki mind egy, akár a' palotába, akár a' kunyhóba áldozanak.

Heléna. El mernék-é? Kész vagyok minden órában, mert ámbár a' természet az atyámhoz kötelez, de nagyobb a' szerelemnek hatalma. Oh Albrekt mindjárt el őszlanak azok a' terhes fellegek, mellyek fejünk felett össze csoportoztak.

Albrekt. Mitsoda fellegek? talán valamit hallottál? talán az atyád észre vette szerelmünket.

Heléna. Nem! hanem annál még veszedelmesebb. Ez előtt egy órával itt a' mellesleg való lúgos alatt ültam, az Atyám Gi-

selbert Herczeggel a' másik rend lúgos alatt sétálgatott, 's a' Státus dolgairól, hasznairól, és házasságról beszéltek. Én a' magam neyét nyilván halván, abból könnyen gondolhattam, hogy az a' házasság engem illet. A' Császár pedig utóljára kinyilatkoztatta a' Herczegnek, hogy engem N. N. Herczeghez akar férjhez adni.

Ebben a' szempillantásban véletlen, 's olly hirtelen ott termett a' Császár, hogy hiába akartak másfelé tsavarodni, mert az meglátván őket Albrektet vissza szólította mondván: maradj itt Albrekt maradj! Tegnap ugymond a' Császár felette kedves dolgot tselekedtél nékem; hogy az előtt a' dölös Giselbert Herczeg előtt el nyerted a' jutalmat, nagyobb örömöm volt rajta, mint ha egy armádiát vertél volna meg. Mire nézve a' te jutalmazásodra egy szabad kérést engedek néked; Kérj akármit, és a' mi tőlem kitelhetik tellyesitem kívánságodat.

Ez az alkalmatosság szívet, 's bátorságot adott Albrektnek, 's attól is tartván, hogy kedvesét más el találja ütni kezéről, tsak hamar a' Császár lábaihoz borúlt, 's Heléna kezéért esedezett. De Henrik ezen annyira megharagudott, hogy, ámbár igyekezett indulatját eltitkolni, mind az által ki mutatta az magát artzúlatján.

Henrik. Nem akarom vakmerőségedet szemedre vetni, mivel hűségedért, 's jó szívedért háládatossággal tartozom; hanem józan okokkal akarom előtted megmutatni,

melly helytelen légyen kérésed. — Hate az én rangomhoz közelebb vólnál, tsak Herczeg vólnál is, szót sem tennék; — nékem sok szolgálatoakat tettél, azért tudod szeretlek is, de nem tsak mi vagyunk a' világba — mások is — tudod azt is mitsoda bolond a' világ; de gondold meg mi vagy? egy kis Altenburgi Gróf — Mit mondana a' világ, ha azt meg hallaná, hogy Henrik Császár, leányát az Altenburgi Grófnak adta? Hát ettől a' Lotharingiai Herczegtől Giselberttől mit nem kellene szenvednem, ha őtet néked adnám; kivált minekutánna a' bajvívásban eljötted kezéről a' jutalmat. Végre mit mondanának más ifjú Herczegek, a' kik számot tartanak az én kedves leányom kezére (*most hát fel ált Albrekt, mint a' hit a' menykö lejött, 's azután ki józanodott.*) No én elfelejtem vakmerő kívánságodat, 's reményilem-hogy te is elfelejted az én leányomat.

Albrekt. Elfelejtem? — Helénát? — soha sem lesz abból semmi. Kegyelmebe ajánlom magamat Felségednek (*el akar menni.*)

Henrik. (*Megtartóztatja*) No hová akarsz ismét menni te szeles ifjú! Hát a' te Fejedelmednek nem szabad egyyet szólni? Vagy mindennek a' te megátalkodott akaratod szerint kell menni. Oh Albrekt! Albrekt! én szeretlek, de nagyon vissza élsz az én Császári Kegyelmemmel, 's jószágommal.

Albrekt. Éppen azért botsásson el Felséged, hogy kegyelmével, 's jószágával tovább ne éljek vissza.

Henrik. Hát mit akarsz ?

Albrekt. Fegyveremet letenni, a' váramat egy erdőbeli kunyhóért eltserélni — S ott tsendes magánosságba élni.

Henrik. Azt nem kell tenned: hanem én azt gondoltam, hogy a' Pogány Vendusok ellen Brandenburgot Márk-Grofságra emelem, is oda tégedet Márk-Grofnak teszek.

Albrekt. Az én szememet nem köti be a' Titulus Felséges Uram. Én ki szolgáltam felségedet (*el megy*)

Szálására ment, lovát megnyergeltette, s egyenessen Altenburg felé tartotta a' kantár szarát. Oda érvén, drága köveit, s egyéb betses portékáit, magához vette, és Konráddal s Pállal útnak eredett. Maga sem tudta hová. — Rendkívül nagy dolgokat forgatott elméjébe, s végre egy nagy dolognak végre hajtására meghatározta magát, de hogy szolgálai az elő fordúlható veszedelmektől meg ne ijedjenek, azt fel nem fedezte nékik.

Rövid időn Regensburgba érvén, az öreg szolgák megkérdezték utazása tzielja felől, de egyik sem kapott, megnyugtató feleletet. Alig múltak itt egy két nap, ismét parantsolta, hogy nyergeljenek, s tovább mentek.

Cseh ország felé fordúlván Albrekt, tsak hamar elérte azon nagy erdőséget, melyről oda feljebb emlékeztünk, s a' tselédeknek előre megmondván, hogy élelemre valót eleget végyenek magokhoz, az erdő közepe fe-

lé tartott, de mivel a' sűrűség miatt lovon nem mehettek, lovákat által verték, 's gyalog folytatták útjokat, és a' volta' szerentséjek, hogy pãntzélossan voltak, mert a' sűrű ágak ruháikat le szaggatták volna. Mind setétebb setétebb lett az erdő, és végre be estevéledett, ők pedig, hogy a' vadaktól bátorságban lehessenek, egy nagy fára felmásztak, de az álom elérvén őket, kénytelenek voltak leszállani, tüzet raktak, ketten le feküdtek, egy pedig a' tűz mellett fegyveressen strázsált; így tselekedtek a' többi éjtszakákon is. Végre sok tévelygések után elértek arra a' helyre, melly ezen könyvnek kezdetében le van írva, és a' hová Udalrik Hercege tévelyedésből talált menni.

Mintha egy malom kő esett volna le Albrekt szívéről, midőn meglátta a' magas kösziklát, felkiáltott mondván: Hálá Istennek, hálá Istennek! meg találtam a' mit kerestem! — erre a' kösziklára építek én egy várat, melly úgy fog tetszeni, mint ha a' kösziklából nyótt volna ki, 's az idő változásainak truttzára sok száz esztendeig fel fog állani. A sz sz o n y v á r lesz a' neve. Most már felfedezte úti társainak feltett szándékát, hogy t. i. ide azért akar ő várat építeni, hogy Helenát attyától titkon elragadván itten őtet bátorságba helyeztethesse: körül járták tehát a' kösziklát, 's annak fekvését tzeljához képest igen alkalmatosnak találván, Konrád és Pál megesküdtek, hogy az építkezésben mindegy névvel nevezendő dolgokat híven

és sorgalmatossan fognak tellyesíteni. Nagy örömmel vissza tértek azért, de előbbeni tsapásokat eltévesztvén, mind inkább inkább az erdő belső része felé mentek, míg nem enni valójokból ki fogyván, kéntelenek voltak magokat némelly gyökerekkel, vad körtvével, 's almával táplálni, vizből nem volt szükségek, mivel források a' helyeken és völgyeken imitt amott találtottak. Néhány napi tébolygások után kiérték az erdőből, 's Saxonia határán állapodtak meg, hol leg első gondjok is a' volt, hogy valamelly faluba be menjenek, 's éhségeket 's szomjúságokat elűzhessék. A' közelebb való városba pedig mindjárt lovakat vettek, hogy Altenburg felé minél sebesebben utazhassanak, 's ott a' szükséges rendeléseket megtehessék. De a' Fátum még mást végezett ezen utazók felől.— Néhány nap utazván észre vették, hogy mintegy 30 emberből álló fegyveres tsoport őket űzőbe vette, de elegendő bátorsága nem lévén, nem merte megtámadni, hanem fortéllyal akarta őket törbe keríteni, ők pedig addig addig tsavargtak az előtt, míg végre útjokat végképpen eltévesztették. Ez a' tsoport (a' mint *Albrekt megesmerte*) a' Meinhard yezérlése alatt lévő Haramia kompánia volt, kinek mint felyebb láttuk attyát megölte, 's az ő Thurnberg nevű várát köhalommá változtatta Albrekt.

Eltévesztvén mondom útjokat, nem sok idő mulva, a' Pogány Vendusok földére ér-

tek, hol Meinhárd elállott az ő űzésektől, ők pedig utat vesztek, hogy annál bátor-ságossabban mehessenek, pusztákon, erdő-kön keresztül folytatták útjokat. Egy este, midőn a' tüzet körül ülve, szerentsétlen sorsokról beszélgettek volna, egy csoport pántzélos katonák oda mennek hozzájuk, 's kérdik, honnan valók és mitsoda járatha vólnának? Ekkor kardját kivonván, hirtelen felugrott Albrekt, szóba sem állott vélek, hanem a' viadalt elkezdette, 's olly hevesen folytatták azt, hogy az erdő fegyver tsattogásokat visszhangozta. A' Vendusok közt magát leg vitézebben forgatta, egy szép 's jól termett ifjú, a' ki látván Albrektnek vitézségét, személyniesen ment ki véle har-tzolni, de véle semmire sem mehetett, mert Albrekt lett a' győzödelmes. Midőn ezt lát-ták a' Vendusok, mindnyájan az egy Al-brektre akartak rohanni, de az ifjú intett né-kiek, 's kardjaikat hüvelyekbe tették. Al-brektnek is intett az ifjú Vitéz, hogy a' via-dalt hagynák félbe, 's egyszersmind azt mon-dotta néki: Nemes szívű Vitéz! igen jól meg-tanúltad a' fegyver forgatást! Tégy olly sze-rentséssé engemet, hogy nevedet megtud-hassam.

Albrekt. Azt meg nem mondom; ha mindjárt az élet és halál közt kell is választást tennem.

Ifjú. Akkor sem, ha a' békességgel meg kínálak, és a magam nevét néked meg-mondom?

Albrekt. Mit használ nékem a' te nevedet tudni? holott te még hátul kerülhetsz nékem, 's orozva ismét megtámadhatsz.

Ifjú. Téged bizonyossan sokszor megtsaltak a' gaz emberek, 's azért nem akarsz hinni most a' betsületes embernek is, mikor barátságával kínálkozik.

Albrekt. Te nékem barátom akarsz lenni, és én mivel érdemlettem azt?

Ifjú. Azzal, hogy én látom, hogy te derék ember vagy, 's különösen pedig a' szívem is súgja azt nékem. *(le veti a' fegyverét)*

Albrekt. (tsudálkozván) Kinek hívnak?

Ifjú. Radasin Vittovuthnak! Hát a te nevedet nemes szívű Vitéz szabad-e megtudnom?

Albrekt. Én vagyok Albrekt Altenburgi Gróf, a' hatalmas Henrik, Német Császár Hadi Seregeinek Fő Vezére.

Radas (eltsudálkozva) Mitsoda? az Altenburgi Gróf? Nintsen-e egy Brend nevű testvéred?

Albrekt. (megindulva) Volt néha napján — de most nints.

Radas. Oh öleljük meg egymást, esküdjünk örök barátságot! Nem hallottál valaha valamit az én Atyámról, a' Haszti Vittovuthról? Nem beszélt néked ő felőle Rudolf az Atyád, vagy Brend a' Bátyád?

Albrekt. Az igaz, hogy néha néha előhozta az Atyám ezt a' Haszti Vittovuthot, de mindég titkolódás látszott olyankor ábrázatján, annál fogva én arról semmi bizo-

nyost nem tudhatok; hanem te most az én kétségeskedésem, köteleit feloldhatod, a' mellyek engem szorongatván, sok keserű órákat okoztak énnékem.

Radas. Többet kívánsz töllem mint a' mennyit tehetek: hanem most az Atyámhoz foglak vezetni, a' ki minden kétségeid terhe alól fel fog oldozni.

Albrekt. Ha a' mint mondod barátságos indulattal viseltetel erántam, tselekedd meg, vezess ki minket ezen esmeretlen földről a' Szaksz földre, mert engemet, fontos dolgaim hívnak haza az én hazámba.

Radas. Azok mellett a' fontos foglalatosságok mellett is mulathatsz úgy gondolom egy két napot. Jere velem, holnap reggelre Hasztiba érünk, 's bizonyossá teszek arról, hogy oda jövedeted meg nem bánod; mert ott olyan valamit fogsz találni, melly a' te szívedet örömmel és gyönyörűséggel fogja egész a' meglegedésig bétölteni. Lóra ültek hát mindnyájan; 's az ifjú Radasinnal útnak indultak. Mai nap oda értek Hasztiba, hol az öreg Vittovuth igen barátságosan fogadta Albrektet; eleibe ment, 's eképpen köszöntötte „Oh légy áldott, ezerszer áldott. Az égek valahára meg engedték azt az örömet és bódogságot érnem, hogy Rudolfnak az én megölettetett kedves Barátomnak második fiát is meg láthatom — 's meg ölelvén azt mondotta néki: jere velem, és olyan helyre vezetlek, a' hol az öröm és gyönyörűség régen várakozik reád; kezénél

fogva tehát ki vezette a' városból egy szép mulató erdőtskébe, melly Albrektnek kész paraditsomnak tetszett, tsupa rózsá és jázmin illatot lehellett erdőben lengédező szellő, a' zöldellő gyep' ágyok mint egy invitálni látszattak az elfáradtakat, a' nyugodalomra, a' lúgosok, 's zöldellő sétáló helyek kínálkoztak hívesítő árnyékaikkal. Az erdő közepén volt egy kunyhó, melly előtt egy fekete pántzélós, száz módon öltözött ember könyökölt egy padon; meglátván azt az öreg Pál, megszólítja Albrektet: Uram! nézze tsak mitsoda öltözetbe vagyon az az ember, éppen olyanba, millyet Rudolfnak a' te Atyádnak szolgálatjában viseltünk — sokba fel mernék fogadni, hogy az az öreg Kúrd Bajtársam, a' ki Familiátok szolgálatjába velem együtt őszült meg. Pál és Konrád előbbre menvén megismerték Kurdot, 's meg ölelvén barátságosan megköszöntötték, midőn pedig Albrekt is oda ért, 's az öreg Kúrd kezét megfogván, kérdezni akarta, miképpen került erre az idegentartományra, megnyíltott a' kunyhó ajtója — 's Brend karjánál fogva vezette abból ki a' maga kedves feleségét Mathildet. Mitsoda örömet 's gyönyörűséget érzett ezen két egymást szerető testvér ezen véletlenül való össze találkozásban. Azt nints olly nyelv, a' melly ki beszélhesse, vagy olly penna, melly vóltaképpen leírhasssa. A' két testvér egymás nyakába, Konrád és Pál pedig a' Brend lábaihoz borúlva, forró örömkönnye.

könnyeket hullattak. Az öreg Vittovuth, Radasin és Mathild bámúlták, miképpen üsztak az örömnék özönében, a' két testvérek. —

Darab idő mulva töredezett szavakkal megszólítja Albrekt Brendet, mondván: Oh Bátyám! Kedves Bátyám! hol talállok reád? Nemes szívű emberek közt, kedves ötsém felele Brend. Oh Albrekt! melly boldog vagy, hogy jelen nem vóltál a' veszedelem idején; — nem tudod te, melly mestersegesen 's fortélyosan ki volt dolgozva az Altenburgi Háznak végső romlása, 's pusztulása.

Albrekt. Már most tudom, 's a' gonosztévőnek, a' ki tégedet szerentsétlené tett, képéről all-ortzáját lerántottam.

Brend. Igaz az kedves Ötsém! ezen tselekedeted ismét öszve békéltet engemet az emberekkel. Ki volt az a' gaz ember, a' ki az Atyánkat megölte, 's a' gyilkosságot én reám hárította.

Albrekt. A' Thurnbergi Gróf Otto vitte véghez azt az ördögi tselekedetet. De meglakolt érette, mert az Atyám árnyékának áldoztam fekete vérét, tulajdon kezemmel öltem meg őtet, fiát földön futóvá tettem, várát pedig kőhalommá változtattam.

Brend. Hát az én ártatlanságom?

Albrekt. Világoságra jött az egész ország előtt. A' számkivetés alól fel vagy oldozva, mellyről a' Császárnak írásban ki-

adatott levele ímhol vagyon (*által adja neki*)

Brend. Köszönöm, köszönöm! Szereteted, 's nagy lelkűségedet drága Atyámfia! — Üljünk le erre a' gyöp ágyra, 's beszélj elő mi dolgok törtörték Altenburgba, és Saxoniába minekutánna én hazámat oda hagytam?

Azomba észre vévén Albrekt, hogy az öreg Pállal nagy le ereszkedéssel 's nyájassággal beszélle Mathild, nem esmervén őtet kérdé Brendtől kitsoda volna? meg tudván pedig, hogy az ő tulajdon felesége, tetétől fogva talpig megnézi őtet, a' Ki is az ő hájoló szépségével egyszerre le kötelezte Albrektet a' maga szeretetére, — és Albrekt egy pár atyafiságos tsókot'nyomott ajakára, 's azzal mind közönségesen le ültek a' gyep ágyakra. — Albrekt érzékenyen 's bőven elbeszélte azokat a' környülállásokat, mellyek a' Brend eljövetele után történtek, mellyeknek hallása keserű könnyeket sajtolt ki mindnyájoknak szemeiből. Elvégezvén beszédét Albrekt, Brendtől ő is azt kívánta, hogy vele történt szerentsétlenségeit beszélle elő, ekkor Brend az öreg Vittovuthra tekintett, a' pedig intett néki, hogy mindeneket egész bátorsággal beszélle el — sőt, hogy szíveket annál nagyobb szabadsággal önthetnek ki egymásnak az öreg Mathilddel, és Radasinnal eltávozott.

Emlékezhetsz reá kedves ötsém, hogy egy nagy kardról sokat beszéltek az emberek,

mintha az atyánkat mind jószágainak szerzésében, mind ellenségeivel való tsatázásában az tette volna szerentséssé, — az a' kard ez az, 's le oldozván oldaláról által adta néki. Albrekt elvévén kihuzta azt, megnézte, de semmi egyéb különösset nem talált benne mint azt, hogy a' közönséges kardoknál erősebb, és jóval is nagyobb volt. Ez a' kard, melyet közönségesen *Tsudálatos erejű kardnak* tartottak mindenek, ez okozta, mind az én, mind az atyánk romlását. Minden szerette volna azt magáévá tenni, és az által gazdagságot, és győzelmeket nyerni: de senki sem tudta a' módját, miképpen keljen annak hasznát venni. Csak az atyám, és az öreg Konrád Vitéz ketten tudták, miben álljon annak titkos ereje, se nékem, se néked nem szóllott arról az Atyánk semmit; míg nem végre beteg ágyában kijelentette nékem azt. Még gyermekek voltunk, mikor az Atyám az Erbakki Vitéz ellen hadakozott, a' szerentse néki kedvezett, 's vetelkedő társát egy nyilván való ütközetben megölté. Ennek halála, annyi ellenséget vont az Atyám nyakára, hogy utóljára látván, hogy azoknak meg nem felelhet kéntelen volt bűnének megbánása véget, arra határozni magát, hogy a' Pogány Vendusok ellen Keresztes Háborút indíttson. Egynéhány Vitézek egyesítvén véle erejüket, az ő vezérlése alatt 2000 válogatott vitézekkel, bérontottak a' Pogány Vendusok földére. — Halált

és romlást hagyott az Előljáró sereg maga után, a' meggyújtatott faluk minden felé füstölögték, a' vér patak módjára folyt, és a' haldoklóknak jajgatása, 's ordíttása hangja az eget verdeste; készületlenek lévén a' bődögtalan Pogányok futásokkal mentették meg életüket, a' midőn az öregek, aszszonyok és gyermekek kádra hanyattattak: de mihelyt ezen kegyetlenkedésnek híre az atyám fülébe jutott, mindjárt megtiltotta azt.

Egyszer fáradtan, egy magas vén fa alatt nyúgodott, távol a' halomná változtatott faluk füstölögték, midőn egy öregek-ből, aszszonyokból, 's gyermekekből álló Vendus csoport rekesztve megállott előtte, ábrázatokon a' kecsérőség, és kétségbe esés nyomai láttattak; az öregek megölettetett gyermekeiket, a' gyermekek szüleiket, az aszszonyok pedig férjeiket vivék karjaikon ő eleibe, ő ezeket meglátván, tőlők nagyon megírtódzott 's hirtelen felugrott.

„Add vissza a' mi megöletett szerelmeinket! mindnyájan azt kiáltották“

Végre mindnyájan a' békességért könyörögték. Mit vétetünk egymond ti elletetek? soha mi a' ti lakó házaikat nem pusztítottuk, vetésseitekben károkat nem tettünk, 's a' ti javaitoknak békességes bírásában soha nem háborgattunk benneteket,

Oh Nagy és Vitéz Hadi Vezér! vedd szívedre a' mi hallatlan nyomorúságunkat és adj békességet! mellyre Rudolf mindjárt parantsolta, hogy a' Trombitások hívják

viszsa a katonákat, 's a szánakozás miatt könnyben csordúltak szemei. A Trombitások megfujván trombitájokat takaródott vissza a nép, maga pedig lóra ülven szándékát az előkelőbb Vitézeknek kijelentette, azok ugyan először ellenkeztek abban, de a Vendusoknak szánakodásra méltó állapotokat ékessen szóllásával szívekre támasztván, utóljára mindnyájan meg egyeztek akaratjában.

Estvére egy tér mezőre vezette táborát, hol egyik szárnyával egy sűrű erdőhöz támaszkodott az. Maga Rudolf a tábortól kevés távolságra, jó barátitól, 's tisztjeitől körül vétetve egy szép kősziklán ült, a midőn hirtelen fegyver tsattogást halván, lóra kapott, 's a láрма helyére igyekezett! hol néhány katona, egy Herczegnek mintegy 30 késérőivel tsatáztak. Rudolf tsendeséget parantsolt mindjárt, 's katonáit a táborhoz igazította: kikérdezvén pedig a Herczeget, minnekutánna megtudta tőlle, hogy ő Vitto-vuth Haszti Herczeg volna, 's hogy haza igyekező útjában támadtatott volna meg ezen idegenekől, annak szabadságát azonnal visszaadta — de az idegen ezen ajánlással, mint-hogy egészszen nem volt megelégedve, így szóllott utóljára: Vidd tökéletességre nagy lelkű Vitéz nemes tselekedetedet — add vissza a Feleségemet is! Megtudván tehát, hogy az ő seregéhől való Vitéz ragadta azt el magával, mindjárt lóra ült, 's kevés idő mul-

va elhozta a' Herczeg aszszony, 's férjével együtt békével haza utazni engedte.

A' széjjel futott Vendusok rövid időn öszve szedvén magokat, megtámadták a' Szaxokat, és egy véres ütközetben elfogták az Atyánkat, 's a' Haszti Herczeg várába vitték. Vitthovuth mindjárt kiment eleibe, mihelyt meglátta, 's ekképp köszöntötte: „Isten hozta, Isten hozta a' Vitézt az én Váramba Hasztiba...“

Rudolf. Mint fogolylyal úgy szóljon velem a' Herszeg.

Vittor. Mint fogollyal! a' vólna ám szép, 's az én Karakteremhez illendő dolog, ha a' te jótéteményedről 's emberségedről illy hamar elfelejtkezném. Nem mint foglyot, hanem mint jó barátomat Isten hozott! 's reménylem nem veted meg azon kérésemet, melly szerént igen kedves kívánságomat tellyesíted, ha magadat nállam egynéhány nap kinyúgoszod, 's nékem időt, és alkalmatosságot szolgáltat az arra, hogy azt a' nagy embert közelebbről is megismerhessem, a' ki én velem olly példás nemes tseledetet tett.—Az Atyánk tsudálkozván nagy szívűségen, reá állott kívánságára, 's közelebbről is megismervén tapasztalta, hogy azon durva éghajlat alatt is szintugy teremnek nemes és nagy szívű emberek, valamint a' kedvezőbb levegőjü klima alatt, és rövid időn úgy öszve barátkoztak, hogy végre örök hűséget 's barátságot esküdtek egymásnak — de hazájok eránt tartozó kötelességeket,

mind a' ketten kikötötték ezen esküvésből. Szomorú volt a' bútszás, midőn egymástól elakartak válni. Élj szerentséssen ugymond Vittovuth! és mindenkor megemlékezz ígéretemre. Ha valami segítségre szükséged lesz, vagy szorultságba esel, vagy akármibajba keveredél, akár magad személlesen jőjj, akár követed által add tudtomra; én minden esetben kész leszek segedelmedre kezet nyújtani.

Ezen szóra arany gyűrőjét újjáról levonván ketté törte azt! mondván: vidd el ezen fél gyűrőt magaddal, 's követedet erről mindenkor megesmerem. Unokákról unokákra tartson az én házam és a' te házad között ez a' barátság, úgy hogy még maradékim is fogják a' te maradékidat segíteni, tsak ezen barátságunk zálogát, ezen fél gyűrőt mutassák maradékid azoknak.

Rudolf nem akarta először a' Herczeg ajánlását elfogadni, de a' Herczeg unszolására tsak ugyan elvette azt. Nem tudod ugymond a' Herczeg mitsoda Fátum érhet tégedet, ellenségeid megtámadhatnak, 's a' veszedelmet közel látod lenni, küldj én hozzám, és segedelmed mindenkor készen lesználam. Isten hozzád! Talán rövid időn meglátogatlak tégedet a' hazádba. — Mély gondolkozások közt ment az Atyánk a' táborhoz, hol a' haza felé való indulásra mindenek készen lévén útnak eredtek, 's rövid időn kiki édes hazájába érkezett.

A' ketté tört arany gyűrű, mint a' Vittovuth Herczeggel kötött barátságának záloga, olly betses és drága volt az Atyánk előtt, hogy az szüntelen magával hordozta, — és kardjának újj aranyos markolatot tsináltatván, azt úgy készítette; hogy abban a' gyűrűnek helyet hagyatna, mellynek te-
tejét, ha a' szükség kívánta, ki, vagy be srófolhatta — és ebbe hordozta azt mindenkor, és azt olly nagy betsben tartotta, hogy készebb lett volna életétől mint attól megválni. Azomba ki srófolta a' kard markolatját, 's megmutatta ötsének a' ketté tört arany gyűrűt. — Soha senkinek sem nyilatkoztatta ki azt a' titkot, attól tartván, hogy hazafiai előtt az által magát gyanúságba hozhatná, 's idővel ellenségeinek arra is alkalmatosságot szolgáltatathatna, hogy őtet Haza árúlással vádolják. A' Vittovuth barátsága emelte fel őtet annyira, hogy az Altenburgi várban minden készülétek Herczegi rangot 's pompát mutattak.

Ha néha ellenségitől körülvéetve, olly szorúlt állapotba volt az Atyánk, hogy már magán semmi módon nem segíthetett, izent Hasztiba, 's mindjárt jött Vittovuth, katonáit elszélesztve Altenburgnak segítségére, és ahoz közel az erdőbe öszve várván azokat hirtelen meg jelent a' vár alatt, 's az ellenséget széllyel vervén, ismét olly sebességgel, és katonáit elszélesztve, titkon haza ment. Ezt látván ellenségeink annál inkább szaporodtak azok, 's az Atyánk kardját mindenik

kívánta volna magáévá tenni. Midőn tehát az Atyánkat a' gyilkosok az erdőbe annyira megsebesítették, hogy közel volna halálához 's magának sem volna élete meg maradása felől semmi reménysége, ki küldötte a' körülötte álló Vitézeket a' házból, 's nékem azt mondotta: Vedd magadhoz ezt a' kardot, és ha én meghalok, mennyi el a' Haszti Völgyre, add által azt Vittovuth Herczegnek ezen szóval: Az atyám meghalt, és az ő barátságának ezen zálogát tenéked viszsza küldötte. Konrád legyen az úti társad.

Kész voltam én arra, és mihelyt az Atyánk megölettetett testét eltemettettem, mivel Konrádnak sehol sem akadhattunk nyomában, magam egyedül indultam el Hasztiba, és egy zivataros éjtszaka oda értem. A' tiszteletre méltó ősz Vittovuth, olly keservesen megindult Atyánk halálának meghallására, hogy sok ideig éppen nem tudott magán erőt venni, végre táguván keserősége vissza adta nékem a' kardot a' gyűrűvel együtt, ezt mondván: ez maradékról maradékra maradjon, mint az én házam, és az Altenburgi ház között való barátságának záloga. Oh kedves Ötsém! Én is megnyerem az ő szeretetét, és ő az én személyembe szerette az Atyámat, örömet mulattam udvarába, de azon kívül volt még valami más M a g n e s, melly engemet ottan tartóztott. Elie volt az a' Vittovuth ritka szépségű leánya, lángolt ő érette mellyemben a' szerelem annyira, hogy tőle semmi módon el

nem távozhattam; betegnek tettem hát magamat; hogy tovább maradhassak Hasztiba, 's az Isten meg adta kívánságomat. — A gyönyörű Elie hasonló módon szeretett engemet. — Szóval mi egymásért teremtetünk. Tsak hamar észre vette a' nemes szívű Vitto-vuth a' mi költsönös szerelmünket, 's nem is ellenzette azt, sőt helybè hagyta, de a' jövődőtől rettegett. Az én jobbagyimnak, ugymond ő egyszer nékem: nem szabad azt tudni, hogy a' leányom veled való házasságában én is meg egyeztem, mert országunk törvénye tiltja leányinknak az idegenekkel való házasságot, még pedig megégetés büntetése alatt; és ha ilyen példa történik, a' bódogtalanok semmi módon el nem kerülhetik azt a' rettentő kínos halált. Hogy azért ezt elkerülhessük meghatároztam magamban, hogy a' szép Eliet titkon lopjam ki országából, és véle Altenburgba siessek. Az meglett. Egy zivataros estve felvettem Eliet a' nyeregbe, 's reggelig jó darabot elutaztunk. — Más nap láрма támadott, hogy a' Herczeg Aszszonyt ellopták. Mindenféle lovasok küldettek ki a' mi üzésünkre, 's ha lehetséges a' büntetésre való vissza vitetésünkre — de mi gondot viseltünk magunkra, 's kevés napok mulva Altenburgba vótunk. Már oda fellyebb tudtadra adódott miképpen folytak ezután Altenburgba dolgáink. — Egyszer számkivitettem én, 's ellenségeim a' várat körül vették, 's már az utolsó veszedelemben forogtunk, mikor a'

nemes szívű Vittovuth fényes pántzélú vitézivel megjelent, széllyel verte a' vár megszállóit, 's minket megszabadított: de azután látván, hogy ellenségim ismét öszve szedik erejeket, 's tőlök bátorságba nem lehetek, hazámat oda hagytam, 's Eliével, a' kit Saxoniába Mathildnek neveztem ide Hasztiba jöttünk.

De melly vigyázatlan voltam! a' veszedelemmel, melly készen várt bennünket, szemközt mentem; mért alig értünk Kurdal, és Mathilddal az atya tartományába, a' nép azonnal öszve futott, bennünket megfogott 's tömlőztre hányt. Néhány nap múlva kimondatott reánk a' halálos Sententia, „hogy ebbe az erdőbe, ezen a' helyen égetessünk meg.” Egy szép reggel kihoztak hát bennünket. — Oh Albrekt, melly retentő állapot volt az! az én kedves Mathildem mint az árnyék úgy lebegett mellettem — a' bírák, 's azokhoz tartozók, követtek bennünket, és számtalan késérő sereg. De a' mi Őrző angyalunk a' nemes szívű Vittovuth vigyázott reánk, és midőn a' vesztő helyhez már közel voltunk, 's a' kínos halált szemünk előtt láttuk, megjelent Ő, és szivreható ékessen szólásával, és zápor módjára tsorgó könnyeivel törekedett a' népet a' rajtunk való szánakozásra, 's könyörületességre indítani. Oh Albrekt, ha láttad és hallottad volna őtet, az Isten angyala nem szólhattott volna mellettünk, buzgóbban, és hatatósabban. Maga oda ment a' tűzhöz, 's

a' mi életünk megmaradásáért kérte az ő megáldoztatását, hogy a' törvénynek elég-tétessék. Ezen jelenés annyira meghatotta a' bíráknak, 's a' népnek szívét, hogy magamat nem tartóztathatván, mindnyájan egy szívvel, és egy akarattal azt kiáltották: **Kegyelem Kegyelem! Éljenek Éljenek!** erre minket mindjárt feloldoztak, 's szabadoknak lenni kiáltottak, — és a' mi szabadítónk pedig az öreg Vittovuth reánk borúlván öröm könnyeivel áztatott bennünket.

Ekkor megölelvén Eliémet, azt mondtam neki: ezen a' helyen, a' hol életünket elakarták venni, ezen a' helyen tsinálók a' magam tulajdon kezeivel egy kunyhót, és abban fogjuk életünknek hátra lévő részét eltölteni. — Alig mondtam ki ezen szándékomat, és a' nép azonnal haza futván, hozott fát, követ, 's egyéb épülethez meg kívántató dolgokat, és szerszámokat, 's mindjárt hozzá kezdvén annak tsinálásához, kevés idő alatt oly szépen és tsinossan felépítette azt, a' mint mostan láthatod. Tsendessen laktam mind eddig benne — az öreg nemes szívű Vittovuth gyakran kért, hogy menjek a' várba lakni, 's Herczegi asztalánál az ő atyai jóvóltában részesüljek: de én ezen magános, és tsendes kunyhómat mindég feljebb betsültem a' palotáknál, 's megelégedtünk azzokkal az eledelekkel, melyeket Eliém, azoknak a' vadaknak húsából készített, melyeket Kurdal együtt vadásztunk.

Nem sok idő múlva azután szült nékem Elie egy olyan szép, és gyönyörű kis fiatskát, mint önnön maga, melly által boldogságunk, 's gyönyörűségünk a' legfelsőbb poltzra emeltetett.

Tovább is akarta még beszédét folytatni Brend, de valamelly különös alkalmatosság adván elő magát, kéntelenítettett azt félbe szakasztani. Albrekt pedig magánosan maradván, a' Helénától ajándékozott Varri Ulrika szerentsétlen történeteit tovább olvasta.

Folytatása a' Varri Ulrika szerentsétlen Történetének.

A' Steinekki Várba egy Szoba.

Hildebrand, Guido.

Guido. Sigfridet mondog?

Hildebrand. Azt azt, éppen akkor ölelte meg, mikor mi allattomba a' házba bementünk.

Guido. Hát Varri mit tsinált?

Hildebrand. Majd meg ette a' méreg, Sigfridet áristomba vettette, 's tsak az én kéresemre, adta vissza szabadságát.

Guido. 'S nem tsinált egyebet?

Hildebrand. Dehogy nem! megesküdt, hogy rettentő módon áll rajta boszszút, és

Sigfridet bajvívásra hívta ki, a' ki azt el is fogadta.

Guido. Elfogadta. — 'S mikor lessz a' bajvívás?

Hildebrand. Ma 10 órakor, a' Nordhauseni Réten, a' Császárnak, és számos Herczegeknek jelenlétekben.

Guido. Még van idő, egy tanácsot tudnék adni.

Hildebrand. Tudnál még valami módot? mond *Guido*!

Guido. Tudok, de ha annak hasznát akarod venni, először gondolkozásod módját meg kell változtatni, másodszor pedig arról, hogy Vitéz vagy el kell felejtkezni.

Hildebrand. Mondjad tovább.

Guido. Erővel kell el ragadni.

Hildebrand. Ökörtől ló tanács! Aszszonyt lopni. — A' Vitézek megvetnének, 's útálnának, tízmeremet és kardomat össze törvén lábom eleibe vetnék.

Guido. Eggyiktől se félj — még tsak álmodni sem meri senki, hogy te tselekedted; mindenek Sigfridre fognak kiáltani.

Hildebrand. Oh rettentő, rettentő — de még sem olly rettentő, mint az én szerelmeknek gyötrelmei.

Guido. No tsak határozd meg magadot minél hamarább, míg a' bajvívás meg nem esik. No mit gondolsz?

Hildebrand. Réá állok, tsak mond meg a' módját.

Guido. Tudod, hogy Ulrika a' Vár mulató erdejében mindennap ki szokott menni, 's mi a' Sigfrid szolgáinak liberijába oda menvén, őtet akaratja ellen is hozzuk el.

Hildebrand. Hát a' szegény Sigfrid?

Guido. Ha a' dolgot véghez viszszük, azt is ki szabadíthatjuk a' törből.

Hildebrand. Te egész bolondá, és gonosztérővé tészel — de tudd meg, hogy ha nem jól üt ki a' dolog, az ördög téged viszszen el érette.

Nordenburgba egy szoba.

Konrád, és a' Nordenburgi Sigfrid.

(az utolsó egészen pántzélba)

Konrád. Te a' bajvivó helyre még, és én talán többé soha sem foglak látni?

Sigfrid. Ne nyughatatlankodj atyám! megtanultam én a' bajvívást — a' betségem van kotzkára téve — tudod hogy ártatlan vagyok.

Konrád. Tudom — siess hát a' betség piatzára, jöjj vissza az atyád karjai közé győzödelmesen.

Sigfrid. Győzödelmesen, vagy soha sem.

Konrád. De kémélve báuj a' Varri Gróffal, ő nemes szívű, jó erköltsű, tsak az a' hibája, hogy a' feleségét nagyon félti.

Sigfrid. Nem ölni, hanem tsak betsületemet akarom a' bajvívó helyen helyre állítani.

Konrád. Tsak a' mellett maradj — adjon Isten szerentsét a' bajviváshoz.

Varri Vára előtt egy múlató- Erdő.

Ulrika magánosan.

Valahára tsak ugyan megláthattam az én kedvesemet! — még az én régen várt Sigfridemet! de oh esztelen, mért ketsegtetem magamat üres reménységgel, hiszem a' férjem megesküdt, hogy mind a' kettőnket el fog veszteni — ha pedig ártatlanságomat, és véghetetlen gyötrelmeimet tudná, nem gondolkodna a' boszszú állásról, hanem szíve szerént szánakodna rajtam. Oh Fátum, Fátum! melly különössek a' te utaid! vissza adtad nékem az én kedvesemet, de későn, mikor véle már nem élhetek. Oh jóltévő Természet! Szabadíts meg ettől a' terhes élettől.

(Hildebrand és Guido a' Sigfrid tselédjeinek Libériájába elől jönnek a' bokorból)

Hildebrand.

Hildebrand. Vége vagyon a' te gyötrelmeidnek, és szenvedéseidnek. Ulrika kövess engemet.

Ulrika. Ki vagy te, a' ki az én szenvedésimnek végét akarod szakasztani.

Hildebrand. Ne kérdezősködj soká, nem látod libériánkat, 's mellyünkön a' Tzímert. Mi Sigfridtől jövünk, hogy téged megszabadítsunk, 's az ő karjai közé vigyünk. Kövess bennünket.

Ulrika. Lehetetlen, lehetetlen! azt Sigfrid nem akarhatja. Én nem megyek.

Hildebrand. Hát nem ígérted megnéki, mikor a' szarándok ruhába veled beszélt?

Ulrika. Én nem hiszek néked, te tsalárd vagy; nem megyek.

Hildebrand. Hát én az ő parantsolatja szerint bánok veled, mert sorsa szíven fekszik (*feláleli 's el akarja vinni, Ulrika elájul*)

Károly. (*hivont kardal*) Semmire való Hűségtelenje!

Hildebrand. Megijjedvén elejti Ulrikát, 's el szalad.

Guido. No nyúl szívű! így soha se fogsz tzelodhoz jutni- (*az is el szalad*)

Károly. El szaladtak a' gaz emberek! — Az ördög vigye gazdástól egygyütt őket. Ide tselédek! vegyétek fel ezt a' házasság rontót — vigyétek bé, és az a'itaja eleibe strázsát rendeljete. (*a' szolgák felveszik*)

Ulrika. (*feleszmélvén*) Kedves férjem!

Károly. Vigyétek! vigyétek! rettentő lessz a te büntetésed hitetlen! Reszkess te kebelembe felmelegített kőgyő!

(*a' szolgálk elviszik Ulrikát.*)

Károly. Hát nem ígérted meg néki, mikor a' szarándok ruhába veled beszéllett. Nem azt mondta az a' gaz ember néki Ivo? nem lessz ő tovább nékem feleségem, az egész poklot minden furiáival küldöm reá. Ivo valamit bízik rád.

Ivo. Parantsoly vélem.

Károly. A' bajvívás ideje közelget, nyargalj a' bajvívás helyére, törd össze a' Sigfrid tziimerét — kiáltsd ki az szszony tolvajnak — s kérj elégtételt.

Ivo. Énel megyek, de bizonyos vagy-e az ő vétkérol?

Károly. Bizonyos, — s mondhatod, hogy illetlenül tselekszem?

Ivo. Én megyek, hanem add nékem a' te tulajdon pántzélodat, fegyveredet, és a' paripádat!

Károly. Mind meg lessz.

A' Nordenburgi Várba egy Szála.

A' Nordenburgi Konrád és Reinhard.

Konrád. (jajgatva) Igaz-é? — hogy a' Fátum üzőbe akar venni bennünket.

Reinhard. Én magam sem hittem először, de oda menvén, mindenektől Aszszony tolvajnak hallottam neveztetni.

Konrád. De már a' sok.

Reinhard. Sok bizony, felette sok, holt Sigfrid talpig egy betsületes ember.

Konrád. Nints mód benne, hogy ő olly nemtelen tselekedetre vetemedhetett volna. Oh egek! mivel érdemlettem én azt? de hogy jöhetett ő gyanúságba.

Reinhard. Az által, hogy szarándok ruhába látogatta meg Ulrikát, — azon kívül azon két emberek, a' kik Ulrikát el akarták ragadni a' Sigfrid liberájába voltak öltözve, 's azt mondták, hogy őket maga Sigfrid küldötte, hogy Ulrikát vigyék az ő karjai közé, 's mikor erővel el akarták vinni, Károly és Ivo rajtok mentek, 's azok elszaladtak.

Konrád. Elszaladtak! 's az én fiamra van a' gyanú?

Reinhard. Nints különben.

Konrád. Oh fiam, kedves fiam; miért jöttél haza, szászsor jobb lett volna néked a' Krisztus koporsójánál vitézül meghalni. (trombita harsogás hallatik) ballod-é ki jön nézd meg.

Sigfrid. (bé rohan, le vágja az asztalra sisakját, 's ábrázatján keserűség 's kétségbe esés láttszik) Fegyverre, fegyverre Atyám mindnyájan!

Konrád. Mi bajod fiam?

Sigfrid. Ne kérdezd azt, hanem még ideje van, álljunk boszszút — fegyverre Atyám fegyverre! te is meg vagy a' fiadban gyaláztatva. *(az ablakon ki kiált)* Legények Fegyverre minden, fegyverre!

György. *(bejön)* Ki ellen Uram?

Sigfrid. A' Varri Gróf ellen.

Konrád. Miért fegyverre Sigfrid? miért a' Varri Gróf ellen? mi tett olyan dühössé tégedet?

Sigfrid. A' már sok, tsúnyaság — boszszút kell a' gyalázatért állani.

Konrád. Felelj már, ne tarts olly soká kétségeskedésbe — mi bajod van?

Sigfrid. *(szánakozva tekint az atyára, 's csak hamar elfordítja róla szemait)* Szegény, szegény Atyám!

Konrád. Talán az eszed ment el.

Sigfrid. Még nem hálá Istennek! hanem a' betsületemnek vége van.

Konrád. Vége a' betsüledetnek?

Sigfrid. Igen is Atyám, a' Fátum házunkat el akarja pusztítani. Meg vagyok betsületemtől fosztva, s én fámisnak ki vagyok publikálva.

Konrád. Istenem! 's karos székébe rogyik.

Sigfrid. Atyám térj magadhoz. — Szükség van a' te erődre, vagy győzünk, vagy haljunk meg.

Konrád. *(magdhoz térvén)* Beszéld elő a' dolgot, én mindenre kész vagyok.

Sigfrid. Úgy atyám! mert nints egyéb hátra, hanem hogy hartzoljunk, vagy meghaljunk; kösd fel kardodat, 's álljunk boszszút azon, a' ki a' mi betsületünket elgázolta. Ma a' bajvivó helyre mentem, tele lévén fejem azon gondolattal, hogy vagy győzzek, vagy meghaljak. Azomba valami gaz ember az én távol létemet maga hasznára akarván fordítani, masod magával tselédim libériájába öltözve Ulrikát el akarta ragadni a' mulató erdőből; de a' tolvajságon rajta kapattatván, futással szabadította meg magát. A' gyanú én reám volt. Nem tudván a' dologba semmit, soká várakoztam a' bajvivó helyen, a' Császár, sok Herczegek és Grófok felgyülekezvén, hasonlóképpen várták a' Varri Gróf eljövetelét; hát egyszer Károly helyet a' Rottenbakki Ivo jelent meg annak pántzéljába, 's fegyvereibe öltözve, és tzímerével fel ékesítve. Én bámúltam a' dolgon, a' Császár boszorkodott, a' Herczegek és Grófok zúgtak. Ivo oda érvén, lekapta az én tzímeremet, 's össze törve lát bom eleibe vetette mondván: valamint ezen tzímeredet össze törtem, úgy fel bontom Nordenburgi Vitéz a' veled való egygyességet. Te méltatlan vagy a' Vitézek sorába, méltatlan, hogy a' Vitéz kardot és kopját viseljed — azután elbeszélte, hogy én Ulrikát eltsábítottam, 's ellopní akartam, de a' tolvajságon rajta kapattattam. Ivo maga tett bizonyosságot, hogy a' szolgák, a' kik Ulrikát el akarták ragadni, az én libériás szolgálím

váltak: mire nézve Gróf Varri illetlennek tartván, egy Aszszony tojvajjal bajvívásra ki jönni, elégtételt kér a' Császártól magának. Minden elbámúlt ezen hír hallásra. 'S a' Császár a' Herczegekkel 's Grófokkal szólván a' dolog felől — engemet meg egyező akarattal számkivetésre kárhóztattak. Reszkettem mérgembe a' boszszuállásért, ki vontam fegyveremet, 's lovamat néki sarkantyúzáván elnyargaltam.

Konrád. Oh Istenem, Istenem!

Sigfrid. Reinhard! Öltözzfel az én fegyverembe, 's tüzimeremet vedd fel magadra, menj Varriba, vidd hírül a' Grófnak, hogy „Hadat izenek nékie,, 's délbe lovassaimmal meg fogom látogatni.

Reinhard. Azomba én a' lovasoknak tudtokra adom, hogy nyergeljenek, 's magokat készen tartsák.

Konrád. A' mi házunk romlása közel van! — Az Isten látja pedig ártatlanságunkat.

Sigfrid. És az fog a' gonoszságon gyözedelmeskedni, Atyám! minden szempillantásba kész vagyok az Isten ítélő széke elébe állani.

Konrád. Én is Fiam! még egyszer öregségemre ütközetre megyek, reménylem az Isten megerősíti karjaimat, mivel az ártatlanság mellett hartzolok.

Sigfrid. Vén a' szívem kedves Atyám, hogy életed estréjét illy keserűvé tettem.

Konrád. Ej fiam ne búsulj semmit! az Isten mindent jóra fordít. Megütközünk, győzünk, 's mindjárt vissza jön a' békesség és tsendesség a' mi várunkba: ha nem győzünk, el' megyünk a' Szent Földre' 's ott vitézül halunk meg, mivel itt betsületes ember módjára nem élhattünk.

Sigfrid. Igen böltsen van gondolva, 's mondva Atyám!

Konrád. Jövel segítsd a' pántzélom felvenni, 's a' kardom felkötni.

Varri Várában a' Vitézek Szalája.

Gróf Varri Károly, a' Rottenbakki Ivó, a' Valdgaui Konrád, és Visenridi Orbán, együtt vannak,

Károly. (sárga mint a' haldl, magán kívül van, arczulatja mélységes keserűséget, és titkos dühösséget mutat,) Te a' Nordenburgi Sigfrid Vitéztől jössz, mond el mitsoda követtségbe jársz?

Reinhard. (Pántzélós-an mint a' Sigfrid Heroldja) Az én Uram, ugymint Sigfrid Vitéz, és Nordenburgnak Örökös Ura, mivel áltlad vakmerőképpen Aszszony tolvajnak ki van kiáltva, és ámbár ő abban

a' dologban átaljában ártatlan, még is ötet számkivetésre íteltetted — ezek által annyira meg van sértettelve, hogy tégedet nyilván való ütközetre hív'ki (*le veti néki a' szokás szerént a' kesztyűt*) Az Isten a' kardok, és dárdák által fogja az igazságot világosságra hozni. Ő köszöntését küldi néked, s általam tudtadra adja, hogy déltájba váradat égnéhány lovasokkal meg fogja látogatni.

Károly. Elvárjuk, (*Reinhard el megyen*) Hallottátok Barátim, a' nyilván való Had izenetet! Ugy is régen áll már fegyverünk hüvellyébe, húzzuk, ki valahára, s menjünk a' tsatára Vitézek! s hív alatt valóim! azon kötelességre kérlek benneteket, mellyel mint fejeteknek tartoztok: menjen mindenitek haza, s egy óra mulva negyven negyven legénnyel jelenjete meg.

Orbán. Az alatt védelmező állapotba helyheztesd a' várat — mi elmegyünk, s mint a' gondolat olly hamar vissza jövünk, és Sigfridet a' földig meg alázzuk.

Károly. Ugy kell lenni.

Hildebrand. (*félre szóll*) Nem azt míg én élek. (*el megy*)

Károly. Siessetek barátim, mert egy óra mulva tsatára kell mennünk (*a' Vitézek elmennek*)

A' Nordenburgi Várba a' Vitézek Szálája,

A' Nordenburgi Konrád és Sigfrid, és Reinhard.

(mindnyájan pántzélossan)

Reinhard. Szavát adta, 's a' Kesztyűt is elfogadta.

Konrád. Rettentő fellegek gyűlnek Nordenburg felett öszve. Nem vettél valamit Varriba észre, mikor haza felé indultál.

Reinhard. Láttam, hogy a' Gróf katonái készültek a' tsatára, és hogy Rottenbaki, Valdgau, és Visenridi Vitézek lovasokat vezettek oda.

Sigfrid. 'S mit hallottál ott?

Reinhard. Jobb lesz el halgatni.

Sigfrid. Mond el mit hallottal?

Reinhard. Mindnyájan halált, 's utolsó veszedelmet kiáltottak reátok, és váratokra minden felől a' te számkivettetésedről beszéltek, 's mikor a' várba feljöttem, tsak néhány szolgákat találtam.

Konrád. A' nyúl szívűek el szöktek,

Sigfrid. A' többi is tsak hadd menjen, a' kinek hozzám valódi hűsége, 's a' tsatára kedve nints.

Reinhard. Hány embered van, a' kinek hűségéhez támaszkodhatsz.

Sigfrid. Mint egy 40, rajtad, Györgyön, és az Atyámon kívül.

Konrád. (ki néz az ablakon) Vége mindennek, minden el hágy bennünket,

még azok is a' kiknek leg hűségesebbeknek kellene lenni.

Sigfrid. Ej ne félj Atyám, ha el jön az ellenség majd a' szemébe nézzünk — én úgy fogok hartzolni. mint a' kölykétől megfosztatott oroszlán.

Konrád. Héj! hozzatok bort, Reinhard pedig hárfázzon, hogy jobb kedvünk legyen a' tsatához.

(*bort hoznak*)

Konrád. (*iszik*) Adjon Isten jó szerenstét a' tsatához.

Reinhard. (*iszik*) Éljen az ártatlanság — vesszen el a' gonoszság.

Konrád. Verj egy tábori nótát, hadd buzduljunk a' viadalra.

Reinhard. (*hárfáz, és mellette énekel.*)

Sigfrid. Győződelem, vagy halál — o' lessz a' katonai parolánk.

Reinhard. Örülök rajta, hogy énkem bátorságot öntött szívedbe, most jöhet az ellenség, kézen lészünk el fogadni őtet.

(*Trombita szó hallatik*)

Sigfrid. Haljátok Trombita szó! mi-tsoda az? (*az ablakhoz megy*) jönnek, jönnek! kardra minden!

György. (*lélek szakadva be rohan*) Talpra Uraim! talpra! az ellenség a' vár alatt van, és a' hatulsó részét már szurkos koszorukat hányván be, meg is gyújtotta.

Konrád. Maradj itt a' várba Sigfrid, vedd számba az ellenséget — vigyázz, hogy valaki el ne árúlja a' várat — én majd ki megyek az ellenséget vissza verni.

Sigfrid. Szép volna egy fiútól, nékem innen nézni tégedet, 's az ellenség dühösségének minden védelmező nélkül kitenni.

Konrád. Engedd nékem azt a' betsületet, hogy az ütközetet én kezdhessék el, igaz, hogy már öreg legény vagyok, de még elbirom a' kardomat, 's a' sisakot még ketté tudom hasítani mint a' dinnyét. Maradj itt, valamig oda kint nagy nem lessz a' veszedelem.

Sigfrid. Menj tehát, az Isten erősítse meg karjaidat.

Konrád. *(felhúzza a' vas kesztyűt, 's lántsáját kezébe vévén. ki megy a' kapun.)* Győzödelem, vagy halál! *(Györggyel elmennek)*

Sigfrid. *(ki néz az ablakon.)* Nézd Reinhard, hogy rohannak a' vár falának! Oh bizony szánakodásra méltó vagyok én, Varri megfosztott szerelmesemtől, betsületemtől, 's most életemre törekszik. Jól van, vegye el, ha veheti, de ugyan drágába fog az néki kerülni. — Nézd melly emberül forgatják magokat az én legényeim! az Atyám is oroszlán módra viseli magát. Oh nékem az ő oldala mellett kell hartzolnom, vagy meghalnom. Nézd egy gaz ember hajtó dárdával megsebesítette az Atyámat —

nőszsza menjünk, menjünk segítségére, majd meg megfizetek én annak a' gaz embernek.

Reinhard. (*ki néz az ablakon*) Már az ellenség a' sántzba vagy on, a' váris derekassan ég.

Sigfrid. 'Azért siessünk, hogy még idő vagy on, segítségünk magunkon.

Konrád. (*be rohan véressen, 's kivontkardal*) Hartzra, hartzra! A' város ég, a' sántzot elfoglalta az ellenség — hartzra fiam hartzra!

Sigfrid. Menjünk győzni, vagy halni. (*mindnyájan kivont kardal elnyargalnak.*)

Egy Erdő

Távolról magas kősziklán látszik füstölögni Nordenburg Vára — balfelől pedig egy barlang vagy on.

Konrád, Reinhard, és György,

(*Konrád a' gyepen fekszik, Reinhard és György előtte állanak.*)

Konrád. Mennyire üldöz bennünket a' szerentsétlenség! (*leveszi sisakját, 's ősz haja vállárafordul*) Öt seb van a' mellyemen, 's meg sem jött el a' halál, mellyet olyan óhajtottam — György hozz egy ital vizet, igen szomjúhozom. (*György el megy*) Amott amott füstölög az én kőhalommá változtatott váram, melly 500 esztendeig kevélykedet, és sok nemes szívű és derék embereknek lakó

helyül szolgált. Oh Nordenburg, Nordenburg! Soha sem lakhatom többé falaid között, az ellenség, és tűz ereje össze rontott tégedet. — Reinhard! hát a' fiam hol van, nintsen-e az elestek közt?

Reinhard. Nintsen — életben vagyok.

Konrád. Életben? hol, hol?

Reinhard. El fogattatott Gróf Varritól.

Konrád. És én meg nem szabadíthattam őtet? Hová menjek segédelmet keresni, midőn egy számkivettettetnek Attyavagyok? Oh menyeyi Biró meddig késnek a' te böszzuálló menyköveid? mély bánatba merül, azomba megérkezik György, vízzel tele hozván sisakját.

György. Itt a' víz Uram, enyhítsd meg szomjúságodat, ugyan soká kellett lótnom futnom, míg forrásra találhattam *(le törli homlokáról az izzadságot)*

Konrád. *(iszik)* Köszönöm, köszönöm, mivel jutalmaztathatom meg a' hűségedet, és jószágodat?

György. Életemet is kész vagyok, az Uram mellett letenni.

Konrád. Még valahová küldenélek, ha nem sajnálnád fáradságodat.

György. Küldj a' pokolba — oda is kész vagyok menni.

Konrád. Fused meg ezt a' tájékat, s tudd meg, hogy van a' dolog Varriba, s a' fiam állapotja.

György. Hol akadok reád, ha vissza fordúlok?

Konrdd. (fel áll, de a lába nem igen akarja birni) Ebbe a barlangba, majd addig le fekszem, és magamat az álommal megújítom. (*Reinhard bé vezeti a barlangba*)

György. Mindjárt itt termek Uram. (el megy)

Varri Várába egy Szála.

Károly. Hát tsak magad jössz Ivo? Hol van a sereg?

Ivo. Amott a réten, minden szempillantásban készül a zászlót elhagyni.

Károly. Hát a többi tisztek hol vannak? Hol van a Valdgau Orbán?

Ivo. A seregnél.

Károly. Miért nem jelent meg itten?

Ivo. Meg engedjen a Gróf, ha szabadon és Vitéz módon beszéllek?

Károly. No a különös dolog! bezzélj a mint akarsz.

Ivo. Tudtodraadom: hogy a te Tiszteid se ma, se holnap, vagy talán soha sem fognak a te várada többé megjelenni.

Károly. (eltsudálkozva) Talán pártott ütöttek ellenem.

Ivo. Távol légyen: hanem nyilván kinyilatkoztatták, hogy ők olyan Urat nem örömet szolgálnak, a ki az igazságot lábai alá tapodja. Ne tsudálkozzon a Gróf, hogy illy bátran beszéllek, a tisztek közül aka-

ratal küldöttek a' Grófhöz követtségbe, 's nehezen várják a' feleletet.

Károly. Meg nem foghatom mit akarnak azok a' háládatlanok.

Ivo. Tudni akarják, hogy tovább is siket akarsz-e maradni az ártatlanság nyögésére és jajgatására; és a' Virtusnak további üldözésétől nem akarsz-e megszűnni? erre való válaszodtól függ, hogy véled való barátságokat újra megerősítsék, vagy pedig arról végképpen le mondjanak.

Károly. Mikor voltam én siket az ártatlanság nyögésére és jajgatására? Mikor üldöztem én a' jó erkölcsöt?

Ivo. Sohá sem; míg a' Feleség-féltés, az a' határt nem esmérő paizán indulat nem eserkölsödöt meg nem vesztegette. Mond még mit vétetta' Nordenburgi Konrád, hogy az ő jószágát tüzzel vassal el pusztítottad, 's várát kő halommá változtattad.

Károly. Mért fogta pártját számkivetett fiának?

Ivo. Oh emberi szív! hogy változtathat olly könnyen ördöggé egy elfordult indulat? Bizonyossan tudod-e, hogy Sigfrid bűnös?

Károly. Minden környülállás arra mutat, a' maga tulajdon szája vallása pedig megerősíti azt.

Ivo. A' dolog külső színesokszor megtsalja az embert — mint engem is — én vak-tában hittem a' te szavadnak, 's parántsolatodra a' bajvívó helyen a' Császár, 's más

nagy hatalmu 's tekintetű személyek előtt Sigfrid' tzímerét öszve törtem, és lába elejébe vettem, háromszor kiáltván jajt fejére. Oh ha a' véremmel eltörölhetném ezen boldond tselekedetemet, mellyel a' Sigfrid személlében a' tiszta ártatlanságot bántottam meg, kész vólnék azért minden szempillantásban véremet ki ontani. Bóldogtalan ifjat el futván a' méreg, a' bosszúság, olyanná lett, mint a' tigris; és lovát sarkantyú közzé vévén, a' sarampón által ugratott, a' nézőkön keresztül tört szilaj lovával, és véneket, ifjakat, gyermekeket egyaránt öszve tapodtatván rémető jajgatás, és ordítás hallatott — 's ezt pedig mind a' Gróf okozta.

Károly. Megtsalod magad, magat tselekedte azt a' gonosztévő.

Ivo. A' szerentsétlenségnek mélységes örvényébe taszítottad őtet ártatlanul. — De hát az a' szegény öreg Konrád az attya mit vétett ellened, hogy olly embertelenül bántál véle. Hát vétek az, midőn az édes Atya ártatlan fiát pártfogása alá vészi — természetű dolog az. — Hát te mit tsináltál volna hasonló esetben? kérdezd meg a' magad tulajdon szívét — el tudtad volna-e magadban az édes Atyai indulatot fojtani? Jobb szerentsére érdemes Öreg! ki tudja most hol tévelyeg a' vadon erdőben, 's ellened bosszúállásért esedezik az Istennek. — Gróf, azoknak az Öregeknek, ifjaknak, 's gyermekeknek jajgatása, kiket bóldogtalanokká tettél.

tettél fel, hát az Isten ítélő széke eleibe, és néked hasonló mértékkel mér a' boszszú álló Isten, mint a' millyennel te mértél másoknak.

Károly. Ej! mit papolsz előttem, tán azt akarod, hogy a' mi már megesett, 's meg nem lehet változtatni, azért penitentiát tartsak.

Ivo. Igen is, mert a' gonosz tselekedetnek meg esmérése, és megbánása egyedül való eszköz arra, hogy a' gonoszság után tovább ne menj, 's a' megbántatott virtussal ismét békességre lépj. No mire határozta magát a' Gróf?

Károly. A' boszszú állásra.

Ivo. Meggondold mit szóllassz! Sigfrid, és a' feleséged ártatlanok — már repdes a' híre, hogy más akarta a' feleségedet ellopni, és én Vitézi parolámra fogadom, hogy mire meg virrad a' gonosztévő köröm közé kerül. Élj szerentséssen!

Károly. Hová, háová akarsz menni?

Ivo. Tiszti-társaimhoz. Azokkal meg futjuk mindenfelé az erdőt, hogy Konrádat feltalálhassuk, 's azegény öregnek azt az igazságtalanságot, melyet a' te kedvéért rajta elkövettünk, a' mennyire lehet jóvá tehesük. *(hirtelen elmegy)*

Károly. Ez is elhagyott! az én leg hűségesebb barátim, 's tiszteim elállanak melőlem, és mind ez Sigfrid miatt vagyon — 's még is szánakodjam én azon, és Ulrikán?

Holtig való hűséget, és szeretetet esküdött a' hitvány az oltár előtt, és házasságunk első reggelén már megszegte esküvését. Nem! nem! engedek meg nékik. Ulrika eltörölhetetlen motskot ejtett Vitézi méltóságomon. — Ez boszszú állást kívánt, boszszúmat állok azon a' hitszegőn - ha az egész természetem ellent áll is abban. (*hidlt*) Héj szolgálak (*bejön egy szolgál.*) Hozzatok fel azt a' semmire valót! (*el megy az inas*) Szívem! halgass, ne dobogj olly nagyon az ő jövetelére, keményítsd meg magadat, mint a' márvány kő, és álj boszszút. (*Ulrikát be' vezetik a' szolgálak, az pedig Károly lábaihoz borúl*)

Ulrika. (*késervessen*) Nemes és nagy szívű férjem!

Károly. (*eltaszítja magától*) Félre kígyó! ott álj a' strázsaid közt, mint a' gonosztévő, és hald meg utolsó Sententziádat!

Ulrika. Károly könyörűly a' te házastársadon.

Károly. Nints semmi kegyelem, semmi könyörületesség. A' leg kínossabb büntetés készen vár Hitszegő.

Ulrika. Megtsal az indulatod, ha engemet hűségtelennek, 's hitszegőnek tartasz. Mivel érdemlem ezt a' szemre hányást? mivel ezt a' kegyetlen velem való bánást, hogy az ajtóm eleibe strázsát állítottál?

Károly. A' te gonosz tselekedetteddel; igen kesedelmes voltám a' boszszú állással;

de ma mind, a' te mind *Tzinkosad* dolga elválék. — Halál a' fejeteken!

Ulrika. Mit? azt gondolod félek a' haláltól! itt vagyok, ölj meg tiszta erköltsű és ártatlan feleségedet.

Károly. Tudod-e, hogy Sigfrid az én foglyom?

Ulrika. Oh kedves férjem kegyelmezz néki, ő ártatlan.

Károly. Ártatlan? Te tsábítottad hát el.

Ulrika. Én nem! a' te feleséged olyan tisztán, és ártatlanul áll előtted, mint az Isten oltáránál megesküdött.

Károly. Hát olly nyakassan tagadod bűnödöt? jól van — magad mondod ki a' magad, és az én betsüiletem eltapodójának fejére a' Sententziát.

Ulrika. (*elszédülvén*) Embertelen, minden emberi érzésedet levetkezted.

Károly. Vigyétek el. Az éjszél el fogja választani sorsotokat.

Ulrika. Még egyszer Károly még egyszer — halgasd meg a' te Ulrikád' szavát.

Vigyétek, vigyétek a' szobájába — 's azután hozzátok fel a' *Tzinkosát*. (*elviszik Károly utánna nézvén*) He kétszínű! megöllek, megöllek ma, ámbar egy esmeretlen hatalom dolgozik éretted szívemben. — Oh ha azt a' tüzet, melly szívembe érette ég valamiképpen kiolthatnám, 's a' rajta való szánakozást abból végképpen ki törölhetném! Pokolbéli kínt találtam a' véle való házas-

ságba, melybe én földi paradítsomat kerestem; — Most mennyi bajba kevert ez engemet! 's mit kések a' bosszúállással? Bár csak már álhatatossan tudnám magamat meghatározni! de ha csak megpillantom is az ő' hódító tekintetét vége a' bosszúállás kívánságának — el olvad mindjárt a' szívem — elbámúlok, 's el felejem, hogy bosszút akartam állani. Oh ha az a' háládatlan látná az én vérző szívemet, 's azon gyötrelmeket, melyeket érette szenvedek. — Sokszor álomban ártatlannak találom őtet, 's megnyugszik hánykódó szívem; de felébredvén, 's az ő' hűségtelensége nyilván való lévén, kétszeresen nagyobb az én gyötrelmem. — De hozzák azt a' gaz embert, a' ki engemet nyúgodalmamtól meg fosztott,

Sigfrid. (*bilintsbe*) Itt vagyok Gróf Varri! tán azért hozattál fel setét tömlőtzből, hogy fenyegess, vagy kínoztass! hát előre megmondom, hogy se fenyegetésedtől, se kínzásodtól semmit sem félek.

Károly. Halgass, fel se veszem nyakasságodat, hanem azért hozattalak fel, hogy előttem tselekedetedet szabadon, és nyilván megvaljad.

Sigfrid. Az én tselekedetimet minden tudja, és semmi további vallás tételt azokról tenni nem szükséges. Én soha sem tselekedtem senkivel is illetlenül, és igazságtalanul mint te!

Károly. Meggondold, hogy te számkivetett vagy, s a' leg alább való ember is megölhet.

Sigfrid. Látod ezt a' bilintset,? nehéz ez, de fel se veszem; annyival inkább fenyegetésedet.

Károly. Meggondold, hogy az én hatalmamba, és rabom vagy.

Sigfrid. Raboddá a' szerentsétlenség tett. Az igaz hatalmadba vagyok, még is ölhetsz — de soha meg nem rettenthetsz, hogy előtted reszkessek.

Károly. Meg kell halnod, ha mindent nyilván meg nem vallasz.

Sigfrid. Nem egyszer voltam én a' halállal szembe, mikor a' Szent Földön a' Hitetlenek ellen hadakoztunk, 's miért rettegnek hát most én az előtt. Hijába való minden törekedésed, mert a' mint már egyszer megmondtam, se fenyegetésedtől, sem kínzásodtól nem félek semmit.

Károly. Én még is tudok egy módot, melly által makattságodat megtörhetem. Ulrikának meg kell halni, ha te meg nem vallasz mindent.

Sigfrid. (*hátrál.*) Embertelen! mit kívánsz te én tőlem?

Károly. Szabad akaratod szerint való vallás tételt: El akartad-e a' Vár mulató erdejéből Ulrikát ragadni?

Sigfrid. Isten mentsen meg nem akartam!

Károly. Tagadod ezt a' nyilván való igazságot? hát most azt kérdem tőled: szeretted-e Ulrikát?

Sigfrid. Igen is szerettem őtet, de nem
olly oktalan módon mint te. — —

Károly. Elég semmire való! már elég
tudok.

Sigfrid. Halgass meg engemet, és az-
után ítélj.

Károly. Többet ne szólj, elég az, hogy
tulajdon szádból halottam, hogy szeretted
őtet.

Sigfrid. Igen is szerettem őtet.

Károly. Hát most szeretted-e még?

Sigfrid. 'S miért tagadnám — szerettem
most is,

Károly. Hát betsületemet nem mots-
koltad meg, nem küldötted ki szolgálodat,
hogy a' Vármulató erdejéből Ulrikát ragad-
ják el, 's a' te váradba vigyék.

Sigfrid. Ne hidj a' dolog külső színé-
nek, melly szemedet be kötötte — kéméld
meg a' te ártatlan feleségedet!

Károly. Halál a' fején! Vigyétek el
szolgák; — parantsolatomat tellyesítsétek
— nem érdemes ez, hogy az Isten földétta-
podja. (*elmennek mind.*)

Egy Vadon Erdő

Éjtszaka van, és szép Hold világ.

A' Rottenbakki Ivo, a' Valdgauí Konrád,
és a' Visenridi Orbán.

(*elől jönnek a' bokor megúl*)

Ivo. Már fel jött a' hold!

Orbán. 'S még se találtuk meg őtet.

Konrád. Siessünk! a' sereg nyughatatlanul vár bennünket.

Ivo. Sietni szükséges, hogy a' szerenstétlenségnek amaz áldozatját megszabadíthassuk, még egy órányi időnk van.

Orbán. Mikor válik el az ő dolga?

Ivo. Éjféltre.

Konrád. Én sokba mernék fogadni, hogy Sigfrid ártatlan.

Orbán. Énis úgy tartom.

Ivo. Bár csak az Isten arra segítene, hogy a' haláltól megmenthetnénk.

Konrád. Siessünk, mert már nagy idő van.

Ivo. Erre tartunk jobbra a' Völgy felé.

Orbán. Talán ott meg találjuk.

Más Tájfék az Erdőbe, és egy Barlang.

A' Nordenburgi Konrád; Reinhard és György, a' tűz körül feküsznek a' gypen.

Nordenburgi Konrád. (Györgyhöz)
Oh de jó, hogy megjöttél, mi hirt hoztál Varriból, hogy van a' fiam, miképpen bántak ő véle?

György. (nagyot sóhaj) Oh Istenem!

N. Konrád. Söhajtassz, talán, nem jó hírt hoztál, talán megölték a' fiamat?

György. Nem, még él, de meg kell néki halni.

N. Konrád. Meg kell néki halni? *(sár)* meg kell halni az én kedves fiamnak — ki-től hallottad ezt a' rettentő hírt?

György. Öt legény strázsálja, azok közt van nékem egy régi ösmerősöm, 's mi-kor az erdőből kiértem az Isten éppen ak-kor hozta ellembe őtet, a' lovát ment itat-ni. Az beszélt nekem, hogy néki, és még az ő négy pajtásainak van parantsolatba ki adva, hogy Sigfridnek éjfélkor vegyék fejét.

N. Konrád (felugrik) Az én fiamnak fejét? Még van egy kardom. *(ki vonja)* Vannak még jó barátim! Legények sies-sünk, siessünk, még ideje van, még meg menthetjük a' haláltól *(el akarnak menni)*

A' Rottenbakki Ivo, a' Valdgaui Konrád, és a' Visenridi Orbán.

(ki jönnek a' bokorból)

Valdgaui Konrád. Megáljatok! en-gem jöttetek megölni?

Orbán. Ez az!

V. Konrád. Az? Te vagy a' Nordenburgi Konrád, te vagy a' szerentsétlen Sigfrid Attya?

N. Konrád. Igen is! én soha sem ta-gadtam el a' nevemet, mit akartok? az én

felkeresésemre vagytok ki küldve? Hogy megfogjátok, 's a' fiam üldözőjének kezébe adjatok.

Ivo. Távol légyen Konrád! mi a' te, és fiad szabadítására jöttünk — igaz, hogy mi Károly Tisztyei vagyunk, de betsületes emberek.

N. Konrád. Oh Istenem! hogy lehetnétek ti olly nemes szívűek, hogy nékem segítségemre jöjjetek.

V. Konrád. Tsak a' Vitézi paroládra vald meg, hogy Sigfrid ártatlan-e?

N. Konrád. Kardomra, és betsületemre mondom!

Orbán. Lám bé tellyesedik a' szavunk. (kezét fognak véle) Mi meg mentjük a' te fiadat a' haláltól, tudod-e, hogy éjjélbe meg kell néki halni?

N. Konrád. Éppen most hallám a' leányemtől, és segédelmet keresni akartam indulni, 's titeket találtalak.

Ivo. Drága az idő, a' sereget magunkhoz veszem.

V. Konrád. Eredj siess; azombá mi az barlangba fogunk egymással tanátskozni.

Ivo. Az Isten meg segít bennünket.

V. Konrád. Vannak még betsületes, és jó emberek. (el mennek)

A' Steinekki Várba egy Szoba.

Hildebrand, Gvido.

Hildebrand. Nem, nem! már tovább nem szenvedhetem (*szívére mutat*) ez az igaz bíró nem hagyja a' maga szemét bekötetni, — hogy gyöttri emésztí, és égeti szegény szívemet! — — Mint ha az egész föld terhe rajtam fekünne — Mintha mindég az ördögök forgolódnának körülöttem, 's azt súgnák fülembbe: te ártatlanság gyilkosa, — a' szerentsés háznép elpusztítója, te vetted el a' vissza vonás, és egyenetlenség magvát a' Feleség-féltésre, 's a' böszszerű állásra — — (*néki megy Guidónak*) Te pokol K ö v e t j e! távozz szemem elől, különben ezzel a' követtséggel (*a' kardjához kap*) pokolba szüldötted földjére foglak külden.

Guido. (*hátrál*) Dühös! Hát ez az én bérem! (*el megy*)

Hildebrand. No! hiszem van még ideje, hogy a' szerentsétleneket megszabadítsam. (*hirtelen felnyergeli a' lovát*) felkeresem a' kesergő öreget, 's egyesítem magamat barátimmal, a' Sigfrid, és Ulrika megszabadíttására. — Maga előtt a' Gróf előtt vallom meg bünömet, hogy én akartam az ő feleségét ellopni, és a' gyanúság Sigfridre hármaslott. — Ugy van! az a' vak, és ostoba szeretet gyümöltse. — Bóldogtalan indulat! melly sokakat buktattál már le a' szerentsének felső poltzáról a' bóldogtalanság feneketlen örvényébe! (*hirtelen el megy*)

Az Erdőnek az a Tájjéka hol
a' Barlang van.

A' Nordenburgi Konrád, a' Vald-
gaui Konrád, a' Visenridi Orbán,
Reinhard, és György, azután a'
Rottenbakki Ivo.

(*A' barlang előtt harikába állanak.*)

Nordenburgi Konrád. Hadi lármát hal-
lok, bizonyosan jönnek.

Valdgaui Konrád. Amott jönnek —
az fogja a' te fiad életét elveszteni!

N. Konrád. Köszönöm százszor ba-
rátim; a' ti segedelmetek nélkül a' fiam el-
veszett volna.

Ivo. (*Elő jön a' bokorból*) Hálá Isten-
nek ide értem, a' sereg az erdő szélében áll,
's kész érettetek vérért kiontani,

N. Konrád. De hogy kezdjünk a' do-
loghoz? ostrom alá vegyük-e a' várat, és erő-
szakkal szabadítsuk meg Sigfridet?

Ivo. Először szép módjával kérjük meg
a' Grófot, hogy bocsássa szabadon Sigfridet.

Orbán. És ha nem akar rá állani, a-
rővel fogjunk a' dologhoz.

V. Konrád. Jól van barátim! de va-
lami zörgést hallok — Ni a' Hildebrand ba-
rátunk jön!

Hildebrand, (*lélek szakadva, 's ma-
gán kívül*) Hálá Istennek, hogy rátok akad,

tam! Talán nem hibázom, ti a' Varri Gróf tisztjei, 's az én barátim vagytok?

Ivo. Azok vagyunk, mi hordoz itt a' vadon erdőben, kit keresel?

Hildebrand. A' Nordenburgi Konrádot.

IV. Konrád. Mit akara' Vitéz? mondael, itt vagyok.

Hildebrand. (*fél térdre esik*) Nemes szívű, szerentsétlen Öreg, botsáss meg a' töredelmes szívű bűnösnek.

IV. Konrád. Mi bajod? talán az elméd megháborodott.

Hildebrand. Nem! hanem a' mi a' világon leg drágább kints az emberek előtt, ugymint a' jó lelki esméret. — annak a' híjjával vagyok. — Oh Konrád! én vagyok a' te fiad, és Ulrika szerentsétlenségének az oka. (*a' Vitézeknek el áll szemek szájok*)

IV. Konrád. Mit beszélsz Hildebrand?

Hildebrand. Igen is — én akartam a' te fiad tselédjei liberijába öltözve Ulrikát a' Vár mulató erdejéből el ragadni.

A' Vitézek. A' már lehetetlen! lehetetlen!

Hildebrand. Haljátok meg beszédemet, 's tudom tsudálkozni fogtok. Én szerettem Ulrikát, és lássátok bennem mire nem viszi az embert ez az indulat, ha egyszerűt elbódíthatja — én magam sem gondoltam, hogy annyira vetemedtessen, — és a' mennyire lehet, kívánnám a' dolgot jóvá tenni, 's a' te ártatlan fiadnak okozott terhet könnyebbé tenni.

Az egész világnak tudtára adom: „hogy én voltam az, a ki azon alá való tselekedetre vetemedtem, hogy Ulrikát a Sigfrid tselédjei liberiájába öltözve el akartam ragadni, a maga talajdon férjétől a Varri Gróftól, a vár mulató erdejéből., Oh bortsáss meg nemes szívű Öreg — A magam Steinekhi Várát néked által adom, fogadd el ezen ajánlásamat! és ha Sigfrid meg fog szabadulni, én magam kietlen ~~pusztákra~~ megyek bűnemet meg siratni.

Ivo. Álj fel Hildebrand, a nemes szívű Konrád, és az ő derék fia megbotsátanak tenéked; hanem Uraim! szükséges, hogy Sigfrid ártatlanságát, a seregnek tudtára adjam (*el megy*)

N. Konrád. Oh Isten! melly tsudálatosok a te útaid! még én egyszer örülhetek, — és bódog lehetek, mitsoda nagy jó-tétemény ez.

V. Konrád. Haljátok, melly nagy öröm kiáltás van a seregnél. (*Távolról hallatik*) Éljen Sigfrid, éljen!

N. Konrád. (*sirván örömebe*) Ezt az örömet, és mind ezeket néktek köszönöm nemes szívű férfiak!

Hildebrand. Melly bódog vagyok! hogy ismét a ti barátotokká lehettem! — De még nem vagyok egészen megnyugodva — Siessünk, siessünk! mert az éjféli közelget, hogy az ártatlan Sigfridet megszabadíthassuk.

(*mindnydjan el mennek*)

A' Varri Várba egy Szoba.

Ulrika. és Getrud.

Getrud. (*gyertyával*) Még sem aluszik a' Grófné? (*megtsókolja*) Majd ad az Isten egy kis tsendes álmot — ma egész nap mindég olyan szomorú volt, hogy én jobb szerettem volna, mindenkor vele lenni, 's most is együtt virrogatni.

Ulrika. Hagyj el édes Getrudom! fekédj le, nem tudod, hogy az Éjfé! közelget.

Getrud. De miért nem akar maga mellett szenvedni, és magától mind tsak el akar küldeni.

Ulrika. Ne kérdezd az okát, hanem fekédj le mint én.

Getrud. (*Sirva*) Jó éjtszakát kívánok, az elsten oltalmába ajánlak (*megtsókolja* 's el megy)

Ulrika. Nyugodj tsendessen áldott lélek! az Isten légyen vezéred tellyes életemben, te vóltál az én második anyám barátom, és vigasztalóm, 's reggel mikor felkelsz, nem lessz többé a' te Ulrikád. Légyen az Úr akaratja! mindenre kész vagyok. Te is, te is kedves Sigfridem vélem együtt meghalsz (*sír*) egymást kézen fogva vezetjük a' ránk várakozó angyali karok felé, 's az Isten ítélő széke eléibe — hol bé fogjuk vádolni azt a' minden emberi jó érzésektől el távozott embert, 's ki minket a' halál völgyébe taszított. — De kopogást hallok —

(Károly be' jön szikrázó szemekkel 's kivont kardal, egy szolgál utánna egö fák-ját hoz)

Károly. Készen vagy a' halálra?

Ulrika. Mit akarsz itt ezzel a' kivont fegyverrel, és miért szikráznak olly igen szemeid?

Károly. Gyere utánnam.

Ulrika. Hová akarsz vezetni?

Károly. Ne kérdezd azt — eredj elől te inas a' fákjával (az inas elől, ezek pedig utánna)

Ulrika. Oh Istenem!

Egy fekete posztóval bevont, és homályos Szála, mellyet középen egy kárpit két felé választ, — bal felől függ egy Feszület.

Károly, Ulrika, és az Inas.

(be mennek)

Ulrika. Meg álj! én tovább nem megyek — mitsoda felfordúlt világ van itten; mit jelent ez a' fekete posztóval bevont gyászos Szála, — hová akarsz engemet vezetni.

Károly. Nézd ott az Idvezítő! térdepelj le előtte, és sirasd meg bűneidet!

Ulrika. Isenem mit akarsz te?

Károly. No térdepelj, és imádkozz! nem akarlak készületlen a' más világra küldeni. (dühösen) Meg kell, meg kell hal-

nöd, ha bűnödöt meg nem vallod — Készítsd magadat!

Ulrika. (*reszketve*) Én kész vagyok minden szempilantásba az Isten ítélő széke előtt megjeleni, és az én ellenségimet bevádolni.

Károly. Ne kétszínűsködj, 's sír szó! lép állasz, meg kell halnod, még pedig a te férjednek keze által. Még egyszer mondom bánd meg, és sírasd meg bűnödöt, és készítsd magadat a halálra!

Ulrika. (*nemessen*) Károly! Férjem! térj magadhoz, nyisd fel szemedet, ne engedd magadat a fundamentom nélkül való Feleség-féltéstől elragadtatni.

Károly. Halgass kigyó, a hit veszedelemre kebelembe melegítettem. Vald meg bűnödöt, meg kell halnod!

Ulrika. (*A kereszt felé fordúlván*) Oh édes Jézusom! ki a te véredet érettem kiontottad, és a ki az én lelkemnek leg titkosabb gondolatját is érted, és tudod, légy tanúbizonysága az én ártatlanságomnak.

Károly. Meg átolkodott! majd más néző játékot mutatok én a te ki tsapongó szemeidnek.

(*félre vonja a kárpitot, hátul mintegy alacsony vesztő hely forma látszik. azon veres posztoba valami bévan takarva, 's négy pántzélos katondk állanak strázsát.*) Eredj ott a tselekedeted jutalma.

Ulrika. (*kezét fejére kótsólva*) Istenem mi lehet az?

Károly.

Károly. A' te hűségtelenségednek gyümöltse (meg fogja karjándól fogva 's oda vezeti a' vesztő helyhez)

Ulrika. A' te kegyetlenségednek, és vak Feleség-féltésednek gyümöltse (azom-ba kitakarja a' veres posztóból a' Sigfrid lenyakazott testét, Ulrika rá borúl) Jézus Mária Szent József!

Károly. (elrántja rólla) Odébb! a' már meglakolt magáért — most te rajtad a' sor — vald meg bűnödöt — vagy —

(kétülről lármá hallatik)

Ulrika. (elkeseredvén, dühössen) Embertelen! gyilkos! mennyire megbolondított a' fundamentom nélkül való Feleség-féltés — Oh Sigfrid, Sigfrid! kedves szerelmem szérentsétlen Sigfridem!

Károly. (kardját feje felett forgatván) Kedves szerelmem! — a' félelem sajátolta ki ezt belőled — Halj meg, halj meg! (kardjával dltal üti)

Ulrika. (Nyakába esik, megöleli, 's vére pántzéljára lövellik) Károlyom! Károlyom! ártatlanul halok meg.

Károly. (El taszítja magától, 's a' vesztő helyre esik) Eredj megtsaltál kígyó!

(A' Nordenburgi Konrád, a' Rottenbakkli Ivo, a' Vadlgau Konrád, a' Pisenridi Orbán, Reinhard, Hildebrand, György, katonák, és szolgák, mindnyájan nagy lármával rohannak be.)

Hildebrand. (hátról) Már késő!

Mindnyájan. Késő, késő!

Károly. Már meg esett! Az én megsértetett szívem meg van engesztelve. (*Konrádat meglátván*) Mit akarsz öreg? a' fiad holt testéért jöttél (*a' Sigfrid holt testére mutat.*)

N. Konrád. (*A' vesztő helyre rohanván*) Oh Istenem! az én fiam, az én kedves fiam!

Hildebrand. Engem is öl meg, míg kétségsbe nem esem (*a' haját tepi*) mit tselekédteél Károly; Ulrika és Sigfrid ártatlanok — én vagyok a' bűnös.

Károly. Távozz töllem, már meg esett.

(*A' Vitézek felfogják Ulrikát*)

Hildebrand. Te Barbarus! hát nem tudtad boszszú álló indulatodat zabolában tartani? 's ama pokolbéli Fúriának a' Feleség-féltésnek sugallása után halgattál. Tudd meg, hogy én akartam Ulrikát a' mulató erdőből a' Sigfrid tseledének liberijába öltözve el ragadni.

Ulrika. (*haldokolva*) Károly ártatlan halok meg.

Hildebrand. Hallod a' haldokló ártatlanság szavát?

Károly. Lehettséges az, hogy te vóltál a' gonosztévő? 's lehettséges-e, hogy ártatlanul ontottam ki az emberi vért?

N. Konrád. Oh fiam, kedves fiam! Add vissza a' fiamat te az ártatlanságnak hóhéra! — —!

Károly. *(meg üti a homlokát)* Sigfrid ártatlan, és én az ő, és feleségem gyilkosa vagyok! *(Ulrika előtt térdre esve)* ébredj fel, ébredjél fel még egyszer kedvesem! jőjj vissza a bódogult lelkek lakó helyéből, és botsáss meg a te gyilkosodnak!

Ulrika. *(igen gyengén)* Nyugtasd meg magadat Károly, én tellyesen megbotsátok néked, itt a kezem, és a leg tisztább szeretetből származott utolsó Tsókom! Indulato d el ragadott! — viselj gondot az ártatlan Sigfrid öreg attyára — *(egy darabig el áll a szava)* Elj szerentsessen kedvesem, én ártatlan halok meg. *(meghal)*

Károly. *(kéttségbe esve)* Jaj nekem! jaj nekem! Ártatlanul haltak meg! — s én öltem meg őket, — már boszszú állást kérek véreik az én fejemre! — — Ártatlanul haltak meg — — s a föld nem nyítja meg száját, hogy engemet elhelyjen — — Oh ha ezen égre kiáltó, és hallatlan gonoszságomat halálommal jóvá tehetném! — Oh én bódogtalan! hogy hagytam én ama pokolbéli Fúriát az utálatos Feleség-féltést szívemben bé férkezni. Mint a megbódult úgy fogok már ezután a világba ögyelegni — átok, és az Isten ostora fog szüntelen késérni, s lélekem esmérte végnélkül hóhérolni!!

Ivo. Vegyen erőt magán a Gróf, az Isten irgalmas, kegyelmes a bűneiket töredelmessen megbánó bűnösök eránt.

Károly. Oh barátom! Balsamot öntesz az én össze rontsoltatott szívemre. Ha

az Isten kegyelmes a' bűnőket igazán megbánó bűnösökhöz, úgy utolsó lehelletemig nem egyéb lessz az én életem szüntelen való penitenzia tartása nál; Elszarándolkosodom a' Jézus koporsójához, az én szerelmeim kiapadhatatlan forrásai lesznek a' bűnön való bánatnak, minden nap újabb újabb sebeikkel fogom hóhérolni testemet (*) és mind addig sanyargatom magamat böjtöléssel, hideggel, meleggel, míg bűnömet végképpen el nem törölhetem, s kezeimet az ártatlanság vérétől tisztára meg nem moshatom. *(Térdre esik a' Feszület elébe)* „Oh Úr Jézus Krisztus, szerelmes Megváltóm! ki elvészed a' világnak bűneit, légy irgalmas kegyelmes nékem, bűnömet töredelmesen megbánó szegény szolgádnak.

(A' Vitézek mindnyájan megindulván sajnálkozva hallják Károlynak bűnéről való Hallástételét.

Hildebrand. Én pedig a' kietlen pusztába megyek bűnömet megsíratni.

Károly. *(a' Sigfrid atyához)* Hát te nem esz szívé Őreg meg botosáthatsz-e nékem az én gonózságomért;

N. Konrád. Mint a' magam bűneim botosátját bizodalmason várom a' jó Isten-től; úgy néked is mindenekről megbotsátok.

()* Alha az időbe, és még azután is a' nagy bűnösök, sőt más felettébb buzgó Keresztyének is sokszor meg vagdalták testeket, és néha egészszen vérbe keverték.

Konrád. (megöleli) Ismét meg könnyebbedett a szívem. Az én Varri Várom legyen a te fiadért némünémű pótolás gyanánt. Az Ur oltalmába ajánlak! Titeket hasonlóképpen kedves Barátim! sokat szolgáltatok nekem, soha drága barátságokról el nem felejtkezem. Holnap reggel jókor elindulok a Szent Földre.

Te hozzád pedig Ivó kedves barátom! az az utolsó kérésem: hogy az én Feleségföltő vak indulatom áldozatit, egész pompával temettesd el a Familiám kriptájába. A leghíresebb képfaragóval, a legnemesenb márványból álltass Emlék Oszlopöt fejek felébe, és ezen siralmas történetet, arany betűkkel mettszesd fel arra örök emlékezetnek okáért.

Könnyeket sajtolt ki Albrekt szemeiből ezen történetnek olvasása. — Oh nints mód benne ugymond, hogy minket illy szerentsetlenekké tegyen a szerelem. Azomba Brend a bátya bájött a szobába.

Albrekt. Isten hozott Bátyám! eggyet gondoltam: a' mellyet ha Eliedet, és engemet szeretsz helybe kell hagynod.

Brend. Mi lehet az?

Albrekt. Az; hogy mi költözzünk el pusztá helyekre, 's ott lakván vonjuk el magunkat az emherok szemei elől — mint a sas, melly a' magas kőszikla tetejére fészelt.

Brend. Magam is éppen abba a gondolatba voltam, helybe hagyom szándékomat.

Albrekt. Hát te hű szolgám Kurd eljössz-e velünk?

Kurd. Én hűségre régen megesküdtem, és azt koporsóm bezártáig még sem is szegem.

Albrekt. No hát haljatok meg szándékomat! Én a Cseh országi nagy erdőségbe találtam egy tájjékot, a'melly ugyan vad, és rettenetű, mert ott soha ember nem járt, egyedül még mikor azt jövődöbéli lakásunk helyéül kiválasztottak. Ott akarok én egy várat építemi, a'melly olly erős lesz, mintha értzből öntötték volna. 'S ott fogunk lakni.

Brend. No hát jelentsük meg az Ipamnak, helybe hagyja-e szánkékunkat.

Kittovuth. Már édes gyermekeim! minthogy a' világ üldözésétől olly sokat szenvedtetek, 's kedveteket tőlle elvetettétek (láttam elégge a' Brend és a' leányom példájába, a' kiket Kástélyomba, 's Herczegi asztalomhoz akartam vonni, és nem lehetett) meg egyezetek szándéktokba, ámbar atyai indulatom azt diktálja, hogy ti is élnétek a' világ szokott gyönyörűségeivel mint más emberek. — Hanem még egyet akarok mondani. — Ha már annyira meg a' dolog, én a' Várat magam költségén felépíttetem. Albrekt csakosztot adjon a' munkásoknak — 's azon kívül adok 10 ollyan szolgát, a' kikre a' lelke met is rájok mer-

ném bizni. — Kevés idő alatt minden készen volt. — négy lovat pénzél, 's egyéb drágaságokkal megterheltek. — Megindulván: a' Brend oldala mellett lovaglott a' bárány szelidségű Elie! Albrekt mellett annak testvér bátyja Radasin; azután Konrád, Pál, Kurd, és a' Vendus hűséges tselédek. Néhány napi utazások után el érven az erdőséghez; Albrekt szíve dobogott örömebe, Brend pedig látván a' termékeny tájjékot, bátyja szándékát magasztalta, mikor pedig a' magas kőszikla, mellyre a' várat akarta Albrekt építeni szemébe tűnt, örömebe magán kívül ragadtatott. A' dologhoz hozzá fogván, legelőször is egy Kunyhót tsináltattak; mellynek egy része lakónelyül szolgált nékiük, másik a' tselédeknek, harmadik az eleség tartására, negyedik az építők számára. Annak utánna pedig ki mentek a' körül belől lévő falukra, és városokra, a' meg hitt szolgák; 's jó pénzért éjtszakába kötött szemmel vezették az erdőbe az építő mestereket, 's munkásokat. Hozzá fogtak tehát azok a' munkához, egy része követ fejtett, másik meszet égetett, harmadik fát készített az építéshez, 's több a' félékot. Midőn az építés jól elől ment, az Ifjú Radasin elment haza, és onnan bort, eleséget, 's egyéb táplálásra való eszközöket hozott, azonkívül fegyvert, ruhát, házi készületeket. — Albrekt pedig Saxoniába, hogy a' maga szándékát minél előbb végre

hajthassa, 's régi szeretőjét, Helenát; Henrik Császár leányát magával elragadja.

De Helenát ő Saxoniába; úgy mint Merseburgba nem találta, mivel a Császárnak Vormszba lévén útja; őtet egy erős várba hagyta hozzá tartozóival, illendő őrséget adván melléje.

A Várhoz érkezvén megkémlelte azt, egy felől meredek kőszikla, más felől egy patak fedezte azt, harmadik felől pedig strázsáltak. Ő néhányszor ellovaglott a váralatt, hogy ha valamelyik ablakból valaki elnézne, 's azzal egyet kettőt szólhatna. — de hijjába. — Még is utóljára olyan szerencséje akadt, hogy egy Hárfást látott kijönni a vár kapuján. — Ő hát az erdő szélébe megállott, 's oda várta azt.

Albrekt. Hová, hová Muzsikus?

Hárfás. A közelebb való faluba, mert már nem soká estve lessz, valahol meg kell magamat vonni.

Albrekt. Hát magadnak van-e házad?

Hárfás. Nints Uram nékem az is ahol fejemet lehajthassam, egyik faluból a másikba, egyik városból a másikba megyek, 's néha az ég alatt is hálók.

Albrekt. Hát ki lakik ebbe a várba a honnan jössz?

Hárfás. Helena Hercegnő Aszszony, a Császár leánya; sokat lotsognak fötsögnek fölöle, hogy valamiért záratta ide a Császár ebbe az erős várba.

Albrekt. Láttad-e őtet?

Hárfás. Igen is, már ött napja, hogy muzsikámmal mulattatom, és most is, alig bötcsátott el magától, mert nagyon szomorú.

Albrekt. Szomorú?

Hárfás. Szomorú bizony, mert mindig le eresztett fejjel, és könyvező szemekkel jár.

Albrekt. Hallod-e Öreg! én magamhoz veszek téged, asztalomról etetlek, ha nekem olyan szolgálatot teszel, a mi magadnak úgy szólván semmibe sem kerül, — nekem pedig nagy jót teszel véle.

Hárfás. Parantsoljon vélem a Vitéz!

Albrekt. Fogadd fel hát először, hogy ha titkomat előtted ki jelentem azt végre hajtod? mert ha nem, halál a' fejedén!

Hárfás. Rettentő ember a' Vitéz!

Albrekt. Ne félj semmit — én az Altenburgi Gróf Albrekt, a' Császár Fő Hadi Vezérje vagyok, — szeretem az ő leányát, 's a' Herczeg Aszszony is szeret engem. Kértem az Attyától, de az azt felelte, hogy én csak Gróf vagyok — ha még is Herczeg vólnék inkább lehetne a' dologból valami. — En most a' Herczeg Aszszonyt el akarom ragadni. — 'S néked kell abba a' dologba segítő eszköznek lenni.

Hárfás. Oh Istenem, hogy adjam én olyan nagy dologra magamat; hová vihetné a' Császár színe elől az ő leányát, hogy meg ne tudná?

Albrekt. Már az az én dolgom, te csak azt vidd véghez, a' mit rád bízok.

Hárfás. Mit biz tehát rám a Vitéz?

Albrekt, Te holnap korán reggel a várba fogsz egy levéllel menni, 's azt titkon Helenának adni, estve pedig azt a kötél lajtortját mellyet adok, ahhoz a tölgy fához kötni, melly a bástyán áll, 's azt levetni, hogy azon felmehessenek.

A Hárfás mindenre reá állott, más nap a levelet, mellybe meg volt írva, hogy Helena éjféltbe a tölgy fánál várakozzon reá, az Herczeg Anszónynak tsak hamar kezébe adhatta.

Helena felettébb szeretvén Albrektet, nem soká kellett magával küszködni, hogy az elsőkére szívét meghatározza — hanem mindjárt pénzel jól meg kenvén, a bástya titkos ajtajánál vigyázaton levő katona markát, nagy szorongattatások közt várta az éjféli időt. — A hárfás estve a lajtortja kötele a tölgy fához kötven, vissza ment Albrekt szállájára, és őtet Helena szándékáról tudósította. Tizenegy órakor lóra ültek Konráddal, és a Hárfással, 's Helena számára is egy paripát vittek vezetéken. A vár alá érkezvén, mindjárt látta Albrekt, hogy a tölgy fa mellett egy fejer ruhába öltözött személy fejer keszkenőjével integet — nem sokat késett, hanem a kötél lajtortján felmenvén szerentséssen le hozta azon kedves Helenáját, 's hamar lóra ülven, a vártól el siettek. Hogy pedig Helena személyye eltitkolathasson, az Albrekt Huszárjának liberájába öltözött. Reggeire a Vad Kúno

várához értek, a' ki őket felettebb szívesen fogadta, 's udvari papja által öszve esküdte, azt igérvén nekik, hogy maga is velel elmegyen, 's életének hátra lévő részét az ő barátságos társaságokban fogja töltetni: — melly minekutánna az ujj házasok egességéért egynéhány pohár jó ó bort ittak volna, nem sok idő múlva meg is történt. — Mert Kuno egy pár szolgát vévén maga mellé velek együtt elútazott.

Szerentséssen elérték néhány nap múlva az erdőséget — de a' várra nem egy hamar akadhattak reá; egy éjtszaka nagy világosságot láttak az erdőbe, melly mindjobban jobban nevedet Albrekt tehát felment egy magas fára, 's a' tűz világánál meglátta várát, 's felkiáltott; oda vagyunk, a' mi várunk ég, de jobban megvizsgálván a' dolgot úgy találta, hogy az a' kunyhó ég, mellyet előre a' váron kívül építettek a' magok 's munkások számára. Ok tehát egész siettséggel a' vár oltalmára menni igyekeztek; 's oda érvén látták, hogy ugyan tsak az az előre épített kunyhó, mellybe a' vár építése alatt tanyáztak — most pedig tsak a' munkásoknak szolgált lakó helyül.

Minden igyezetek haszontalan volt a' tűz eloltására. Mert szél támadván ujjabb erőt vett az, 's valamig hamuvá nem tett mindent, semmi módon nem lehetett dühösségét még akadályoztatni.

Brendet egy tölgy fához támaszkodva, találták, a' kit Radasin vigasztalt keserűsé-

gében. A' gyalladás miatt való ijedség 's az egymás látásából származott öröm, mint két egy mással ellenkező indulatok össze ütődven, alig szólhattak egy máshoz. Végre Albrekt szólalt meg mondván: mi bajatok van?

Brend. Oh kedves Ötsém, mi szerentsétlenek vagyunk, a' többi közt pedig én a' leg szerentsétlenebb — szerentsétlenebb mint ezek a' kik a' tűznek prédájává lettek.

Albrekt. Nem értem mit beszélsz.

Brend. Ezen 100 munkások halálának, a' kik itt megégtek én vagy ok az oka — és az 6 özvegyeik árváik bosszú állást fognak reám az Istentől kérni.

Albrekt. Mellyik Sátán sugárította a' te jó szívedbe, hogy ezeket a' betűletes és jó embereket elveszessed? a' kik a' mi várunkat felépítették. — Istenem! Istenem! hogy vetemedtél annyira?

Brend. Én öltem meg őket, a' nélkül hogy meg akartam volna ölni. Halgass meg, majd el beszéllem a' dolgot. — A' Vár építését elvégezvén a' munkások fizetéseket kértek tőlem, én azt mondtam nékiek, hogy a' te haza érkezésedig várakozzanak; egynéhány napig tsendessen is maradtak, de a' többi békétlenülkedni, zúgolódni kezdettek, és azzal fenyegettek, hogy rajtunk erőszakosan is meg veszik a' fizetést, azután el mennek, 's bennünket elfognak árulni. Én látván, melly veszedelmes állapotha vagyunk azon szin alatt, hogy fizetéseket ki-

Idom, ezen kunyhóba hívattam, 's midőn
mindnyájan bétakarodtak az ajtót rájok zá-
rattam, 's eleibe strázsákat állítottam. Két
nap voltak ide bezáratva, de enni és innya
valót eleget adattam nékik, úgy hogy sem-
mi híjjával nem voltak, hanem csak hogy
szabadságok elvált a vére, 's hogy a' ta haza
jöveteledre kénytelenítették várakozni. De
tegnap este rattentő nagy égi háború tá-
madván, egyik villámás a' másikat, egyik
menyhő a' másikat érte, és úgy látszott
mintha az Éltető dolgok egymás ellen töre-
kedtek volna, egyszer nagyott tsattant, 's
a' menyhő ezt a' kunyhót egy szempillantás
alatt lángba borította, mindnyájan szalad-
tunk a' tűz oltására; de midőn a' szél a' Kas-
télyra vitt egy tsomó tüzet, és az is kezdett
égni mind annak oltására futottunk ezek-
ről pedig a' nagy ijedségbe, és zavarodás-
ba elfelejtkeztünk — tehát az én vigyázatlan-
ságom okozta, hogy ezen bődögtalanok a'
tűz áldozatjává lettek.

Albrecht. Oh Istenem!

Huno és Konrád. (kezeket öszve hő-
tsotják)

Brend. A' hajam szála fel áll ha ezen
megégett ártatlanok hamvára tekintek. —
En vagyok azoknak gyilkosa! "Oh miért
nincs hatalmamba, hogy feltámaszthatná-
lak, 's a' ti vigasztalhatatlan feleségeitek-
nek, és sírátkozó gyermekeiteknek vissza-
adhatnálak benneteket. — Botsássatok meg,
botsássatok meg oh özvegyek és árvák! hogy

a' ti táplálóitokat, és istápjaitokat töreték elvettem,, — Én, hogy magamat a' veszedelemtől meg mentsem okossan meg gondoltam a' dolgot, és imé mi lett belőle — Oh okosság, okosság, emberi okosság! mindenkor sok fogyatkozások alá vettelve fogsz maradni.

Még tovább is folytatta volna Brend szomorú beszédét, de Albrekt hathatóssan vigasztalta őtet, s kiváltképpen elméjére adta, hogy egy olyan előre el nem látott veszedelemért, melly ama 100 szerentsátlenekét érte, az Isten őtet ítéletre nem vonja, —

Azomba az ő szívének mostani sebjét az idő meg fogja gyógyítani. Ezek, és több efféle vigasztaló szavai letsendesítették Brendet, s egymást karon fogván fel mentek a' várba.

Más nap megjárta a' várat s Kastélyt Albrekt, és mindenekét jó rendbe talált, a' szobák, szálák házi eszközökkel, az élés házak mindenféle élelemre valókkal, a' pincze pedig 30 személynek 100 esztendőre elegendőséges borral meg voltak rakva, mind ezeket pedig az Ifjú Radasin szerzette, és hordatt a' bé. Ebédhez ülén, Albrekt a' többi között így szóllott: Kédvés Barátim, s atyámfiai! Mivel ezen várat Aszszonyaink megmaradásáért építettük, tehát betsületes Aszszony Várnak nevezzük: mellyben mindnyájan megegyezvén, egymás egészségeért néhány poharakat ürítettek. Az ifjú Radasin még egy darab ideig náluk maradt, azu-

tán pedig két szolgájától kísértetvén hazájába vissza ment.

Igy el vonván magát a világ lármáiból ezen kised társaság, a leg nagyobb tsendességben, békességben, s egy mással való nyájaskodásban töltötte idejét.

Albrekt, Brend, Helena, Mathild, Kuno Vitéz két szolgájával, Konrád Vitéz, Pál, Kurd, a Hárász, és a Brend fia voltak az Aszszony Vár lakosi, azután pedig nem sokára Helena is szült Albrekt örömeire egy szép fiatskát, a kit Rudolfnak nevezett. Oh melly gyönyörű, és bódog életet élt ezen kised társaság. — A férfiak a vadászathoz találtak leg nagyobb mulatóságokat, az aszszonyok pedig a Hárászt magok mellé vévén le mentek a várból, és valamelly terebély fának árnyékában leülvén, gyönyörködtek magokat a Hárásznak muzsikálásával, s éneklésével, a kis gyermekek pedig körülöttek jádszadoztak. — Így folytak egész gyönyörűség, és tsendesség közt napjaik négy egész esztendeig.

Egy szép tavaszi reggel Mathild a vártól mintegy száz lépésnyire ült, s kis fiatskája mellette jádszadozott, maga pedig gondolatiba egészsen volt merülve; midőn a berekből véletlenül ki ugrott egy pánzélos ember, s őtet által ütötte, mindjárt lerogyott; — kevés idő múlva valamennyire fel eszmélkedvén, a kis gyermeke életéért esedezett, de hijába — „édes a boszszú állás, úgy mondván a pánzélos, a kis

gyermeket fél lábánál fogva felkapván két-
té vágta, 's azt mondotta: mond meg Brend-
nek, hogy ezt Meinhard tselekedte: azzal
hirtelen el tűnt. Mathild gyilkost kiáltál-
tatt, és a' férje mindjárt ott termett — 's an-
nyi ereje még volt, hogy a' gyilkos nevét
ki mondhatta, de csak hamar férje karjai
közt szeretetre méltó lelkét ki adta.

Minden késedelem nélkül a' gyilkos
nyomozására sietett Brend, 's olly szeren-
tsés volt, hogy más nap nyomába akadt, 's
utóbb magára is egy patak mellett rá találta.
Még távolról rá esmert Meinhard, 's elejé-
be menvén, "No te istentelen, úgy
szólván mérgessen, hozzá vágott Brendhez,
de pántzéljáról vissza pattant a' fegyver,
's pedig mint a' kölykétől meg fosztatott or-
oszlán rá rohant Meinhardra, 's Oriási ke-
zeivel nyakon fogván, addig el nem botsá-
totta, míg fekete lelkét nagy kínok közt ki
nem fujta, 's testét a' patakba vetette. —
Aszszony Várba Mathildet, és kis gyerme-
két nagy sirások, és jajgatások közt elte-
metvén, nevelte a' társaságnak szomorúsá-
gát az, hogy Brendről egynéhány hétig
semmit sem tudott.

Egy estve vatsoránál ülven a' vár kapu-
ján zörgetés esett, ki nézett Kunó az abla-
kon, és látván, hogy néhány fáklyával jö-
vő emberek, ki nyitatta a' kaput, és a'
kit meg sem gondoltak az ifjú Radasin jött
egy néhány szolgáktól kísértetve, a' kik va-
lamelly holt testet hoztak, és az — a' Brend
holt

halotti teste volt t. i. kedves feleségének, 's gyermekének megölettetésén, feletébb meg keseredvén Hasztiba bujdosott, és ott a' maga kunyhójába bánatjába meghalt. Utolsó kérése a' lévén Radasinhoz, hogy halotti testét kedves feleségével, 's gyermekével egy kriptába tegyék — ezen tzielből hozatta Radasin azt Asszonyvárba — mellyet Albrekt, és a' társaság véghez is vitt. Harmad nap mulva Kuno látta a' meg égett kunyhó helyén, t. i. a' mellybe a' 100 munkások bennt égtek a' Brend lelkét éjjél tájba járni. Ő ezt meg mondotta Albrektnek, ő tehát következő éjjel várta megjelenését, és azon a' helyen meg is mutatta magát egy magas fekete forma lélek, melly Brendhez nagyon hasonlított: Albrekt megszólította, de nem felelt, hanem csak nyögött, 's nem sok idő mulva eltűnt.

Most térjünk vissza a' Helena Attyára, ugymint Henrik Császárra. — Az azon esztendőben, mellyben Mathild megölettetett és Brend megholt Regensburgba mustrálta a maga ármádiáját.

Azt elvégezvén, más mulattságok után vadászatot parantsolt, melly az abban az időben élt Herczegeknek, Fejedelmeknek, 's Uraknak leg kedvesebb idő töltések volt. Ő maga is nagyon gyönyörködött abba, és gyakran a' Cseh országi nagy erdőségekben tartott vadászatot, mivel ottan mindenféle vadak nagy bőséggel találtattak. Egyszer el tévelyedett vadász társaitól, 's mind hejjebb

Brend Vitéz árnyéka

15

hejjebb ment az erdőbe, mivel nem tudta merre tartson, hogy abból ki érhesse, eleget fujta vadász kürtjét, de senki sem felelt reája, hogy tehát a' tolvajoktól annál bátoroságosabb lehessen Császári ruháját, közönséges vadászéval váltotta fel.

Harmad nap mulva, az éhségtől, és szomjúságtól elgyaláztatva egy tó mellé érkezett, 's elterelte magában, hogy a' mellett mind addig megy, míg valami kunyhóra, vagy falura nem talál: egyszer szemét felvetvén nagy álmélkodással látta, hogy előttte egy magas kősziklára egy szépen épült vár vagyon — a' pedig Asszony vára volt. Örömmel megtelvén, hogy ismét emberek lakó helyére talált, a' kapunál vadász kürtjét háromszor meg fujta, 's kiáltott, hogy bortsássák bé.

Az Asszonyvári lakosok megijjedtek, midőn látták, hogy egy idegen van a' kapu előtt; mindazáltal Albrekt lekiáltott, mi volna kívánsága)

Én vadász társaimtól eltévelyedvén, harmad napja, mióta éhen, szomjan tévelgek ezen erdőbe, kérem a' Vitézt bortsáttasson bé a' várba, és nekem ennem 's innom adasson. Albrekt tehát a' felvonó hidat lebortsáttatta, Henrik bément, Albrekt pedig eleibe mondván: Isten hozott akárki légy, kezet fogván véle, parantsolj, a' mi nálunk feltalálatik mindennel szívesen szolgálunk. De melly igen elbámúlt a' Császár, midőn látta, hogy az ő gazdája Al-

brekt, gazda aszszonya pedig Helena, a maga leánya — mivel pedig észre vette, hogy őtet senki nem esmerné, magát egészen eltitkolta, mert meg kell jegyezni, hogy a Császár Helena miatt való bánatjába szakálát meghagyta, és így nem volt tsuda, ha a maga tulajdon leánya sem esmert rája.

Minekutánna megvendégelték Henriket a vidámságát vissza nyerte, kérdezték tőle ki volna: ő pedig magát Magyar Nemes embernek adta ki, mint a kinek Német országba dolgai lévén, némelly Urak vadász társaságából tévelyedett el. Azután csak hamar más felé fordították a beszélgetést, újságokat kérdeztek; végre pedig, hogy a Császár mitsoda állapotban volna? Henrik erre azt mondotta, hogy a Császár ez előtt már egy esztendővel megholt.

Helena. Megholt? az én atyám megholt? (*fejére kötsolja kezeit*) Oh én bódogtalan. Hát az ő átka tellyes életemben rajtam marad, mivel már semmi mód nintsen a véle való meg békéllésben. Reszkettek, ha az örökké valóságról gondolkodom! (*keservessen sír*) megholt, megholt az én atyám! és én miattam kötelelsségéről el felejtkezett leánya miatt — igen is hosszúságába, és bánatjába. — Oh szerelm! szerelm! bódogtalan indulat! mire nem yetemedteted azokat, a kik a te Sireni énekedre halgatnak? Te öszve szaggatod a természetnek köteleit, meg tapodod a vérségnek szentséges törvényeit. Te tsele-

kedted, hogy én annak, a' ki nekem életemet adta, idő nap előtt való halált okozak.

Albrekt. Tsendesítsd magadat kedvesem! A' mi Atyánk igen jó szívé volt. Ő bizonyosan megbotsátott nekünk halála előtt, és bizonyosan meg is áldott bennünket.

Helena. Nem áldott, nem: hanem megátkozott minket, a' kik őtet lelkének tsendes nyugodalmától meg fosztottuk. Oh yajha még tsak egyszer, tsak egy szempillantásig láthatnám.

Henrik. (*Megindulván, de eltitholja változását*) 'S mit tsinálnál nemes szívű Asszonyság, ha azon kívánságodat a' jó Isten bétellyesítené.

Helena. Lábaihoz borúlnék, s magának, és Albrektnek botsánatot kérnék, hogy a' virtus útját el hagyván a' szerelem által el hagytuk magunkat tsábíttatni.

Henrik. (*felettebb nagy indúlatba jöven*) Szívem szerént szánom nemes szívű Asszonyság szerentsétlenségedet; de sokba mernék fogadni, hogy az Atyád halála előtt tökélyetessen megbotsátott ti néktek; mivel úgy mondják, hogy utolsó szava is az volt: valakik akármí módon engemet megbántottak mindeneknek, sőt ellenségimnek is megengedek.

Helena. (*örömmel*) Oh Az Isten szóll ki belőled!

Henrik. Nyugodj le nemes szívű Asszonyosság, nagy szükséged vagy on a' nyugodalomra, valamint énnékem is.

Albrekt. Igen is feküdjünk le mindnyájan-

Lefeküdt Henrik a' néki kimutatott szobában, de szemeit sem hunyhatta be egész reggelig, 's mihelyt megvirradott, mindjárt örömmel útnak indult, Albrekt pedig kíséerte őtet az erdőből. — Regensburgba viszsza térvén a' Császár feletébb nagy örömmel fogadtatott az ott lévő Herczegektől, 's Uraktól, a' kik már végsőképpen elvesztettek tartották őtet, 's mindjárt külbömb külbömb kérdéseket tettek elejébe, de ő egyre sem felelt: hanem egynéhány nap múlva mindnyájokat egybe gyűjtván, bőven elő beszéllette nékiek! miképpen talált véletlenül kedves leányára a' Cseh országi Erdőségben' hol látván annak tselekedetén való töredelmes bánatját meghatározta magában, hogy annak tökéletesen megbótsásson, érette fényes társaságával elmenvén Császári udvarába, hozzá 's kegyelmébe vegye. Az egész gyűlés helybe hagyta a' Császár szándékát.

Rövid időn pompássan felkészültek az ország Nagyjai, 's a' Császár számos kíséret társaságában egy szép nyári reggel oda ért Asszonyaz Várhoz. Először azt gondolta Albrekt, hogy a' mennyei seregek szállottak le a' földre, midőn a' Császár háromszor felkiáltott ekképpen: „Jöjj ki kedves Leányom,,

attya szavát megesmervén Helena, mindjárt Albrekthez szalad, a ki a folyosón állott, 's attyát azonnal megesmervén fel kiáltott: az Atyám az atyám! jövel kedves férjem siessünk hozzá — az Isten meghalgatta könnyörgésemét — siessünk botsánatot, és áldást kérni ő tőlle. — A Császár eleibe érvén Albrekt, Helena; és a kis Rudolf, lábaihoz borultak, 's kegyelemért esedeztek., Henrik pedig parantsolá, hogy keljenek fel, mondván: jól láttam már meghántátok a mit tselekedtetek, 's magatokat megjobbítottátok. Én voltam az a Magyar Nemesember, a kit szívesen láttatok, 's gazdagon megvendégeltettek; keljetek fel! és legyetek ismét az én gyermekeim. — Ezen nemes tselekedete a Császárnak mindenek szemeiből könnyeket tsavart ki. — Annak utánna azt a rendelést tette a Császár, hogy az Asszony Várát, úgy a mint van abban az állapotban kell hagyni, egyedül a felvonó Hidat húzatta fel, 's így maradt ott a Brend kardja, 's pántzélja a falon fel függesztve egyéb fegyverekkel együtt. Végre fényes seregével megindult a Császár 's Albrektet Helenával, és egyéb hozzájuk tartozókkal magával elvitte, 's nagy örvendezések közt érkezett Regensburgba, hol ujra megeskedtetvén Helenát Albrektel, pompás Lakadalmottartott számokra, és meghagyta az Uraknak, hogy Asszony Várának, és Albrektnek történeteit halgatásba tartsák, és a köz népnek tudtára ne adják.

Valamintén itt előbeszéltem Aszszony Várának történeteit, éppen így adta azt elő Vittovuth Imán, a' Cseh országi Prim Vitéznek a' Brend kunyhója előtt lévő gyep ágyon, midőn együtt ülnének. Vittovuth a' kardot néki vissza adta, egyedül csak a' ketté tört arany gyűrűt vette ki abból — annak utánna egész Cseh ország határáig kalauzt adván néki sok áldások között útnak bocsátotta.

Már estve volt, midőn Prága alá ért, 's látván, hogy a' Herczegi palota megvagyon világosítva mindjárt gondolta, hogy a' Herczegnél valami gyűlés, vagy vendégség vagon. O hát sietett fel a' Kastélyba, hogy a' Herczeget, 's a' véle lévő urakat véletlenül lephesse meg. Nem is tsalatkozott meg vélekedésébe Prim, mert midőn a' Herczeghez bélépett, azt asztalnál találta barátjaival egyetemben. Mihelyt meglátták Primet mindjárt fel ugráltak székjeikről, 's egyszerre kiáltották Prim jön, Prim jön! — és máigok közzé ültetvén, el beszéltették véle mind azokat; valamellyek történtek véle — Vége lévén a' beszédnek, Udalrik Herczeg megszóllalt, 's azt mondotta: köszönöm Prim, hogy paroládat megtartottad.

Prim. Tehát a' Vár az enyim lesz-e Kegyelmes Herczeg?

Udalrik. A' tied a' mint megígértém, és a' te maradékoké örökös jussal, és Primának fog hivattatni.

Prim tehát a' Várba költözvén minden tselédestől, végre bevitte oda a' maga szép fiatal, és éppen várandós feleséget; elfelejtkezvén arról, hogy ama lélek, melly ott néki megjelent azt ígérte, hogy ha a' vár az ő kezére fog kerülni még egyszer megjelenik nékie. Az éjtszaka bekövetkezvén éppen azon szobába feküdt le Prim feleségestől, a' mellybe a' Brend lelke néki megjelent. Elbeszélte ezt a' feleségének Prim; és az oly igen megfélemllett, hogy valahová árnyékot vetett a' hold világ a' szobába mindenütt a' Brend lelkét gondolta állani.

Elkövetkezvén az éjfél, szép lassu Muzsika szó hallatott, (*mint a' millyent Pál Thurnbergbe hallott, midőn Rudolf At-brektnek álmába megjelent*) és a' melly az Hastélyt bétöltötte, 's úgy tettett, mint ha a' mennyei karok szállottak volna le, és az angyalok éneklettek volna.

Prim figyelmezett Beáta pedig a' felesége reszketett félelmébe, 's mindig az ajtóra, 's ablakra tekingetett. — A' muzsika és éneklés mind inkább inkább közelgetett, 's egyszer az egész szobát egy fényes világosság töltötte bé, melly lassan lassan egy helyre csoportozott, míg nem végre egy magas termetű, méltóságos, és nyájas tekintetű ember képé változott az. Már most nem volt a' fekete pántzélba, mint az előtt hanem tiszta és fényes volt átaljába.

Prim fel állott! Beáta pedig a' paplan alá vonta magát.

Lélek

Lélek. Megigértém, ha ez a' vér a' te birtokodba száll, meg jelenek néked ismét fogadásom szerint hát jelen vagyok.

Prim. A' nemes szívű Brendnek árnyéka! Igazak-e mind azok a' mellyeket Vittorinthus imán beszéllett?

Lélek. Szóval szóra.

Prim. Mitsoda Fátum hordoz ismét itt? mond meg; és hogy mit akarsz mostani megjelenéseddel?

Lélek. Erántad háládatos köszönetemet akarom kinyilatkoztatni.

Prim. Háládatos köszönetedet? mivel érdemlettem én azt?

Lélek. Te engem megszabadítottál.

Prim. Talán tudatlanságból.

Lélek. Halgass beszédemre. Mikor én a' Hasztiai Völgyön az én kunyhómba meghóltam, az én lelkem ama Vég nélkül valónak ítélő széke eleibe vitetett, a' kinek tekintetével múlik az ég, és a' föld. „Bűnös! így menydögött annak szava én ellenem, te miattad vesztették el életeket azon ártatlanok, a' kiknek özvegyeinek, és árváinak sírása, és jajgatása fel hallott az én Királyi székem eleibe — hát drágább volt a' Kastélyod teteje, mint ezen ártatlanoknak élete? — „ Tehát minthogy azoknak özvegyeik, és árváik hosszú állásért esedeznek; azért ögyelegj az Asszony vár kő falai közt mind addig, még azon országból nem támad valaki olyan, a' ki azt a' várat maga-

nak örökök fel nem fogja. — Udalrik Herczeg látta azon helyet, hol az említett száz azemélyek életeket elvesztették, és az égésnek maradványait. — Nyoltzvan esztendőig kóvályogtam én azon a helyen, és még tovább is kellett volna talán, ha Udalrik Herczeget ama fellyebb említett fejer szarvas ide nem tsalta volna. — Te szabadítottál meg engemet Prim, — mivel ezen várat magadnak örökös jószágul nyerted Herczeg Udalriktól, — hanem a' melly drága kintset a' te feleséged most szíve alatt hordoz, és a' a' ki nem sokára bé jön az emberek társaságába, a' sok nemzetek attya fog lenni, és a' te maradékok mint az égnek tsillagai el szaporodnak, 's az Isten áldása fog azokon nyúgodni. En hát most örömmel vissza mehetek koporsómba, a' nyúgodalomra 80 esztendei vándorlásom után. Élj szerentsés-sen! (*s eltűnt*)

r-
az
s-
g
o-
r-
s
al
a-
U.
a
a
a
/

Österreichische Nationalbibliothek

+7168071406

